UĞURTAŞI KÖYÜ

ÖNSÖZ

1955 yılında köyümüzdeki deyişiyle Gazel ayında (30 Ekim) toprak damlı evimizde ailenin 7. ve son çocuğu olarak dünyaya geldim. Babamın vefatından 5–6 ay önce,1963 yılında Ankara'ya taşındık. İlkokuldan Üniversiteye tüm eğitimimi Ankara'da tamamladım. Uğurtaşi ile ilgili anılarım çocukluk yıllarımın geçtiği ilk 7 yılda ve daha sonraları gitmeye devam ettiğim sömestri tatillerinde oluşmuştur. Geçen 50 yıllık sürede Uğurtaşın'da elektriğin, telefonun ve televizyon yayınlarının ulaşmadığı dönemde dâhil birçok anım oluştu. Gaz lambasını, Lüks lambasını, Bataryalı radyoyu ve kara sabanı kullandığımız köyümüzde bugün teknolojinin son imkânlarından istifade etmek mümkündür. Gittiğim her sömestri tatilinde köy büyükleriyle yapılan sohbetlerde Uğurtaşı tarihi ve sülalelerle ilgili sorular sorarak bilgi toplamağa çalıştım.

Uğurtaşı yüzlerce yıllık geçmişinde iki, üç bin kişilik kozmopolit yapısıyla muhtelif kültürleri içerisinde barındırmış ekonomik ve sosyal yaşamıyla oldukça hareketli bir yerleşim merkezi olmuşken bugün oldukça sakin, fakat yeniden gelecek eski hareketli günlerini bekleyen bir köy konumundadır.

Hazırlamış olduğum bu kitap iki bölümden oluşmaktadır. 1. bölümde köy tarihi ve soyağaçları anlatılmaktadır. 2. bölümde ise köyümüzde yaşamış ve yaşamakta olan insanlara ait anı fotoğraflarla köy bitki varlığını temsilden bazı çiçek fotoğrafları bulunmaktadır.

Bu kitabın hazırlanmasında ulaşabildiğim bilgi ve belge sahibi herkesten faydalanmağa çalıştım. Buna rağmen içeriğinde eksik ve hatalar olabilir. Bu baskıdan sonra gelebilecek düzeltme ve ilavelerle bir baskı daha yapma fırsatı elde etmiş oluruz. Yine bu kitabın hazırlanmasında ellerindeki belge ve bilgileriyle bana destek olan Orhan Karakullukcu, Sabahattin Sönmez, İsmet Moğol ve ağabeyim Yılmaz Karakullukcu ile diğer hemşerilerime teşekkür ederim. Ayrıca bu bilgi ve belgelerin bilgisayar ortamına aktarılmasında emeğini esirgemeyen Yüksel Süzer'e katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Tüm Uğurtaşlıları sevgi ve saygıyla selamlıyorum

Cahit KARAKULLUKCU
Aralık, 2005 İstanbul

Aradan geçen on iki yılda elde etmiş olduğum yeni belge ve bilgilerle bu yeni baskıda tekrar karşınızdayım. Hala özellikle soyağaçları konusunda eksik ve hatalar olabileceğinin farkındayım. Umarım benim veya bir başkası tarafından yapılacak yeni bir çalışma ile bu eksikliklerde tamamlanabilir.

Araştırmalarım gösterdi ki ulaşım imkanlarının gelişmediği 16,17,18 ve 19 uncu yüzyıllarda köyümüz tarihi ipekyolunun bir parçasını teşkil eden Trabzon-Maçka-Larhan- Kolat boğazı ve hanları- Uğurtaşı-Yağlıdere üzerinde bazı dönemlerde nüfusu 2500-3000 i bulmuş tarihi bir yerleşkedir.

Bu süre içerisinde köyümüzün doğa sporlarının bir parçası olan yürümek için en elverişli mekânlarından biri olduğunu yaşayarak tekrar teyit etmiş bulunmaktayım. Sabahları veya akşam üzerileri Zega ve/veya Vazina'ya yapılan yürüyüşlere daha uzun parkurları ekleyerek yürümenin insan fizik ve ruh sağlığına olan faydasını gözlemledim. Araba ile gitmenin mümkün olmadığı zamanlarda yürüyerek gidilen Zigana Geçit'ine Ayamarina, Ayaser, Barmada boğazı, Salih'in kahvesi, Kurt boğazı, Uzun düzler, Alas'ın düzü ve Kuzu gölü güzergahı üzerinden dört saat onbeş dakikada giderek bu parkuru tekrar yaşamış oldum.(Temmuz,2011) Buna benzer oluşturulabilecek diğer uzun parkurlardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz: Ligozina ve/veya Kolat üzerinden Cami boğazına yapılacak bir parkur; Kolat, Acı su ve Larhan üzerinden Maçka'ya yapılacak bir parkur; Kolat, Cami boğazı, Sümela üzerinden Maçka'ya yapılabilecek diğer bir parkur.

Bu baskımızda bir değişiklik yaptık ve köyümüzde yaşamış ve yaşayan kişilere ait fotoğrafları çokluğu ve seçme imkânımızın olmaması sebebi ile kitabımıza koyamadık. Yerleşim alanlarına ait eski ve yeni fotoğraflarla bitki ve çiçek örtümüzü temsil eden fotoğrafları muhafaza ettik.

Yeniden sevgi ve saygılarımla,

Cahit KARAKULLUKCU 2018

GİRİŞ

Uğurtaşı köyü Gümüşhane ili, Torul kazası sınırları içerisinde yer alan bir yayla köyüdür. Bu kitapçık çoğunlukla bölgeyi bilen insanların okuyacağı varsayımı ile hazırlandığı için yöre hakkında detaylı coğrafi bilgi verilmemektedir. Uğurtaşı köyüne gidebilmek için Torul-Gümüşhane arasındaki İkisu mevkiinden kuzeye Karaca mağarasına giden yolu kullanmak gerekiyor. Bu yol son zamanlarda hem genişletilmiş hem de asfaltlanmıştır. Böylece 21 km. olan İkisu-Uğurtaşı arası 30 dakika gibi bir sürede kat edilebil iniyor. Bu güzergâhtan önceki köye ulaşım sürecini arabayla ve yaya olmak üzere iki şekilde inceleyebiliriz. Bkz. Ek–1. Araba ile Trabzon-Köy arası ulaşım muhtelif güzergâhlar kullanılarak gerçekleştirilebilirdi. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

Trabzon-Maçka-Eski Zigana geçidi-Ayaser-Kolat dağı-Köy
Trabzon-Maçka-Hamsiköy-Ferganlı-Bodamış yaylası-Barmada-Ayaser-Kolat dağı-Köy
Trabzon-Maçka -Meşe içi-Karakaban-Hoca mezarı-Lapazan-Turnagöl-Kolat dağı-Köy
Trabzon-Maçka-Coşandere(kınalıköprü)-Akarsu(Larhan)-Acısu-Kolatdağı-Köy
Trabzon-Maçka-Meyremana-Camiboğazı-Kolatdağı-Köy

Bir numaralı güzergah köyümüz sakinlerinden Kasımoğulları öncülüğünde 1951 yılında köylülerce yaptırılmıştır. (özellikle Kolat dağı-Köy arası).
Araba ile köye ulaşım imkânlarının olmadığı dönemlerde köyümüz sakinlerinin kullanmış olduğu diğer seçenekler de şöyle idi.
Arabalarla Trabzon'dan Zigana geçidine kadar gelinir ondan sonrası atlarla Zigana dağı-Salih'in kahvesi(Atalar-Zimera'dan)-Lalacon-İspele-Köy güzergâhı kullanılırdı.
Salih'in kahvesi köy arasındaki yolun açık tutulmasına Tufanlardan Jandarma Subay Kamil Efendi(Karakullukcu'lardan) öncülük etmiştir.
Diğer yaya alternatifi ise
Köy-Bazbendağı-Mescitli-Gümüşhane veya
Köy-Koroş yolu-Haşera köyü-Hacıemin-Gümüşhane yollarıydı.

Yukarıda bahsedilen ulaşım seçeneklerinden sonuncusunun binlerce yıl öncesinden beri kullanıldığı bilinmektedir. Roma döneminde inşa edilen İran-Trabzon kervan yolu, Maçka'dan Hortokop sırtlarında tırmandıktan sonra Karakaban'ın batı eteklerinden Hoca mezarı, Turna göl ve Kolat boğazından, Uğurtaşı köyünden aşağı Yağlıdere'ye inerdi. Halen ayakta olan taş köprüden karşıya geçerek Patara, Domana(Bayburt) üzerinden Satala'ya(Sadak-Kelkit) varırdı.

İçerisinde bulunduğumuz bölge Anadolu'nun birçok yeri gibi mahrumiyet bölgesiydi. Gümüşhane il merkezine şebeke suyu 1948'de elektrik ise 1949'da gelmiştir. Bu gün köyümüz teknolojinin imkânlarından faydalanmış su, elektrik, telefon ve internet gibi altyapı hizmetlerine kavuşmuştur. Bilindiği üzere Türkiye 1980 sonrası yol, elektrik, telefon gibi altyapı hizmetlerinde kalkınma dönemi yaşamıştır. Bu imkânların köyümüze yansımasında köyümüz sakinlerinden Trabzon Belediye Başkanlığı da yapmış bulunan Orhan Karakullukçunun katkıları ve takipçiliğini de burada bahsetmeden geçemeyiz.

Köyümüz ileride de bahsedileceği üzere geçmişinde birçok farklı etnik grubu bünyesinde barındırmış kültürel bakımdan eskiden beri zengin ve iyi bir seviyede olmuştur. Köy sakinlerimiz kalabalık nüfus ve dar imkânlar dolayısı ile geçimlerini sadece tarım ve hayvancılıktan sağlayamamışlardır. Bunun neticesi olarak köyden ticaret veya çalışmak maksadı ile yurtiçi ve yurtdışına çıkan sakinlerimiz ve çocukları Üniversitelerimizden mezun olduktan sonra mühendis, doktor, ekonomist, veteriner, akademisyen, politikacı vb. meslek sahibi olarak yaşamlarına devam etmektedirler.

Birazda nostalji yaparsak Osmanlı dönemindeki mesleklerden bahsetmek isterim. Çoğunluğu Gayr-ı Müslimler tarafından icra edilen aşağıdaki meslek mensupları Gümüşhane'de çalışıyordu. On sekiz işkolunun olduğu kazada belirlenen esnaf, Deri Sanayi (Pabuççu, Sarraç, Semerci, Tabbağ), Dokuma Sanayi (Hayat/Derzi, Hallaç), Gıda Sektörü (Bozacı, Sucu), İnşaat Sektörü (Kürekçi), Küçük Ölçekli Sanayi (Demirci, Kazancı/Bakırcı, Kuyumcu, Mumcu, Nalbant), Sağlık ve Temizlik Sektörü (Berber), Ticaret Sektörü (Eskici), Ziraat ve Hayvancılık Sektörü (Eşici), Hancı olmak üzere dokuz kategoride tespit edilmiştir.

KURULUŞ VE TARİHÇE

Köyümüzün tarihini incelemek için önce Trabzon ve Gümüşhane tarihine bir göz atmak lazım. Öncelikle Gümüşhane tarihi bakımından incelemek isterim. Bölgede yapılan arkeolojik çalışmalarda M.Ö. 3500 tarihlerinde bölgede insan yerleşimlerine M.Ö. 3000 tarihlerinde tarım yapıldığına dair izler bulunmuştur.
Bölgede sırasıyla Asurlar, Kimmerler, İskitler, Medler ve Persler hakimiyet sürmüştür. Daha sonra Pontus, Roma, Bizans ve Trabzon İmparatorluğu tarafından yönetilmiştir.
Trabzon (Eski adı:Trapezeus) ve çevresinin kuruluş tarihi incelendiğinde M.Ö.2200 yıllarından itibaren Medler (İ.Ö.2200-İ.Ö.900) ve sonrasında Urartular-Kimmerler in (M.Ö.900-M.Ö.700) hâkimiyet alanı içerisinde olduğu görülmüştür. Pontus açısından incelendiğinde Pontus (Anlamı: Deniz) un M.Ö.600 yıllarında Miletten (Menderes Nehri etrafındaki İyonya şehri) gelen koloniler(Antik Yunan) tarafından kurulduğu söylenir. Daha sonra Pers kolonilerinin (M.Ö.559-M.Ö.330) hâkimiyeti altında yaşam devam etmiştir. M.Ö.330 yıllarından itibaren Roma İmparatorluğu (M.Ö.330-M.S.324) dönemi başlamıştır. M.S.324 yıllarında Roma İmparatorluğunun dağılmasıyla sırasıyla Doğu Roma İmparatorluğu (M.S.324-M.S.400) ve Bizans İmparatorluğunun (M.S.400-M.S.1204) hâkimiyet dönemleri başlamıştır. Bizans İmparatorluğu'nun zayıflama döneminde M.S.1204 yılında Trabzon Pontus İmparatorluğu kurulmuştur. M.S.1453 yılında İstanbul'un Osmanlı İmparatorluğu tarafından fethedilmesiyle Bizans İmparatorluğu'na son verilmiştir. 6 yıl sonra 1461 yılında Trabzon Pontus İmparatorluğu da Osmanlı hâkimiyetine geçerek son bulmuştur.

Roma ve Bizans dönemlerinde yörede kurulu kente Argyropolis (Yunanca argyros: "gümüş" ve polis: "kent" demektir.) adı verilmiştir. Yöredeki savaşların asıl sebepleri tarihi bir ticaret yolu üzerinde bulunması ve madenleriyle ün yapmış olmasıdır. 1461 yılında Fatih Sultan Mehmet'in Trabzon Rum İmparatorluğuna son vermesiyle bölgede Osmanlı etkisi görülmeye başlanmıştır. 1647'de Gümüşhane'yi ziyaret eden Evliya Çelebi, buralarda gümüş madeninin çok olduğunu, çalışır ve boşaltılmış durumda 70 kadar ocak bulunduğunu bildirir. Katip Çelebi, Cihannüma'sında "Kaza-i Urla" diye adlandırdığı Gümüşhane için "Urla bir güzel kazadır, yakınında gümüş olmakla Gümüşhane dahi derler" demektedir. Osmanlı hâkimiyetinin ilk zamanlarında Erzurum Eyaletine bağlı iken sonraları Trabzon'a bağlanan Gümüşhane sancağı 20 Nisan 1924 ve 491 sayılı kanunun 89.maddesinde "Vilayet" başlığı altındaki kanunla 1925 yılında il olmuştur.
Yukarıda anlatılanlar incelendiğinde yaygın olarak bilinenin aksine Türklerin Gümüşhane ve çevresine gelişleri de Rumlar kadar hatta daha da eskiye dayanmaktadır. Ön Türk tarihinin bir üyesi olan Kimmerler, İskitler ve Oğuzların bölgeye gelişi çok eskilere dayanmaktadır. M.Ö. 3000-1000 arasında var olan ve hüküm sürdükleri coğrafyanın Karadeniz bölgesini de kapsaması

bakımından Kimmerlerin hem bizim için hen de ön Türk tarihi için önemi büyüktür. Kimmerlerde görülen Kurgan Kültürü, yalnızca Türk toplumlarına özgü bir tinsel(spiritual) öğedir. Aynı kültür istisnai olarak Mısırlılarda da vardır.

Uğurtaşı Köyünün kuruluş tarihi bilinmemekle birlikte M.S.1204 yılında kurulan Trabzon Pontus imparatorluğunun Krom' u da içerisine alan yerleşim alanlarının oluşturulması sürecinde ilk olarak Rumlar tarafından kullanıldığı bilinmektedir. Özellikle Krom merkezli Rum yaşamı bölgede yüzyıllarca hâkimiyetini sürdürmüştür. Emir (Uğurtaşı) bölgesinde bulunan kilisenin inşa tarihinin 1000 yıl öncesine ait olduğu söylemleri de bunu teyit etmektedir. Daha sonra Trabzon Rum Pontus devletinin Osmanlı imparatorluğu tarafından fethedilmesiyle (Osmanlı İmparatorluğun da din serbestliği olsa da) bazı Rum kökenli vatandaşlarımız ibadetlerini daha serbest bir şekilde yapabilmek için sahil kesimlerinden ayrılarak dağlara doğru çıkmış ve oralara yerleşmişlerdir. Bu süreçte Osmanlı imparatorluğu tarafından bölgeye Türk vatandaşlar da yerleştirilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda Uğurtaşı köyüne de Türk vatandaşlar gelmiş veya gönderilmiştir (1600'lü yıllar).

Bütün bu süreçte bölgede yaşamış bulunan insanlarda (Türkler, Rumlar, Lazlar, Ermeniler, Gürcüler, Kürtler ve diğerleri) benzer giyim, gelenek ve müzik biçimleri gelişmiştir. Bunun yanında tüm etnik gruplar kendi örf ve adetlerini yaşadıkları dönemler itibarıyla serbestçe yapabilmişlerdir. Müslümanlığı seçen Rum kökenli vatandaşlarımız hem Osmanlı hem de Cumhuriyet döneminde kendi örf ve adetlerini uygulamayı sürdürmüşlerdir.

GENEL BİLGİLER

Uğurtaşı köyündeki Türklerin yaşamlarına ait Osmanlıca belgeler 1600'lü yıllarını göstermektedir. Türklerin bu tarihten önce burada yaşadığı bilinse de yazılı Osmanlıca bir belgeye ulaşılamamıştır.

Yrd. Doç. Dr. Kemal Saylan'ın yapmış olduğu çalışmalarda 1643 yılında İstavride iki kişinin Ehl-i Örf olarak atandığını görüyoruz(Ek-2). Ehl-i Örf'ler Osmanlı devletinde yönetim ve askerlik görevini yerine getiren zümrelere denirdi. Ehl-i Örf, Ehl-i Seyf ve Ümera gibi isimler verilen bu sınıfın Divan-ı hümayundaki temsilcileri vezir-i azam ve vezirlerdi. Divan dışında Beylerbeyi, Sancak beyi, Kapıkulu askerleri ve Tımarlı sipahiler bu gurubun içindeydiler.

Bildiğiniz üzere bölgemizde madencilik oldukça yoğun olarak yapılmaktaydı. Köylerimizde yaşayanlar ya bu madenlerde çalışır ya da bu madenlerin tahkimatında kullanılmak üzere Tomruk kesilmesi işinde çalışırlardı. Yine Yrd. Doç. Dr. Kemal Saylan'ın yapmış olduğu çalışmalarda 1643 yılında İstavri'de 6 Müslüman ve 32 Hıristiyan tomrukçu bulunduğu anlaşılmaktadır(Ek-3).

Bu sürece ait bir başka belge ise hicri 8 muharrem 1225 (12 Şubat 1810) tarihli Osmanlı fermanıdır.(Ek–2). Bu Ferman ile İstavri halkından birisi veya birileri Osmanlı padişahı II. Mahmut'a başvurarak Acısu-Kolat-Uğurtaşı üzerindeki Derbendin derbetçiliğini talep etmiştir. Padişahımız II. Mahmut'ta uygun görerek başvuranları Derbentçi olarak atamıştır. Kısaca bu yapılanmadan bahsetmek isterim. Derbent Teşkilatı Anadolu ve Rumeli'nin dağlık bölgelerindeki geçit ve kervan yollarını korumak ve yolcuların güvenliğini sağlamakla görevli teşkilattır. Osmanlı Devletinde 14. yüzyılın sonlarında kurulmaya başlandı. Kaza bünyesinde askeri statüye sahip olan derbentçiler ve köprücüler vardı. Derbentçiler , dağlık geçitleri korurlar ve geçenlerin selametini sağlarlardı. Önemli ticaret ve askeri kavşak noktaları ile dağların geçit verdiği yerler derbent mahalleleriydi. Gümüşhane stratejik açıdan olduğu kadar madenlerden dolayı iktisadi ehemmiyete sahip olduğundan derbentçiler istihdam edildi. Gümüşhane'nin dağlık yapısı göz önüne alındığında önemli geçit noktalarındaki köyler, debentçi olarak görevlendirildi. Maden yollarının güvenliği onlara aitti. Derbend tesisleri, etrafı duvarla çevrili küçük bir kale olup, yanında han, cami, mektep ve dükkânlar bulunmaktaydı. Böylece derbend yakınında köy veya küçük bir kasaba teşekkül ederdi. Derbendler daha çok yolların kavşak noktalarına ve merkezi öneme sahip yerlere yapılırdı. Bundan dolayı, derbendci olarak yazılan köy halkı, yaptıkları hizmete göre bazı vergilerden veya hepsinden muaf tutulurdu. Derbendler bölgenin ve yolun emniyetinin sağlanması yönünden mühim birer tesis olmakla birlikte, ıssız yerlerin iskana açık hale getirilmesi için de kullanılmıştır Yine bu fermanla bölgedeki madenlerin kullanım hakkı da köy ahalisine verilmiştir. Fermanda

geçen yer isimleri Cumhuriyet sonrası gerçekleşen yeniden yapılanma çalışmaları sırasında köy sınırlarının tespitinde delil olarak kullanılmıştır. Ek-4,5,6,7

Köy camii: Türklerin köye yerleşmelerini müteakip bugünkü yerinde köy camii yapılmış daha sonra yıkılarak köylüler tarafından yeniden yaptırılmıştır.(1314=1900) Caminin süsleme ve nakış işleri Yağlıdereli Aziz usta tarafından yapılmış olup bugün halen orijinal şekliyle ibadete açıktır. Caminin her türlü bakım ve onarımı köy halkı tarafından yapılmaktadır. Caminin mütemmimi olan mektep 1966 yılına kadar(yeni okul binası yapılana kadar) köy okulu olarak hizmet vermiştir. 1987 yılında camimizin eksiği olan minaresi eşi Memduha Karakullukcu adına Ziya(Osmanoğlu) Karakullukcu tarafından yaptırılmıştır.

Uğurtaşı köyüyle ilgili olarak yapmış olduğum çalışmalar sırasında Trabzon-Akçaabat-Mayer(Fındıklı) köyüne 1800 yıllarının başında yerleşmiş bulunan Öztürk ailesinden şu anda Trabzon'da yaşayan İlhan Öztürk'le tanıştım. İlhan Öztürk ün elinde bulunan dedesi Ruşen Zeki Öztürk'e ait notlara göre İstavri ye yerleşen ilk Karakullukcu Hacı Mahmut Efendidir (Ölümü: 1780–1800 İstavri). Hacı Mahmut Karakullukçu'nun oğlu veya torunu olan 1750 İstavri doğumlu Feyzullah Efendi'nin İsmail Karakullukçu'nun(1750) kardeşi olduğu tahmin ediliyor. Feyzullah efendi bazı hususi sebeplerden dolayı çocukları Mahmut, Ahmet ve Cemileyi de yanına alarak İstavri den ayrılıp Mayer'e yerleşiyor ve lakabını da Öztürk olarak değiştiriyor (Bakınız: Ek–22). Yine aynı notlarda Karakullukçu'ların Orta Asya'dan çıkıp Anadolu üzerinden İstanbul'a geldiklerinden bahsetmektedir. İstanbul'a yerleştikleri tarih belirtilmese de 1700'lü yıllarda İstanbul'dan İstavri'ye gelmiş olabilecekleri yazmaktadır. Danıştay başkanlarından Hüseyin Karakullukcu da 1800'lü yılların başında Gümüşhane'den ayrıldıklarını belirtmiştir. Biraz daha araştırılabilse belki akrabalık bağları da kurulabilecektir.

İstanbul Üniversitesi Profesörlerinden Prof. Dr. İbrahim Yıldırım da (Azeri Kökenli) Orhan Karakullukcu'ya halen Azerbaycan-Bakû'de ve Kara bağ'da Karakullukcu sülalesine mensup ailelerin bulunduğunu ifade etmiştir.
Uğurtaşı(İstavri) köyü çoğunluğu Türkler ve Rumlar olmak üzere Ermenilerle beraberce uzun yıllar yaşadığı bir doğu Karadeniz yerleşim birimidir. Bu yaşam birlikteliğinin bir delili olarak dedem Hüsnü Karakullukçu'nun muhtarlığa (Birlik başkanlığına) seçildiğini gösteren Rumca bir belgeyi çevirisi ile birlikte bilgilerinize sunulmaktadır (Ek-8) 5 Şubat 1895 tarihli bu belgede Türklerle Rumların ortak muhtar seçtikleri anlaşılmaktadır. Uğurtaşı köyü ile ilgili yaptığım çalışmalar sırasında dedem Hüsnü Karakullukcu'nun Osmanlıca yazılmış bir belgede (Ek-9) görüleceği üzere üçüncü kere muhtar seçildiğini tespit etmiş bulunmaktayım. Birincisinde (Ek-8) Türk ve Rum birlik

başkanlığına (muhtarlık) seçildiği yazılmaktadır. İkincisin de (Ek-10) ise Cumhuriyet döneminin Uğurtaşı köyü ile ilgili ilk muhtar ataması belirtilmektedir. Dedem Hüsnü Karakullukcu'nun aldığı Osmanlıca bir ''Hizmet Cetveli''ninde Beşkilise (Mescitli) deki liseden 10 üzerinden 10 ile mezun olduğu gözükmektedir (Ek-9).

GENEL BİLGİLER VAKIFLAR

Osmanlı döneminde Gümüşhane ve çevresinde daha çok sosyal amaçlı Para Vakıfları kurulmuştu. Bu çeşit vakıflar genellikle belli bir köy veya mahalle halkının ortak ihtiyaçlarını karşılamak, aralarında yardımlaşma ve sosyal dayanışmayı sağlamak için tesis edilmiştir. Dini müesseselerin, çeşme, yol, köprü gibi imar faaliyetlerinin sürdürülmesinde para vakıfları etkin bir rol oynamıştır. Yaptığım araştırmalar sonucunda kayıtlarına ulaşabildiklerimi aşağıda bulacaksınız.

Uğurtaşı köyü Trabzon'dan Erzurum'a giden yol yol üzerinde bulunması sebebi ile kervanlara ev sahipliği yapmıştır. Bu durumun köyün çağdaş görünümüne katkı sağladığı yadsınamaz bir gerçektir. Kervanlar köyde Tufan ağaya (Karakullukcu) ait vakıf hanında (Ek-11) ihtiyaçlarını giderir burada dinlendikten sonra yollarına devam ederlerdi. Köyden geçen Hintli, Mısırlı kervanlara ile Rum ve Ermenilere iyi davranması münasebeti ile Tufan ağanın vakfına yiyecek, giyecek ve para yardımında bulunurlardı. Tufan ağada bölgede bulunan fakirlere, dul ve yetimler yiyecek, giyecek ve para yardımı yaparmış.

Gümüşhane ve çevresinde 1870-1914 yılları arasında 28 para vakfının kurulduğu tespit edilebilmiştir. Bu 28 para vakfının en fazla para vakfedeni, Torul Kazası İstavri Köyü'nden Karakullukcu oğlu Tahir ağanın 15.000 kuruşluk vakfıdır. Bu vakıf 15 Eylül 1909 (29.08.1327) tarihinde kurulmuştur. Tahir Ağa, vakfettiği 15.000 kuruşun her yıl kara verilip elde edilen gelirden köyündeki caminin imamına 1.000 kuruş, vakfın yöneticisine 300 kuruş, kalanın ise müezzin ile caminin tamirine harcanmasını şart koşmuştur. Ek-12 de bu konularda detaylı çalışma yapmış ola Doç. Dr. İsmail Kıvrım'ın çalışmasını bulabilirsiniz.

Uğurtaşı köyünde mütevelli müessesesi ve vakıf çokça bilinen şeylerdir. Nitekim Tahir ağa vakfından başka camiye ait bir vakıfta mevcuttu. Trabzon Boztepe mahallesinde İran mezarlığına bitişik (şimdi Yenicuma Pazar yeri) 2-3 dönümlük arsa kayıtları Trabzon vakıf müdürlüğü kayıtlarında görülmektedir. Ancak bilemediğimiz bir sebeple Cami vakfının tüzel kişiliği kaldırılmıştır. Köyümüzde mütevelli usulü Osmanlı döneminde olduğu gibi Cumhuriyet döneminde de devam etmektedir. Köye ait nakit varlıkların yönetimi bu mütevelliyi oluşturan sırasıyla Osmanlı döneminde Bekir Karakullukcu ve Cumhuriyet döneminde Ziya ve Orhan Karakullukcu tarafından gerçekleştirilmiş olup 2005 yılı itibariyle köy muhtarlığına teslim edilmiştir.

GENEL BİLGİLER KÖYE İLK YERLEŞİMLER VE YÖNETİM BİÇİMLERİ

Önceden de bahsettiğim üzere elde edebildiğimiz yazılı belgelere göre Türklerin Uğurtaşı'na gelişi 1600'lü yılların ilk yarısını göstermektedir. Daha önce var olsalar bile yazılı bir kaynağa ulaşamadım. 4. Murat döneminde (1623-1640) altı ila onbin kişinin Gümüşhane bölgesinde etkin bir şekilde işletilmekte olan madenlerde çalışmak üzere çevre bölgeler ve illerden toplanarak Kurum bölgesine yerleştirildiği bilinmektedir. Burada birazda Türkler, Rumlar, Ermeniler ve Kürtlerin beraberce yaşadıkları bu dönemin yönetim şeklinden bahsetmek isterim. Hatırlanacağı üzere 1839 Tanzimat Fermanına kadar Osmanlı İmparatorluğu Uğurtaşı gibi bucak konumundaki yerleri Tımar sistemi ile yönetmekteydi. Tımar sisteminin temsilcileri de burada yaşayan Müslüman ailelerden seçilmekteydi. Daha sonra Tanzimat fermanının getirdiği yenilikler çerçevesinde burada da seçimle yönetim şekline geçilmiştir. Yeri gelmişken biraz Tımar sisteminden bahsetmek isterim. Devlet Tımar sahiplerine maaş verilmezdi. Bu bölgede yaşayan vatandaşlarımız vergilerini Tımar sahibine verirlerdi. Bunun karşılığında Tımar sahipleri hem devlete asker yetiştirir hem de bölgenin güvenliğinden sorumlu olurlardı. Atla gezer yanlarında uzun pipolarını yakacak çubukçu bulunurdu. Mesela Kürtlü'de yaşayan Kürtoğlu Ali bir çubukçu idi ve ağası ile şöyle diyalog kurardı. Ağam sen benim hem ağam hem de paşamsın. Muhtar ise ona Kurtoğlu Ali başıma sardın balı - başımı bal ile sardın. (Kaynak:bazı Rumca makaleler)

Ayrıca hatırlatmak isterim ki Ek-4 deki 12 Şubat 1810 tarihli Osmanlı fermanından anlaşılacağı üzere bölgenin Derbentçiliği de Türk ve Müslüman ailelere verilmişti.

1847 öncesi Tımar sistemi gereği Uğurtaşını yöneten bazı Müslüman ailelerin isimleri: Hasbeder Osman Efendi, Karakullukcuoğlu Hüseyin ağa ve Molla Ahmet Efendidir (Maçka'da Kadılık yapmıştır. (Ek-13). 1839 Tanzimat fermanı yapılan yönetim değişiklikleri köyümüzde ancak 1847 tarihinden sonra uygulanabilmiştir. 1923 Cumhuriyetin ilanı ve mübadeleye kadar köyümüz muhtarlık ve ihtiyar heyeti vasıtası ile yönetilmiştir. Cumhuriyet öncesi dönemde Türk ve Rum adaylar sırasıyla seçilerek muhtarlık yapmışlardır. 1847–1923 arası muhtarlık yapan Türklerin isimleri: Ruzvan Ağa, Hasan Efendi (Uzunibrahimoğlu), Mehmet Efendi(Himmetoğlu), Bekir Efendi (Karakullukçu), Hüsnü Efendi (Karakullukçu), Kamil Efendi (Ömerler) (Ek-14). Bunlardan bazıları ikişer defa muhtarlık yapmıştır. Cumhuriyet döneminde muhtarlık yapanların isimlerini ise Ek-15 de görebilirsiniz.

Araştırmacı Murat Dursun Tosun'un Osmanlı arşiv belgelerinde Gümüşhane tarihi ile ilgili yaptığı araştırmalarda bazı ilginç detaylara rastlanmaktadır. 3 Nisan 1908 tarihli bir belgeye göre Kurum vadisindeki yerleşimlerde (Santa,

Kurum, İstavri, Muzena, İmera, Yağlıdere, Yazıt, Varniyas vb.)(Ek-16) yaşayanlar Torul'a ulaşım imkânlarının zorluğu sebebi ile kendilerinin idari olarak Torul'dan alınarak Gümüşhane'ye bağlanmalarını talep etmiştir. Saltanat 'ta bu durumu değerlendirmiş ve birinci derecede İstavri ve ikinci derecede Kurum kariyesinde bir müdürlük teşkili ile Gümüşhane'ye ilhakına onay vermiştir. Belgenin altındaki imza sahipleri İstavri Kariyesi Papazı, İstavri Kariyesi İmamı ve İstavri Kariyesi Muhtarına aittir. (Ek-17)

Bilindiği üzere köyümüz 1900'lü yılların başında oldukça kalabalıktı. Türk ve Rumlar beraberce yaşıyorlardı. Rum mahallelerinin sayısı Türklerinkinden fazlaydı. 11 civarında Rum Mahallesi ve bu mahallelerde 300 'ün üzerinde Rum evi olduğu tahmin ediliyor. Aynı dönemde 50–60 hane Türk evinde 300 – 400 kişi yaşamaktaydı. Bunlar Karauçi, Anbarlı, Emir(Emir, Gregosli, Kürtlü olarak üç parça), Kömürcü, Yerantlı, Manamatlı, Aşağıköy ve belki başka noktasal yerleşimlerdir. Karauçi Türklerin yaşadığı mahalle ise de Yerantlı, Manomatlı ve Aşağıköy gibi diğer mahallelerde de azınlık olsa da Türkler mevcuttu.
Ermenilerin yaşadığı bazı bölgeler Langonlar ve Manugadır.
Kürtlerin yaşadığı bazı bölgeler ise Kürtlü ve Gregoslidir.

Rum yazar Economides' in 1920 yılında yazmış olduğu Pontus kitabında Uğurtaşı(İstavri) köyünden de bahsetmektedir. Yazar 1920'li yıllarda hala Serv Antlaşmasının etkisinde olacak ki bazı gerçekleri taraflı olarak vermektedir. Bununla birlikte Uğurtaşı köyünün Krom'a bağlı 2000 nüfuslu bir köy ve dört kilise ile bir okula sahip olduğunu yazmaktadır. Türk nüfusunun ise 60 kişi ve 25 aile olduğundan bahsetmektedir (Doğrusu 50-60 hane 300-400 kişidir). Yine Economides'e göre köydeki Rum nüfusun bir bölümü 1930'lu yıllarda Osmanlı tarafından zorunlu veya madenlerde çalışmak üzere Akdağmadeni, Yozgat'a göçe tabi tutulmuştur. Türk nüfusun bir bölümü de 1830'lu yıllarda Akdağmaden'e madenlerde çalışmak üzere göçmüştür. Ayrıca bölgede Hıristiyan oldukları halde kimliklerini Türk ve Müslümanlardan korktukları gerekçesi ile gizleyen ve Müslüman geçinen insanlar olduğunu söylemektedir.

Tarihçi Doç. Dr. Ahmet Türkan Osmanlı'da Kripto hıristiyanlar kitabında bu konularda uzun uzun bahsetmektedir.(Ek-18) Çünkü bu konu Osmanlıyı başlangıç olarak ilgilendirmese de sonrasında 1880'den itibaren 35 sene müddetle meşgul etmiştir. Hıristiyanlıktan İslam'a 1790'lı yıllarda geçen ve İstavrililer olarak adlandırılan Rumlar Trabzon'a bağlı Gümüşhane sancağının Torul kazasından gelerek Akdağmadeni'ne yerleşmişlerdi. Bunlar Akdağmadeni'ndeki Simli kurşun madeni hükümet tarafından işletildiği zaman diliminde buraya 1840'lı yıllarda çalışmak için geldiler. Genel olarak Maden kazasının mahalle ve köylerine (İstavri, Körmüti mahalleleri ile Başçatak ve Aktaş köylerine) yerleştirildiler. İstavrililer buraya göç ettiklerinde nüfus defterlerinde Müslüman isimleriyle kaydedildiler. Uzun müddet bu isimlerle

anılmakla beraber zahiren Müslüman gözüküp gizliden Rum Ortodoks ayini de yapıyorlardı. Rusların 93 harbinde(1877) kazandıkları başarı ve 1. Meşrutiyetin ilanından sonra bu durumlarını artık saklamak durumunda hissetmediler ve hıristiyan olduklarını söyleseler de bu konu Osmanlıyı uzunca yıllar meşgul etmiştir. Çünkü Osmanlı devleti yıllardan beri Müslüman olarak bilinen gizli Hıristiyanların 'biz Hristiyan'ız demeleri' ve din değiştirmelerini(tanassur) kabul etmedi. Önceleri Müslümanlara verilen haklardan istifade etmek için Müslümanız dediler Tanzimat'la azınlıklara verilen haklardan istifade etmek içinse tekrar biz Hristiyan'ız demişlerdi.

GENEL BİLGİLER CUMHURİYET SONRASI VE MÜBADELE

Rumların 1923–1926 arasında yaşanan mübadele yıllarında köyümüzü terk etmesinden sonra onlardan kalan ev ve konaklar Emir ve Salanlardaki birkaçı hariç Türkler tarafından kullanılmamıştır. Aşağı köydeki Türklerin oraya yerleşmesi ise 1938 tarihinde T.C. Hazinesinin hazineye ait yerlerin kiraya verilmesi ihalesiyle gerçekleşmiştir. Budak (Eski adı Şive-Torul) köyünden bazı aileler bu ihale sonrasında buraya yerleşmişlerdir. Bu kiralama 1938 yılından beri devam etmekteydi. Bu sebeptendir ki 2003 yılında köyümüzde başlayan kadastro çalışmaları neticesinde Aşağı köyde yaşayanlar sadece biz köylülerden satın aldıkları yerler için tapu alabilmişlerdir. İlk yerleşim yıllarında (Muharrem Sönmez'in muhtarlığı sırasında) nüfus kayıtlarını Uğurtaşı'na aldıramasalar da daha sonra Cemal Karakullukcu'nun muhtarlığı döneminde bu kayıtlar Şive'den Uğurtaşı'na alınmıştır. Köyümüze Rumların gidişinden sonra sadece şiveliler gelmemiştir. Azalan nüfus sebebiyle köydeki bazı işlerin de yapılabilmesine yardımcı olmak üzere bazı Çepni aileleri de gelmiştir. Bilindiği üzere Çepniler 24 oğuz boyundan biridir. Anadolu'nun fethi ve Türkleşmesinde önemli rol oynamışlardır. Genellikle Tirebolu ve çevresine yerleşmişlerdir. Bu ailelerden bazıları çocuklarını buradan evlendirmiş ve hatta toprak satın alarak buraya yerleşmişlerdir. Eklerde bulunabildiği kadarıyla soyağaçları verilen ailelerin isimleri sırasıyla, Canfer Uçar, Helim Arslan, Ayşe Çoban(çocukları Musa Çoban ve Çakır Ayşe), Emine Tahmaz ile Hasan Aydemir(Zurnacı)'dır. Ek-33,34,35,36,37

Türk ve Rumların beraberce yaşadığı dönemde bu kadar kalabalığı geçindirecek doğal kaynağın bulunmaması daha 1900'lü yılların başında özellikle Türk ailelerde köyden göçü başlatmıştır. Osmanlı döneminde hem Rum hem de Türk vatandaşlarımızdan bazıları özellikle Çarlık Rusya'sına çalışmaya gitmişlerdir. Özellikle Rum ailelerin sayısı çok fazladır. Bununla beraber giden Türk ailelerinin sayısı da onlar mertebesindedir. Bazıları 5–10 sene çalışmış ve geri dönmüşlerdir. 1917 Sovyet devriminden sonra komünizmin gelmesi ile sınırlar kapatılmıştır. Devrim sırasında Rusya da bulunan Türk ve Rum vatandaşlarımızdan bazıları geri dönememiştir. Geçen süreç içerisinde kaçabilmeyi başaranlardan Türk'ler Türkiye'ye Rumlar ise Yunanistan'a geri dönmüştür. Kalanlar ise orada yaşayıp orada ölmüşlerdir. Orada kalıp orada ölenlerden ismini bildiklerim Molla Bakı'lardan Nuri(1866), Molla Ahmet oğullarından Ahmet (1897), annemin babası Emin Yılmaz (1865) ve Tufanlardan Tufan Karakullukcu(1894-1942) ve Himmetoğullarından Kamil efendidir(1890). Tufan Karakullukcu orada evlenmiş ve üç çocuğu olmuştur. Daha sonra torunu Olexandr bir internet taraması sonucu bana ulaşmış ve soyağacını tamamlama yardımcı olmuştur. Mübadele sırasında Rusya da olan Rumlardan bazıları da doğrudan Yunanistan'a gitmişlerdir. Rusya'da çalışabildikleri dönemlerde getirdikleri paralarla hem geçimlerini hem de köyün

gelişimini sağlamışlardır. Cumhuriyet1in ilanı ile Lozan antlaşmasının (30 Ocak 1923 tarihinde) eki olarak gerçekleşen mübadele kararıyla Rumların köyümüzü terk etmesi bile bu göçü durduramamıştır. Osmanlı dönemindeki Türk göçleri özellikle Trabzon ve Zonguldak ' a olmuştur. Daha sonraları Cumhuriyet döneminde İstanbul ve Ankara'ya devam etmiştir. Bu kadar nüfusun eskiden nerelerde yaşadığını (Baba evlerinin nerede olduğu) bu günde bilebilmek amacı ile köy büyüklerine sorarak Ek-20 de görebileceğiniz köy yerleşim planını yaptım.

Bazı Rum kaynaklardan elde ettiğim bilgilere göre Aşağıköy(Alpullu), Monamatlı, Yerantlı vb. yerlerde de Türkler ve diğer azınlıklar yaşamaktaydı. Bu aileler ve soyağaçları hakkında herhangi bir bilgiye ulaşma imkânımız olmamıştır. Sadece Aşağıköyde yaşayan Uzunibrahimoğulları hakkında günümüzde de burada oldukları ve gelip gittikleri için bilgi sahibiyizdir. Ama gelinini İspele'de dere kenarında sırtında çalı yüküyle otururken gelen suyu fark etmeyerek sele kaptıran Monamatlı'lı Osman Ağa ve ailesinin akıbetini bilememekteyiz. Gelinin cesedinin ise üç gün sonra Harşit ırmağının kenarında kumun üzerinde bulunduğu ve Monamatlı'ya defnedildiği yazılmaktadır. 1851-1854 arasında muhtarlıkta yapmış olan ve Kürtlü'de ikamet eden Rüzvan ağa (muhtemelen Kürt) ve ailesi hakkında bir bilgimiz yoktur. Yine Kürtlü'de ikamet eden Kürtoğlu Ali ve ailesi hakkında bir bilgi mevcut değildir. Yerantlı'da oturan Kahraman (muhtemelen Karakullukcu'dur) ve ailesi hakkında ise kısıtlı miktarda bilgi mevcuttur.

Burada Osmanlı döneminde ve cumhuriyetimizin kuruluş yıllarında yaşanan mübadele ve Anadolu'ya geri göçleri ayrı bir başlık altında bahsetmekte fayda var. Anadolu'ya geri göçler daha 1877-78 Osmanlı-Rus Harbi bir başka ifadeyle 93 Harbi'nden sonra başlamıştır. Daha sonra 1912 Balkan savaşlarıyla bu göçler hızlanmıştır. Kısacası fetihler döneminde batıya yapılan göçler Osmanlı'nın küçülmesiyle doğuya Anadolu'ya olmuştur. Birçok aile yerinden yurdundan olmuş Anadolu'ya gelmiştir. Bu göçler beraberinde birçok trajedinin yaşanmasına sebebiyet vermiştir. Birinci Dünya savaşı sebebiyle ara verilen göçler Kurtuluş savaşı sonrası bir başka formatta devam etmiştir. İstiklâl savaşı sonrasında Lozan antlaşmasının bir ön şartı olarak Türk ve Yunan devletleri 30 Ocak 1923 tarihinde mübadele kararı almışlardır. Büyük bir insanlık trajedisi olan bu mübadele kararının alınmasında Yunan tarafı adına Başbakan Eleftherios Venizelos çok ısrarcı olmuştur. Hatta Lozan görüşmeleri sırasında İngiltere adına görüşmeleri yürüten İngiliz Diş İşleri Bakanı Lord Curzon'a Türkiye'ye baskı kurması için ricada bulunmuştur. 1923 – 1926 yılları arasında gerçekleşen mübadele yıllarının ardından birlikte yaşam sona ermiştir. Uğurtaşı köyünde yaşayan Rumlara Yunanistan'da yerleşim alanları gösterilmiştir. Bazıları doğrudan Yunanistan'a gitmiş bazıları ise belki de yakında geri dönecekleri ümidi ile bir sürede İstanbul da yaşamışlardır. Çünkü böyle bir

kararın uygulanacağına uzun süre inanamamışlardır(Bu dönemi yaşayanların anlatılarından alıntıdır).Rumların anlattıklarından (anılarını yazanlar) İstanbul'da yaşadıkları sürelerin çok sıkıntı içerisinde geçtiği anlaşılmaktadır. Yine yazılanlara göre Yunanistan'daki yaşantıları da çok sıkıntı içerisinde geçmiştir. Türkiye de sahip oldukları mülklerin karşılığında Yunanistan'da kendilerine verilenlerin hiç olduğunu söylüyorlar. Türkiye'de konaklarda yaşadıklarını, burada ise ya bir göz ev veya ev yapabilmeleri için kısıtlı miktarda malzeme verilmiş. Geçimlerini elde edebilecekleri arazi ve imkânlar kendilerine sunulmamış. Türklerin giderken terk ettikleri evler de onlara verilememiş. Çünkü o bölgelerde yaşayan Rumlar tarafından sahiplenilmişler. Yunanistan'a yeni gelen Rumlar imkânları çok az olan, altyapısı bulunmayan bölgelere yerleştirilmişler. Yeterli miktarda su ve yiyecek dahi bulamamışlar. Ayrıca Yunan toplumu tarafından dışlanmışlardır. Bunda en büyük etken Türkçe konuşmaları olmuştur. Özellikle Karadeniz den giden Rumlar çok iyi Ortodoks oldukları halde çoğu Rumca konuşamıyordu. Bu aşağılanmaya tahammül edemeyen bazıları Amerika Birleşik Devletlerine giderek Canton-Ohio bölgesine yerleşmişlerdir (Olucak-İmera bölgesinden gidenlerin anlattıkları). Yunanistan' da yaşayan bazı Türklere de Uğurtaşı köyünde yerleşim alanları gösterilmiştir. Orhan Karakullukçu'nun kitapçığından öğrendiğimiz kadarıyla köyümüzde tespiti yapılan Rum emvallide, Selanik-Vodina mübadillerinden Salih beyzade kardeşler Yaşar, Kazım, Eyüp ve İzzet beylere tahsis edilmiştir. Daha sonra burada yaşamak istemedikleri için bu arazileri biz köylülere satmışlardır. Yani köyümüzde Rumlardan kalma hazine arazisi yoktur.

Burada Mübadil Yerleri Hakkında Orhan Karakullukcu'nun kitapçığından almış olduğum özet bilgileri aktarmak isterim.

1923 yılında Doğu Karadeniz'deki Rumların Yunanistan'daki Türklerle mübadele edilmesi kararı gereğince köyümüzdeki Rumlar da bu işleme tabi tutuldu. Bu arada köyde Rumlara ait tüm gayrimenkulün dökümü yapıldı ve kayda geçirildi. Bu kayıtlar halen mevcuttur. Bilahare devletimiz bu arazileri Yunanistan'dan gelen Türklere tahsis etmiştir.

İşte bu cümleden olmak üzere köyümüzdeki Rum emvalini de Selanik-Vodina mübadillerinden Salih beyzade kardeşler Yaşar, Kazım, Eyüp ve İzzet beylere tahsis edilmiştir. Daha sonra bunlar bu arazileri biz köylülere satmışlardır. Yani Rumlardan kalma köyde hazine arazisi yoktur.

Bu araziler önce aşağıdaki 7 kişi üzerine tapu yapılmış sonra 28 hisseye taksim edilmiştir.

İLK TAPU KAYDI YAPILANLAR

Hüsnü Karakullukçu
Aziz Moğol
Salih Karakullukçu
Muharrem Sönmez
Ziya Karakullukçu
Cemal Karakullukçu
İbrahim Öztürk

28 HİSSENİN DAĞILIMI

Hasan - Ziya Karakullukçu
Cemal Karakullukçu (Musa Çoban aldı)
Ziya Karakullukçu (2 hisse)
Rasim Karakullukçu
Salih Karakullukçu
İhsan Karakullukçu (Macide – Hasan Tahmaz aldı)
Hüsnü Karakullukçu (Hoca efendi)
Temel Karakullukçu
Tahir Karakullukçu
Hüseyin Karakullukçu (Hamide -Güllü –Yüksel)
Mehmet Karakullukçu (Osman Aslan aldı)
İbrahim Karakullukçu
Muharrem Sönmez (2 hisse birisi onbaşının)
Aziz Moğol
Davut Moğol
Süleyman Moğol
Ömer Erol (2 hisse)
Kasımoğulları
Şerif Atasoy
Kâşif Karakullukçu
Mehmet Turhan
Mahmut Öztürk
İbrahim Öztürk
Cevahir Ataman (Cahit Karakullukcu aldı)
Zarife Moğol (İskender – Yusuf)

Notlar :
1 - Bazı hissedarların borçları vardı.
2 - Beher hisse bedeli o zaman ki lira ile 180 tl. dir. (180 tl ile o gün 25–30 adet inek almak mümkündü).
3- 2003'te tamamlanan kadastro çalışmaları sonucu ipotekler kaldırılmıştır.

Köyümüzle ilgili olarak muhtelif topoğrafik çalışmalarda yapmış bulunmaktayım. Bazı yer ve mahalle isimleri hala eski tabirleri ile kullanılmaktadır. Hatta mevcut tapu kayıtlarında bile bu eski isimler kullanılmıştır. Bu yer ve mahalle isimlerinin unutulmadan genç kuşaklara aktarılabilmesi amacıyla Ek-19 daki haritayı oluşturdum. Bu harita üzerine eski veya yeni yer ve mahalle isimlerini bulabilirsiniz (Ek-19 ve Ek-20). Köyümüzdeki Cumhuriyet öncesi yaşam alanları ile ekilip biçilen coğrafi bölgelerin eski isimlerini Ek-21 de bulabilirsiniz

Yine genç kuşaklara aktarmak üzere çalışmaları Orhan Karakullukcu tarafından başlatılan ve bizlerin katkılarıyla geliştirilen Torul İlçesi Uğurtaşı köyü ve çevresinde kullanılan bazı yerel kelime, deyiş ve manileri Ek-24 de bulabilirsiniz.

Uğurtaşı köyünü yapısal anlamda incelediğimizde eski döneminde ortalama Osmanlı medeniyet seviyesiyle aynı düzeyde veya üzerinde olduğu anlaşılmaktadır. Bunda farklı kültürlerin bir arada yaşamasının getirileri olduğu kanısındayım. İnşa tarihleri tam olarak bilinmemekle birlikte oldukça güzel yapılmış kemer köprülerden bazıları (en az 200–300 yıllık) hala dimdik ayakta durmaktadır. Okulları, Camisi, Kiliseleri, Taş Kemer Çeşmeleri, Konakları ve evleri ile 300–400 hane ve iki binin üzerinde nüfusuyla büyük bir yerleşim merkeziydi. Kağnı arabası yollarının kalıntıları hala durmaktadır. Bu da bize taşımacılıkta eski arabaların kullanıldığını göstermektedir. Yıkılmış olan yapılar (ev, okul, konak) incelendiğinde su(borudan) ve kanalizasyon hatlarının bulunduğu tespit edilmektedir. Uğurtaşı köyü su kaynakları bakımından oldukça zengindir. Her noktasında bulunan çeşmeleri ile insan su ihtiyacını yürüme mesafesinde karşılayabilir. Özellikle cumhuriyet sonrasında hayırsever köy sakinlerinin yaptırmış olduğu çeşmeler köyün bütün yamaç ve dağlarında su sorununu çözmüştür (Ek–16). Köyümüz bitki örtüsü bakımından da oldukça zengindir. Özellikle ilkbahar ve yazın başlangıcında çok zengin çiçek örtüsü ile bütün köy bir çiçek bahçesi görünümü kazanmaktadır (Bak. Albüm). Köyün bitki örtüsü özellikle 1950 den sonra güçlenmeye ve büyümeye başlamıştır. Eskiden çalılık formunda olan bölgeler bu gün ormanlık haline gelmiştir. Bunda iki sebep etken olmuştur. Birincisi 1950 den sonra artan göçler neticesi köyde yaşamını devam ettirenlerin sayısındaki azalmadır. Çünkü artık bitki örtüsü eskisi gibi kullanılmamaktadır. İkincisi ise köyümüzde keçi besiciliğinin terk edilmesidir.

Genç kuşaklardan buraya ziyarete geleceklere rehberlik etmesi bakımından günü birlik gezi yapabilecekleri bazı yerlerin isimlerini yazmak isterim. Sırasıyla

Sümela manastırı, Zigana Dağı tesisleri, Limni gölü, Sanat Güneş Evi, Karaca Mağarası, Cami Boğazı, Çakıl göl, İmara Antik Kenti, Santa Antik Kenti ve Süleymaniye Mahallesi (Eski Gümüşhane). Köyümüzün bir diğer özelliği de etrafında bulunan yaylalar ve bu yaylalarda düzenlenen şenliklerdir. Kuşburnu-Pestil Kültür ve Turizm Festivali 24-27 Temmuz, Gümüşhane; Kadırga Yayla Şenliği 16-17 Temmuz, Kürtün; Kazıkbeli Yayla Şenliği 18-19 Temmuz, Kürtün; Taşköprü Kültür ve Yayla şenliği 19 Temmuz, Yağmurdere; Yeni Yayla(Santa) Şenlikleri 26 Temmuz, Arsin ve Ayeser Yayla Şenlikleri Torul sınırları içerisinde düzenlenmektedir. Köy sınırları içerisinde bulunan yaylalardan bazıları Öküz yatağı, Kolat, Kaskarın düzü, Binnat yurdu ve Ayeser'dir. Yaylalarımızın tümünün irtifası 2000m ve üzerindedir. Bazıları 2500m civarındadır. Yaylalarımız hayvan besiciliğine uygun olup Osmanlıdan beri kullanılmaktadır. Sürüler halinde yapılmakta olan büyükbaş ve küçükbaş hayvan besiciliği yöre halkının başlıca geçim kaynağını oluşturmaktadır. Yaylalarımızda bulunan zengin çiçek florası arıcılığa uygun olup yöre için ikinci geçim kaynağıdır. Yaylalarımızın diğer bir yönü de eskiden beri süre gelen yayla şenlikleridir. Bize yakın olan Ayeser yayla şenliklerinin başlangıç tarihi bilinmemekle birlikte Osmanlıdan beri yapılmaktadır. Bazı Rum kaynaklardan elde ettiğim belgelerde de Ayeser şenliklerinin çok eskiden beri yapıldığı belirtiliyor. Türkler ve Rumlar bu şenliklere beraber katılıyor beraber eğleniyorlardı. O zaman da şenliklerde silah kullanıldığı, kız kaçırma olaylarının yaşandığı ve bu yüzden bazı şenliklerin kavgayla bittiğinden bahsetmektedir. İletişim ve ulaşım olanaklarının süratle gelişimi bu şenliklerin devamına ve zenginliğine sekte vurmuştur. Senede bir defa kurulan yayla şenlik bölgesindeki pazarlar eski cazibesini yitirmiştir. Eski zamanlarda bu pazarlarda her köy kendi üretimini satışa sunarken şehirden gelen satıcıların getirmiş olduğu fabrika ve teknoloji ürünü malzemelerden ihtiyacı olanları alabilirdi. Artık her gün her yere ulaşılabildiği için şenliklerin bu işlevi cazibesini yitirmiştir. Şenliklerin eğlence yanı ise azalarak da olsa işlevini sürdürmektedir. Televizyonların yayına başlamadığı ve hatta radyo yayınlarının her yere ulaşamadığı dönemlerde bu şenlikler tüm yöre halkının beklediği eğlence olanağıydı. Herkes iyi ve temiz kıyafetini giyer guruplar halinde Ayeser şenliklerine giderdi. Daha yolda eğlence kemençe ve horon halayları ile başlardı. Ayeser'e Trabzon, Maçka, Tonya ve Gümüşhane İkisu, Mescitli (Beşkilise) dâhil birçok köy ve kasabadan insanlar guruplar halinde gelirlerdi. Burada yemekler yenir, horon oynanır ve alışveriş yapılırdı. Rakı ve tabanca atışları eski şenliklerin ayrılmaz ikilisiydi. Bu gün bu şenlikler Torul Belediye Başkanının himayesinde yapılmaya devam etse de pek rağbet görmemektedir. Bölgemize 40–50 km uzak olsa da Kadırga şenlikleri hala aktif bir şekilde devam etmektedir. Bu şenliklere katılarak hem eskiye özlemimizi giderir hem de ananelerimizin devamını sağlayabiliriz.

SOYAĞAÇLARI

Uğurtaşı köyünde Türkler muhtelif mahallelere yaşamışlardır. Bununla beraber Rumların hakim olarak yaşadıkları mahallelerdeki Türkler mübadeleden önce veya sonra o mahallelerden ayrılmış veya köyü geri dönmemek üzere terk etmişlerdir. Bazı kaynaklarda adı geçen ve 1700'lü yıllarda yaşayan Keleşoğulları, Tosunoğulları, Ruzvanlar gibi aileler hakkında detaylı bilgi bulunamadığı için yazılamamıştır. Cumhuriyet sonrası Rumlardan boşalan Alpullu'ya gelen Türk sülaleler ve Uğurtaşı'nda yaşayan diğer Türk sülalelerden elde edebildiklerimin isimlerini aşağıda, listelerini ise eklerde bulacaksınız.

Uğurtaşı köyünde yaşayan Türk sülaleleri:

1- Mollabakı'lar		*Ek-25*
2- Emiroğulları		*Ek-26*
3- Mollaabdullah'lar		*Ek-27*
4- Mollamehmet'ler (Uzunibrahimoğulları)		*Ek-28*
5- Kasımoğulları		*Ek-29*
6- Himmetoğulları		*Ek-30*
7- Mollaahmetoğulları		*Ek-31*
8- Karakullukcu'lar	*1.a İsmail Karakullukcu*	*Ek-32*
	1.b Tufan Karakullukcu	

Karakullukçular'dan bazılarının akraba bağları mevcut kaynaklarla bulunamamış veya doğrulanamamıştır. Bunlar ayrıca yukarıda belirtilmiştir. Bu sülalelerde yaşamış insanlardan kayıtlarına ulaşılabilenler Ek-20-24 sayfalarda bulunan Soyağaçlarında gösterilmiştir.

1900 lerin ilk yarısında köyümüze çalışmak üzere gelip yerleşen bazı Çepni(Türk) aileler. Ek-33-37

1-Uçar'lar	*Ek-33*
2-Aslan'lar	*Ek-34*
3-Çoban'lar	*Ek-35*
4-Taşkan'lar	*Ek-36*
5-Aydemir'ler	*Ek-37*

Aşağıköy'ye(Alpullu) gelen bazı Türk sülalelerde şunlardır. Ek-38-41

1-Mutaf'lar	*Ek-38 / Ek-39*
2-Bıçakcı'lar	*Ek-40*
3-Elmahtı'lar	*Ek-41*

Yararlanılan kaynaklar:

1- *Dedem Hoca Hüsnü Karakullukçu'dan babam Temel Karakullukcu'ya intikal eden bazı Rumca ve Osmanlıca yazılmış belgeler (mektuplar) .*

2- *Orhan Karakullukcu'nun hazırlamış olduğu ve köyümüzü çok net bir şekilde anlattığı 1998 basımı kitapçık.*

3- *Adnan Güngör Üçüncüoğlu tarafından yazılan Torul - Kürtün tarihi adlı kitap, Son İstavrunlar kitap notları*

4- *Aile ve köy büyüklerimle yapmış olduğum sohbetlerden tuttuğum notlardır. (Cemal - İhsan ve Ziya Karakullukçu, Sabahattin Sönmez, İsmet Moğol, Orhan - Yılmaz Karakullukçu).*

5- *Yunanistan ve Türkiye basınında çıkmış olan kitap ve makaleler.*

6- *İlhan Öztürk (Ruşen Zeki Öztürk'e ait notlar).*

7- *The Pontus and the right claims of its Greek Population. Topographical, Ethnographical and Historical Study, With two maps and various statistics by D.Economides.*

8- *İstavri Arşivi, (Stavriotis'li) D.K. Papadopulos*

9- *Osmanlı döneminde Gümüşhane ve çevresinde kurulan para vakıfları Doç. Dr. İsmail Kıvrım*

10- *Gümüşhane Tarihi Yrd.Doç. Dr. Kemal Saylan & Prof. Dr. Bayram Nazır*

11- *Osmanlı'da Kripto hıristiyanlar Doç. Dr. Ahmet Türkan*

12- *Kurum Vadisi Akarsu Havzaları ve Yerleşimler R. Kandemir*

13- *Osmanlı Arşiv Belgelerinde Gümüşhane, Tarihte yaşananlar ve Ayrıntıları Murat Dursun Tosun*

Sözlük

Derbent : Geçit
Mübadele : Değiş – Tokuş
Emval : Mülkler
Muhacir :Göçmen , Bir ülkeden kalkıp başka bir ülkede yerleşen.
Mübadil :Türkiye' den gönderilen Rumlara karşı Yunanistan'dan gelen Türklere verilen ad.
Mülteci : İltica eden
Tanassur : Hıristiyanlaşma (Gizli Hıristiyan)Yıllarca Müslüman olarak bilinen birilerinin biz Hıristiyanız demesi
Tenesür : Dönme, Kılıç Müslümanı
Mürtedi : Bir Hırıstiyanın Müslüman olması
Kripto-Crypto : Gizli
Kifiri, Kifiros : Gizli Hıristiyan
Gromitsi : %50 Müslüman %50 Hıristiyan
Kariye : Köy
Kurgan : Anıtsal mezar, tepe biçiminde mezar, höyük

EK'LER

EK-1 UĞURTAŞI KÖYÜ ULAŞIM YOLLARI

EK-2 1643 YILINDA GÜMÜŞHANE KAZASI'NDA EHL-İ ÖRF

EK-3 1643 YILINDA GÜMÜŞHANE KAZASI'NDA TOMRUKÇULAR

EK-4 OSMANLI FERMANI - DERBETLİK VERİLMESİ

EK-5 UĞURTAŞI SINIR BELGELERİ

EK-6 UĞURTAŞI SINIR BELGELERİ

EK-7 UĞURTAŞI SINIR BELGELERİ

EK-8 HÜSNÜ KARAKULLUKÇU 5 ŞUBAT 1895 MUHTARLIK ATAMASI

EK-9 HÜSNÜ KARAKULLUKÇU 20 ŞUBAT 1925 HİZMET CETVELİ

EK-10 HÜSNÜ KARAKULLUKÇU 16 TEMMUZ 1924 MUHTARLIK ATAMASI

EK-11 TUFAN AĞA VAKIF ÇALIŞMALARI

EK-12 TAHİR KARAKULLUKÇU PARA VAKFI

EK-13 1847 ÖNCESİ MUHTARLAR LİSTESİ

EK-14 1847 - 1924 ARASI MUHTARLAR LİSTESİ

EK-15 1924 SONRASI MUHTARLAR LİSTESİ

EK-16 KURUM VADİSİ AKARSU HAVZALARI VE YERLEŞİMLER

EK-17 OSMANLI ARŞİV BELGELERİNDE GÜMÜŞHANE

EK-18 OSMANLIDA TANASSUR OLAYLARI

EK-19 HARİTA

EK-20 KÖY YERLEŞİM PLANI

EK-21 CUMHURİYET ÖNCESİ İNSAN YERLEŞİM YERLERİ

EK-22 İLHAN ÖZTÜRK'E AİT NOTLAR

EK-23 UĞURTAŞI KÖYÜ VE ÇEVRESİNDE KULLANILAN BAZI YEREL KELİMELER

EK-24 UĞURTAŞI VE YÖRESİNE AİT BAZI BİLMECE, DEYİŞ VE MANİLER

EK-25 MOLLABAKILAR UZUN İBRAHİMOĞULLARI

EK-26 EMİROĞULLARI

EK-27 MOLLA ABDULLAHLAR

EK-28 MOLLAMEHMET ' LER

EK-29 KASIMOĞULLARI

EK-30 HİMMETOĞULLARI

EK-31 MOLLAAHMETOĞULLARI

EK-32 KARAKULLUKÇU'LAR

EK-33 UÇAR'LAR

EK-34 ASLAN'LAR

EK-35 ÇOBAN'LAR

EK-36 TAŞKAN'LAR

EK-37 AYDEMİR

EK-38 MUTAF'LAR

EK-39 MUTAF'LAR

EK-40 BICAKCILAR

EK-41 ELMAHTI'LAR

UĞURTAŞI KÖYÜ ULAŞIM YOLLARI

1 …. 5 : Alternatif Ulaşım Yolları

EK - 1

Tablo 1.1643 Yılında Gümüşhane Kazası'nda Ehl-i Örf

Yerleşim Birimleri	Yeniçeriler	Dergah-i Ali Sipahileri	Timarlı Sipahileri	Kale Muhafızları	Sair	Toplam
Canca Şehri	11	17	5	8	2	43
Mavrengel			1			1
Hakaksa	5	3	3			11
Harşere	3	1	3	4		11
Rüfene	1	1				2
Yağlı dere	2					2
İmera	2					2
Edre	3					3
Sirikanes		1				1
Akçakala	6	2	2	1		11
Moksofa		1				1
Hasköy		2				2
Halazara	1					1
Zire		1				1
Balayiya	1					1
Torana			1			1
Soryana			1	2		3
Keşke		1				1
Çit	1		1			2
Korfera	2				1	3
İstavri	2					2
İsutulus				2		2
Kurum	5		1			6
Coloşane	1	2		1		4
Bayana	2	1				3
Göreyne	1	2	3			6
Haşliya			1			1
Zirmud			5	7		12
Herek	1					1
Ardasa	7					7
Zigana	9	3	3			15
Köstere	6	1			1	8
Silve	1					1
Kopuz	2					2
Söğüd-ili	2					2
Sara Baba-Karga Kaya		1				1
Toplam	77	40	30	25	4	176

Simera Kömürcüleri			
Yerleşim Birimi	**Müslümanlar**	**Gayr-i Müslimler**	**Toplam**
Halazara	9	-	9
Keşka	-	3	3
Taysa	4	-	4
Balayiya	-	4	4
TOPLAM	**13**	**7**	**20**

Madenler açısından kömür kadar önemli bir diğer malzeme tomruktu. İhtiyaç duyulan bu levazımın temini tıpkı kömürde olduğu gibi kaza ahalisince sağlanmıştı. Tomrukçuların mevcutları fazla olmamakla birlikte *edâ-yı hidmet eyledikçe avârız-ı divaniye ve tekâlif-i 'örfiyyeden muaf olmak üzre*[63] denildiğinden, muaf oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 4. 1643 Yılında Gümüşhane Kazası'nda Tomrukçular

Canca Tomrukçuları			
Yerleşim Birimi	**Müslümanlar**	**Gayr-i Müslimler**	**Toplam**
Edre	10	33	43

Kurom Tomrukçuları			
Yerleşim Birimi	**Müslümanlar**	**Gayr-i Müslimler**	**Toplam**
Harşere	21	14	35
İstavri	6	32	38
Toplam	**27**	**46**	**73**

Simera Tomrukçuları			
Yerleşim Birimi	**Müslümanlar**	**Gayr-i Müslimler**	**Toplam**
Hasköy	10	9	19

Kaza bünyesinde askerî statüye sahip olan derbendciler ve köprücüler vardı. Derbendciler, dağlık bölgelerde geçitleri korurlar ve geçenlerin selametini sağlarlardı. Önemli ticaret ve askerî kavşak noktaları ile dağların geçit verdiği yerler derbend mahalleleriydi[64]. Gümüşhane stratejik açıdan olduğu kadar madenlerden dolayı iktisadî ehemmiyete sahip olduğundan derbendciler istihdam edildiler. Gümüşhane'nin dağlık yapı göz önüne alındığında önemli geçit noktalarındaki köyler, derbendci olarak görevlendirildiler. Maden yollarının mesuliyeti onlara aitti. ... *Akçakal'a ahalisi zikr olınan Kurom madenin yollarına hidmet itmekle taahhüd itmeğin ve taahhüdleri hüccet olınub ol-vechile hidmet itmeleri mirîye ve fukaraya nafi olmakla hidmetlerinde taziratları olmadıkça*

63 *BOA. MAD. 644*, s.29.

64 Engiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğunda Derbend Teşkilatı*, İstanbul 1990, s.10.

V.C.
KARTAL
DÖRDÜNCÜ NOTERLİĞİ
Namık Kemal Cd. No: 25/1 PENDİK
☎ 354 37 65-375 25 09

№ 16675

KADILERIN BAŞKANI, SAYGIDEĞER TRABZON İLÇESİ VE TORUL KADILERİNİN CENABI ALİMİZE YAKLAŞARAK HUMAYUN MEVKİİMİZDEN BİR RİCADA BULUNMUŞLARDIR. TRABZON SANCAĞINDA TORUL NAHIYESİNİN İSTAVRİ YER VE NAM KÖYÜNDE YAŞAMAKTA OLAN KÖY AHALİSİ MAKAMIMIZA DİLEKÇE VERMEKLE, İSTAVRİDA VE SIRA TAŞLAR, İLYA KARANİ KOLUN ÜSTÜNDE BULUNAN GEÇİT KAPUSI (ACI SULAR GELİNCE) MEVKİİNDE BULUNAN GEÇİDİN BEKÇİLIĞİNİ BİZDEN İSTEMİŞLERDIR, ADI GEÇEN GEÇİDİN HİMAYELERİ ALTINA VERMEK OMÜR BOYU VERGİ VE DİĞER MASRAFLARDAN MUAF OLMAK ÜZERE, KÖY AHLİSİNDEN BU GEÇİN HİMAYESİNİ KENDİLERİNE VERMEKLE , DEFTER HAKANİDE KAYD EDİLMESİ. TRABZON SANCAĞINDA TORUL NAHIYESI NAMI İLE TANINAN SIRA TAŞLAR İLYA KARANİ OLACAK DERBENT KAPUSU ACI SULAR MEVKİİNDE BULUNAN YERE KÖY HALKINI TAYİN ETMEKLE MÜŞERREF OLACAKLARININ GAYEET MÜNASİP VE UYGUN GORDÜM. DERRBENDÇİ TAYİİN ETTİĞM KÖY HALKI OLAN AMELELERRİMİN REFAHI İÇİN VE ÇALIŞMALARIN KENDİLERİNE HAYR GETİRMESİNİ İSTERKEN BU FERMANIN GEREĞİ YAPILACAKTIR. İSTAVRİ NAMLI KÖYÜNDE OLMAKLA KÖYDE BULUNAN SIRA TAŞLAR İLYA KARANİ OLAN DERNEMT KAPUSU AÇIK TUTULACAK O MEVKİİDE BULUNAN MADENDEN YARARLANMLARINI SAĞLAMAK OLACAKTIR. BÜTÜN YİLLAR DERBENÇİ OLARAK KÖY HALKININ KUSURU BULUNMADAN GÖREVLERİNİ BİHAKKİN YERİNE GETİRMELERİ SÜRESİ BOYUNCA VERDİĞİM EMRİ ŞERİFİME GÜVENMELERİ GEREKMEKTEDİR. İTİMAT VE THRİR OLA. MUHARREM ŞEERİFİN SEEKİZINCİ GÜNÜ BİN İKİYÜZ YİRMİBEŞ. 8MUHARREM 1225. ASLLINA PUL/MÜHÜR UYGUNDUR

PUL/MÜHÜ PUL/MÜHÜR R PUL/MÜHÜR PUL/MÜHÜR

Müfit Akkoyunlu
Noter Yeminli
TERCÜMAN

Is bu belge OSMANLI FERMANINDAN TURKCE Diline Dairemiz Mutercimi Mufid AKKOYUNLU tarafindan Tercume edilmiştir

KARTAL 4. NOTERİ
İmzaya Yetkili Yeminli Kâtibi
Gülşen Alaşarak

Lisanından bu Tercümenin dairemiz Yeminli Tercümanı MÜFİT AKKOYUNLU tarafından yapılmıştır.

27 MAYIS 2002

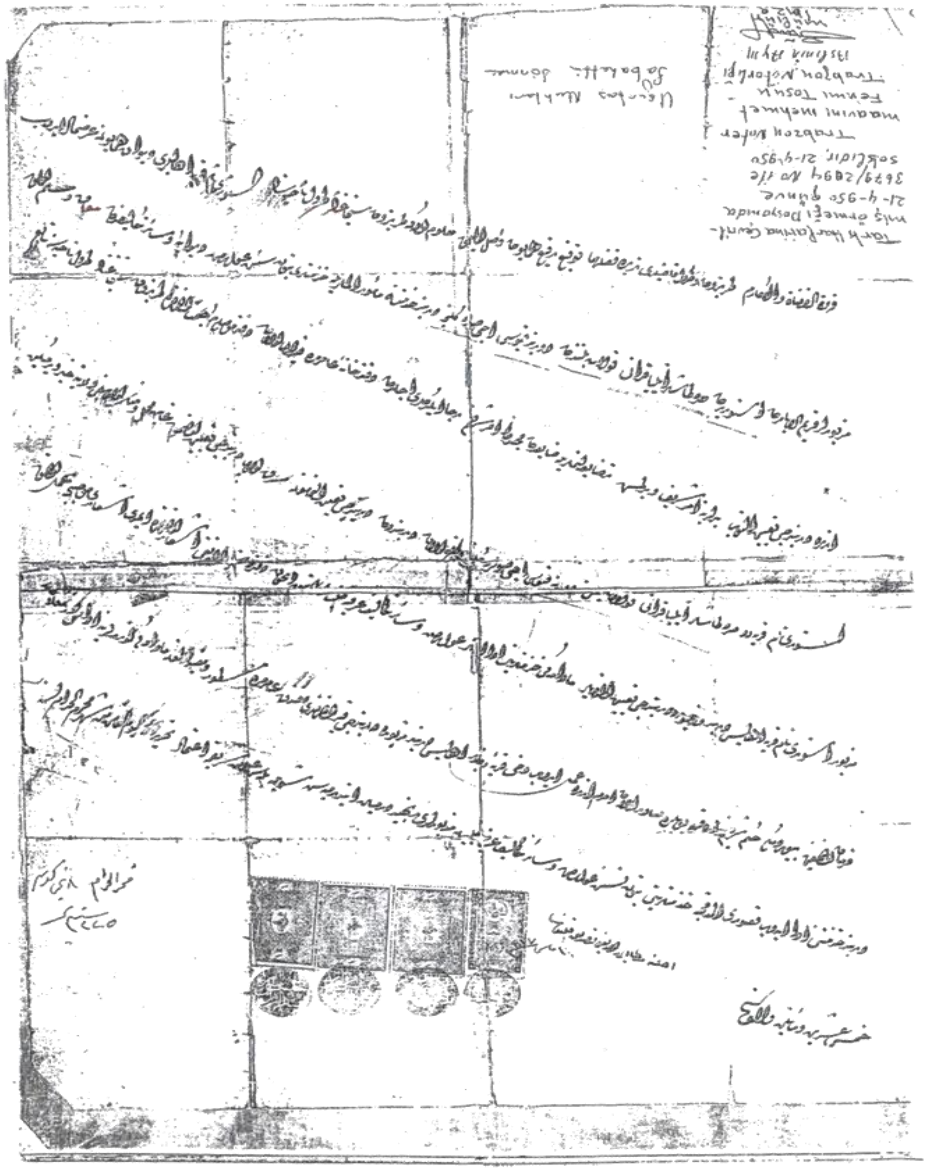

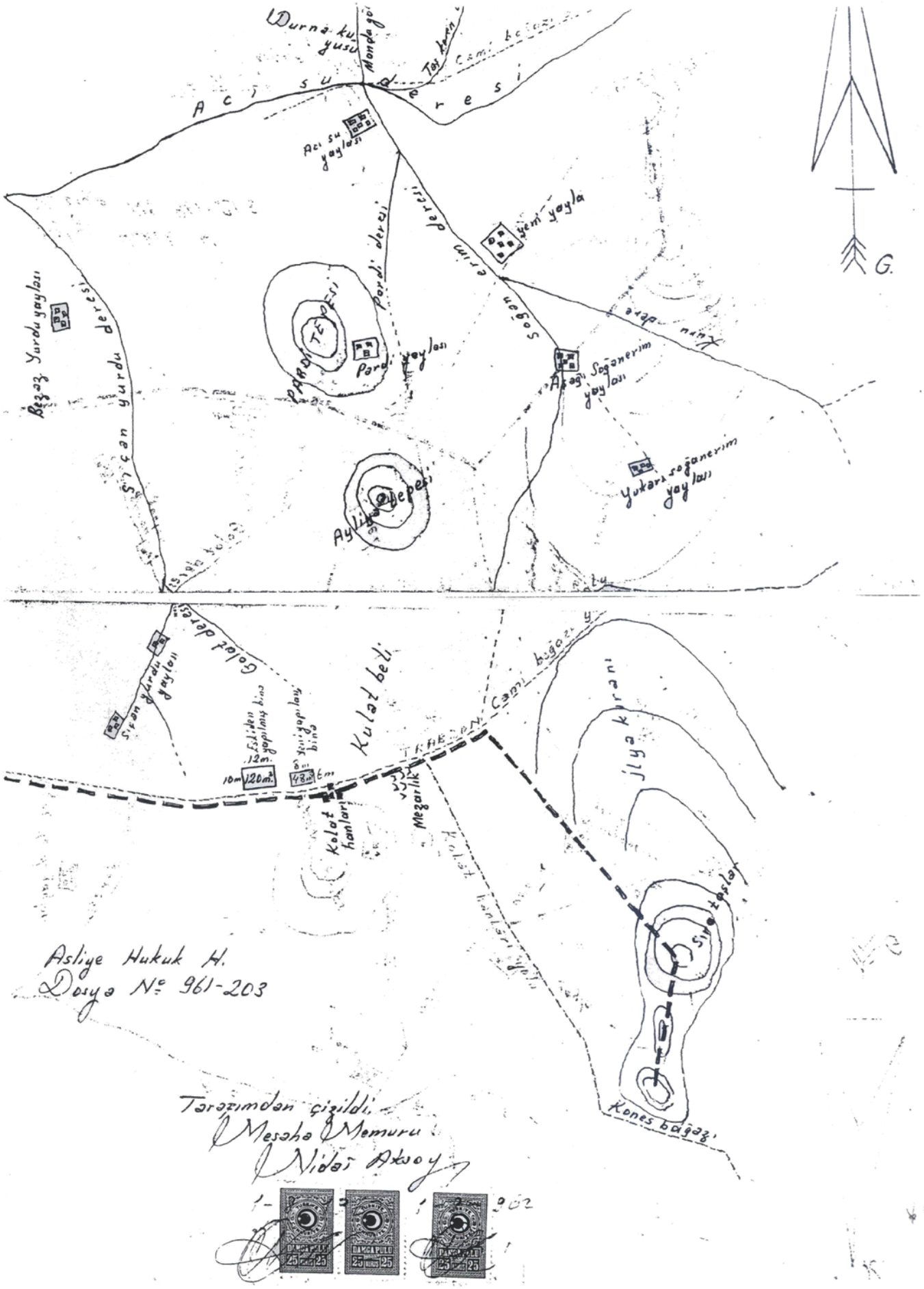
Durna ku yusu
Monda gölü
Taş koran
Cami boğazı
Acı su deresi
Acı su yaylası
Pardi deresi
Soğan erim deresi
yeni yayla
Kuru dere
Bezaz Yurdu yaylası
Sıçan yurdu deresi
PARDİ TEPESİ
Pardi yaylası
Aşağı Soğanerim yaylası
Yukarı soğanerim yaylası
Ayliya tepesi
Golat deresi
Sıçan yurdu yaylası
Eskiden yapılmış bina
Yeni yapılan bina
Kulat beli
TRABZON
Cami boğazı
İlya kıranı
Kolat hanları
Mezarlık
Kolat hanları yolu
Sıra taşlar
Kones boğazı
G.
Asliye Hukuk H.
Dosya No 961-203
Tarazımdan çizildi
Mesaha Memuru
Nidai Aksoy

KÖYÜ : İstavri(Uğurtaşı)
BAĞLI OLDUĞU KAZA
VE VİLEYETİ : Gümüşhane ilinin Torul İlçesi.

TESBİT OLUNAN HUDUDU : Şarkanda Yağlıdere köyü hududu şüyledir,Top yolu ve Murat dağı ve İdınms ve Koverna deresi ve irizma deresi ile hudut.Güneyi;İrizma deresi boydan boya keser yşimalen;zimera köyü hududu olup kulat beleli acı sular ilya kıranı durna kuyusu ile mahdut.batısı;Zimera köyü hududu olup sıra taşlar ve aymarına ve kışla deresi ve kazan kayası irizma deresi ile hudutttur.

TASDİKİNE DAİR İDARE HEYETİ KARARI : No 5 TARİH :1951/29/3
TAPU İDARESİNE TESCİL OLUNDUĞU TARİH:7.4.1951

Yağlıdere ve istavri köyleri arasında mevcut kolot hanları,Murat dağı,idunus kones boğazı,kolot hanları ,yağlıdere yolu,sisserit pınarı ve curcane deresini takiben irizma ile nihayet bulan hududun bu iki köy arasındaki sınır olarak tespiti Gümüşhane Vilayete İdare heyetinin 21.8.1959 tarihli ve 1959/167 sayılı kararına müsteniden tescil edildi.-24.10.1959

Yukarıya çıkarılan Köy udut kaydının aslının aynı olduğu tastik olunur.13.5.1986

Abdurrahman [illegible]KAY
Köy Tescil Müdürü

Sıra No:	Köyün Adı	Bağlı olduğu kaza eya ilayet	Tesbit olunan sınırı
45	İsta ri	Gümüşane ilinin Torul ilçesi	Şarkında yağlıdere köyü hududu Söyledir.top yolu e murat dağı idınus e ko erne deresi e irizma deresi ile hudut.Güneyi:irizma de, resi boydan boya keser.Şimalen cemera köyü hududu olup kuşat beleni e eci sular ilya kırsnı durna kuyusu ile mahdut.Batısı zimera köyü hududu olup sıra taşlar e aymarina e kışla deresi ile huduttur.

Tesbitte hududun ihtilaflı noktaları kalmış ise mahiyeti ile hangi köyler le intilaflı olduğu	Tastikine dair idare heyeti kararının Nosu Tarihi	Tapu idaresince tes cil olunduğu tarih
	29/3/I95I NO:5	7/4/I95I

Sınır kağıdından birinin gönderildiği yazının NO:Tarihi	MÜLAHAZAT
9 9/4/I95I	Yağlıdere e ista ri köyleri arasında me cut kolat hanları murat dağı İdunus kones boğazı kolat hanları yağlıdere yolu şimelet pınarı e ci arına deresini takiben irizma ile nihayet bulan hududun bu iki köy arasındaki sınır olarak tesbiti gümüşane ilayeti idare heyetinin 2I/8/959 tarihli e 959/I67 sayılı kararına müsteniden tescil edildi.24/I2/959 Tapu sicil Memuru Resmi mühür e imza İlyas Sunğur

Sınır defteri kayıdına uygun olduğu tastik olunur.
20/5/I970

Torul İlcesinin Uğurtaş köyünden Muhtar Ömer Elmahtı tarafından Kaymakamlık makamına sunulup dairemize ha ale buyrulan 20.5.1970 tarihli dilekce ile talep ettiği Köyünün Hudut kayıtlarını aynen yukarıya çıkarılmış olup kaydiye harci olan İKİ lira elli Kuruş 20.5.1970 gün e(85/573/34)sayılı ezne alındısı ile teslimi ezne ettirilerek tastiken yedine erilmiştir.20.5.1970

İSTAVRİ , TRABZON **5 SABAT 1895**

ONURLU , ÜNLÜ VE NAMUSLU OLAN TÜM KÖY (***İSTAVRİ***) HALKINDAN KÖYÜMÜZDE (CAM DA ?) HEPİMİZİ ÜZEN OLAYLAR OLUYOR. ..... , EYÜP AĞA , HABİB EFENDİ , KERİM EFENDİ , BAY KONSTANTİ VE BAY PANİKAS KÖYÜMÜZÜN BAŞ ÇALIŞANLARI VE MUHTARLIK İÇİN BİLİNENLERİNDENDİR. KÖYÜMÜZ BİRLİĞİ VE MUHTARLIĞI MÂLUMUNUZ ÇOK ZORDUR. ÇÜNKÜ BAZI İNSANLAR MAHMUT ' U , BAZILARI İSMAİL ' İ BAZILARI DA İZZET VE KASIM ' I İSTİYORLAR. O HALDE TARTIŞMASIZ (İKİLİKLERİ BIRAKARAK) BU YIL SÜLEYMAN OĞLU HÜSNİ EFENDİ ' Yİ (*Bize gelen ilk Başkan olarak*) MUHTARLIĞA SEÇİYORUZ. (***Birliğin Başkanı Olarak Onaylıyoruz.***) UMARIZ HERŞEYİ İYİ YAPAR VE PROBLEMLER BİTER. BİR DAHA KAVGA YAPMAZ , BİRLİK VE BARIŞ İÇİNDE KÖYÜMÜZDE YAŞARIZ. BÜTÜN BU YAZDIKLARIMIZ SİZİN BİLGİLENMENİZ İÇİNDİR.

İmza *İmza* *İmza*

PAPAZ

AÇILAMALAR : MUHTAR ADAYLARI VE AİT ODUKLARI AİLELER

EYÜP AĞA	:	D : 1854	KASIMOĞULLARI	SÜLEYMAN OĞLU
HABİB EFENDİ	:	D : 1847	KARAKULLUKÇU	HÜSEYİN OĞLU
KERİM EFENDİ	:	D : 1863	MOLLAABDULLAH	ABDULLAH OĞLU
BAY KONSTANTİ	:		RUM AHALİSİNDEN	
BAY PANİKAS	:		RUM AHALİSİNDEN	
MAHMUT EFENDİ	:	D : 1850	MOLLABAKI	ÖMER OĞLU
İSMAİL EFENDİ	:	D : 1842	KARAKULLUKÇU	HÜSEYİN OĞLU
İZZET EFENDİ	:	D : 1858	TUFAN KARAKULLUKÇU	İBRAHİM OĞLU
KASIM EFENDİ	:			
HÜSNÜ EFENDİ	:	D : 1869	KARAKULLUKÇU	SÜLEYMAN OĞLU
		veya		
İSMAİL EFENDİ	:	D : 1840	KARAKULLUKÇU	MAHMUT OĞLU
MAHMUT EFENDİ	:	D : 1854	TUFAN KARAKULLUKÇU	İBRAHİM OĞLU
İZZET EFENDİ	:	D : 1875	UZUNİBRAHİMOĞULLARI	HASAN OĞLU

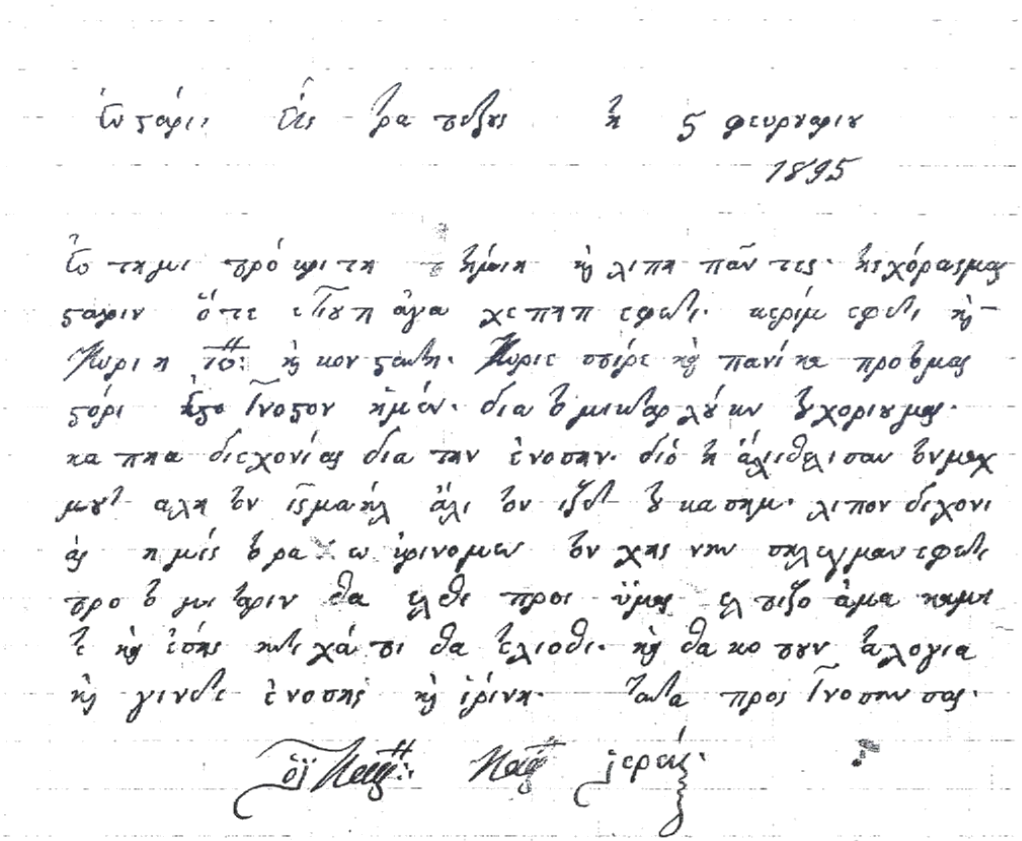

YAĞLIDERE : İSTAVRİ OKULU ÖĞRETMEN VEKİLİ HÜSNİ EFENDİ'NİN
HİZMET CETVELİDİR

BABASININ ADI	:	***SÜLEYMAN***
DOĞDUĞU YER	:	***İSTAVRİ***
DOĞUM TARİHİ	:	***285 (1869)***
DEVAM ETTİĞİ MEKTEP	:	***İSTAVRİ - YAĞLIDERE - BEŞ KİLİSE***
MEZUN OLDUĞU TARİH	:	***302 (1886)***
DERECESİ	:	***10***
MEMURLUK NEVİ	:	***MUALLİM***
MAAŞI	:	***300***
İŞE BAŞLADIĞI TARİH	:	***312 (1896)***
TAKRİRDEKİ EMİR	:	***TARİH No.***
AYRILDIĞI TARİH	:	***331 (1915)***
AYRILIŞ NEDENİ	:	***RUS İSTİLASI***
MAAŞININ TAHSİS EDİLDİĞİ	:	***MUHASEBE'I HUSUSİYEDEN EMEKLİ***
TEKRAR ÇALIŞMA MAAŞI	:	***300***
YAĞLIDERE ÖĞRETMENLİĞİ	:	***339 (1923) 'DEN İTİBAREN TEKRAR ÇALIŞMAKTADIR.***

20 ŞUBAT 341 (1925)

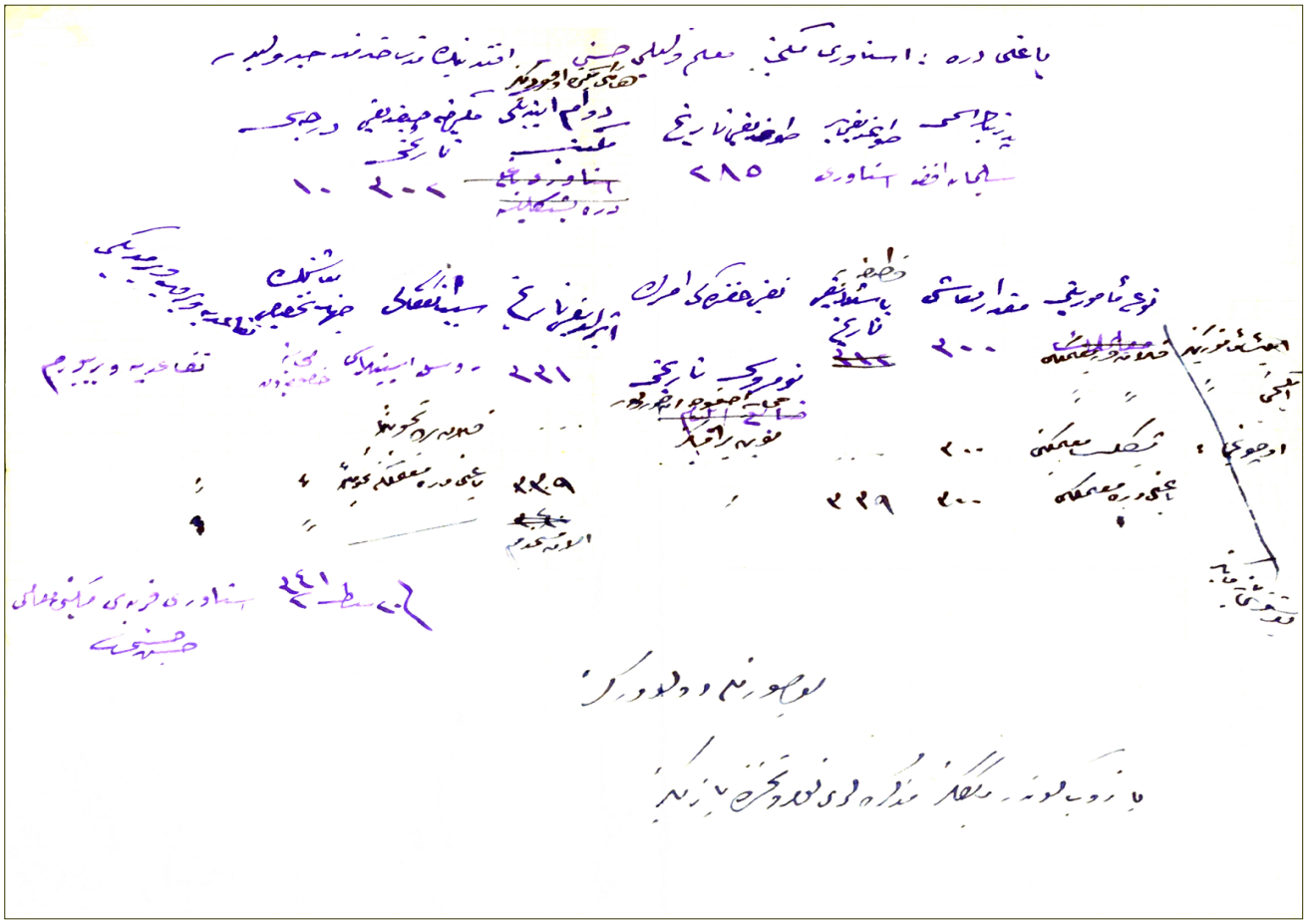

İSTAVRİ KÖYÜ ÖĞRETMENLER OKULU

GEREĞİNİN YAPILMASI

ALINDIĞININ BİLDİRİLMESİNİN TARİH VE NUMARASINI BİLDİRİNİZ.

TURKİYE CUMHURİYETİ

10 / 5 KURUŞ İKİ PUL / İMZA

TRABZON KAZASI KAYMAKAMLIĞI

TAHRİRAT MÜDÜRLÜĞÜ

BESMELE

NO. 687 / 185

İSTAVRİ KÖYÜ MUHTARI KARAKULLUKÇU OĞLU HÜSNİ EFENDİ.
BİN ÜÇYÜZ KIRK SENESİ İÇİN İSTAVRİ KÖYÜNE MUHTAR OLARAK TAYİN EDİLDİNİZ. HÜKÜMETİN DÜZENLİ HÜKÜMLERİNE UYMANIZ GEREKTİĞİ , VAZİFELERİNİZİ YERİNE GETİRMEK MAKSADIYLA DEFTER TUTMANIZ BUYURULMAKTADIR. GEREĞİNİN YAPILMASI GEREK KILINDI.

3 TEMMUZ 1340 *(16 TEMMUZ 1924)*

İMZA

KAYMAKAM

(İHTİYAR KURULU)

(KARAKULLUKÇU OĞLU CEMAL EFENDİ)
(HABİB OĞLU MUHARREM AĞA)

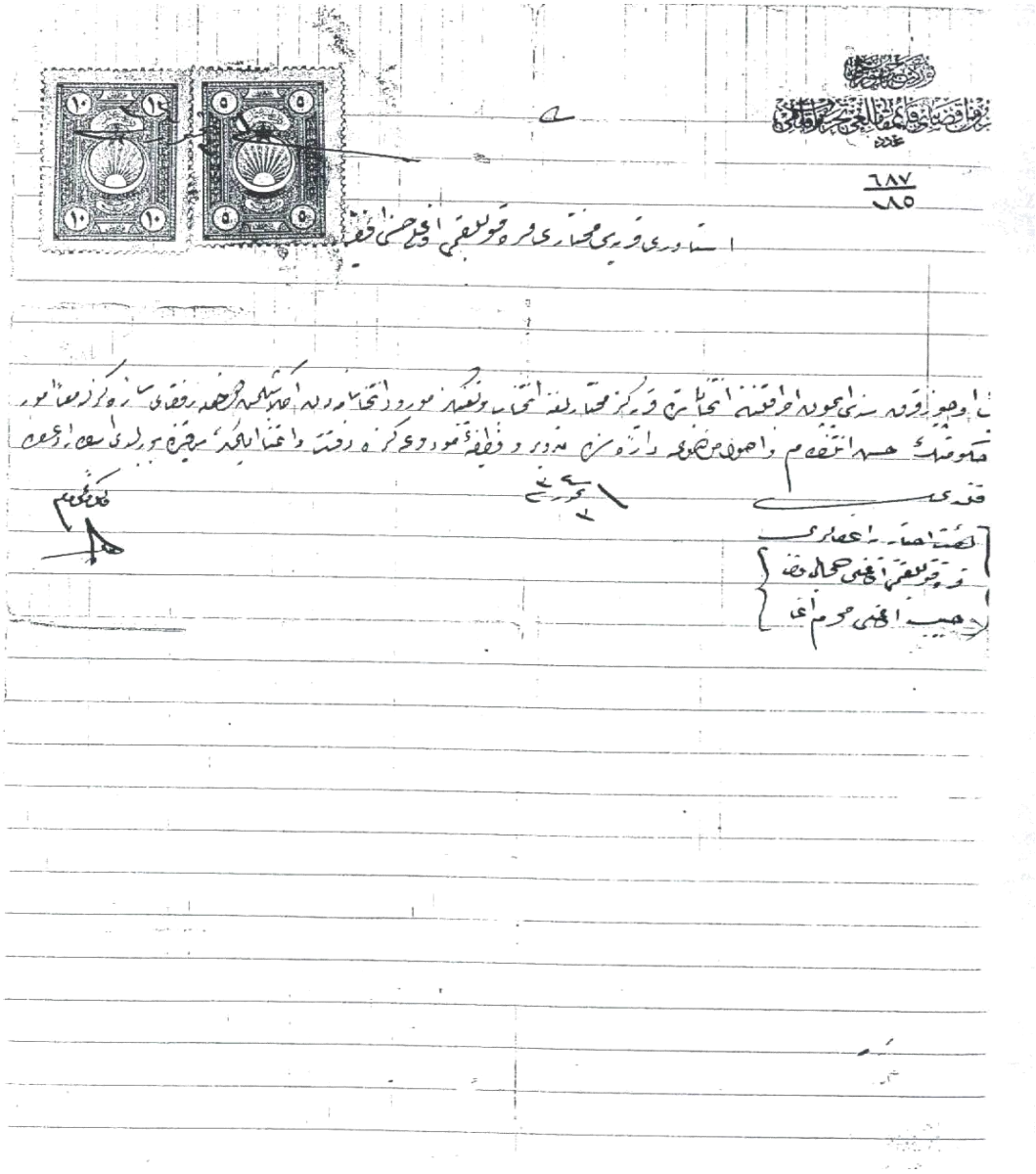

EK - 10

SON İSTAVRİYUNLAR..
RİZE – MESUDİYE – BAFRA - KELKİT
GÜMÜŞHANE
İSTAVRİYUN HALKI

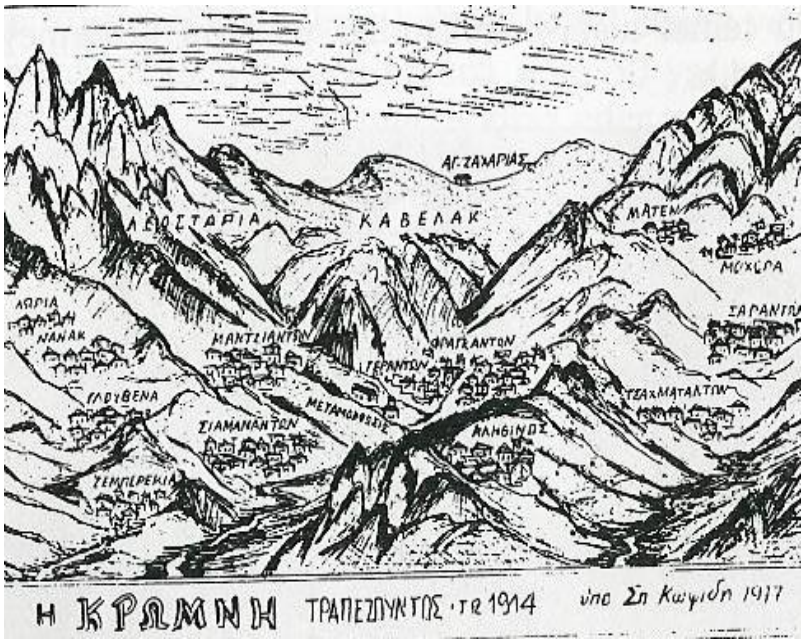

A.GÜNGÖR ÜÇÜNCÜOĞLU..

BENİ UYANDIRAN MEDENİYET

Beni uyandıran Medeniyet Cumhuriyetten önce Torul'a bağlı ondan sonra Gümüşhane'ye bağlı olan Krom bölgesi içinde bulunan İSTAVRİ(Uğurtaş) köyün tarihsel süreçten gelen Sosyal, Ekonomik ve siyasal konuları ele aldığımızda üzerinde durulması bir medeniyetin o zamanki gibi küçücük bir köyde nasıl yürüttüğüdür..

İSTAVRİ kültürünün bağlı bulunduğu Krom bölgesinin medeniyeti ile uğraşırken Bilgisayardan bana atılan bir mail " Güngör bey. Ben Mesudiye ilçesinde İSTAVRİ köyündenim. Sizin bölgede de İSTAVRİ köyü var.. Bunlar arasındaki illiyet bağını bulmakta bize yardım et " diye söylemesi üzerine elimde ne kadar kaynak eseri varsa tek tek gözden geçirerek bu eseri ortaya çıkardığımda ne kadar iyi ettiğimi beni teşvik eden Mesudiyeli Zeki beye çok teşekkür ederim…

Nedendir bilmem. Torul' un kürtün ile birlikte 80 yakın köyü içerisinde çağdaş bir toplum olarak görebildiğim kadarı ile Torul'un Uğurtaş köyü ve yine Torul'un Büyük çit köyüdür. Bu yerleşkelerin insanı zamanın en çağdaş hayatını yaşamaktaydılar… Evlerine gittiğinizde şehirlerde birinci sınıf lokantalarda nasıl ağırlanırsanız bu köylerde de aynı şekilde ikram izzet görmeniz mümkündür..

Giyim kuşam yine zamanın getirdiği yenilikler içinde giyinirler… Başka köylerde ulaşımlarını eşek ile yaparken bu köylerde çok iyi bakılmış atlarla yapılmaktadır…

Torul Uğurtaşı (İSTAVRİ) köyü Trabzon'dan Erzurum'a giden yaz veya kış ipek yolunun ortasında bulunması nedeniyle kervanlara ev sahipliği yapmasındandır bu çağdaşlık…Kervanlar bu köye geldiklerinde burada 17 ve 18 asırda varlığı bilinen ve bu eser içinde özelliğine yazacağım bulunan Tufan ağa (Karakullukcu-Karakollukçu) ait vakıf hanında ihtiyaçlarını giderir burada dinlendikten sonra yollarına devam ederlermiş.., Torul'un uğurtaşı köyüne kervanlarlagelenİranHintliMısırlı- Rum veya Ermenilere daima hoş karşılanması dolaysıyla Tufan ağa 'nın vakfınayiyecek..giyecek ve para yardımı yaparlarmış…o köydeki Karakullukçuların dedesi olan Tufan ağada o bölgede bulunan fakirlere..Dullara ve yetimlere giyecek.yiyecek ve para yardımı yaparmış..İşte böyle bir köyün geçmişini bu günlere taşımak adına yaptığım araştırmalarda Ordu kazası Mesudiye ilçesi Doğançam köyünün diğer bir adının İSTAVRİ olduğunu buldum.
Yine Trabzon of ilçesinin Yemişalan köyünün diğer bir adının İSTAVRİ olduğunu buldum.
Yine Gümüşhane ilinin Kelkit ilçesine ait Yenice köyünün İSTAVRİ olduğunu buldum..Bunları bir araya getirmek… Bu 4 tane köyün aynı adı almasındaki tarihi sırrı ortaya çıkarmak için araştırmalarını derinleştirdiğimde bu eser içinde çok güzel ve merak uyandıran tarihi bilgilere ve belgelere alıştım.

Bu uğraş da bana yardım eden, Torul İstavri köyü eski muhtarı Sabahattin Sönmez'e Mesudiyeli Zeki Öztürk, Kelkit İSTAVRİ köyü muhtarı, yine Of İSTAVRİ köyü muhtarı Musa Erol'a ve diğer arkadaşlara teşekkür ediyorum… 1. Mart 2012

A.Güngör Üçüncüoğlu
Araştırmacı Yazar

Tablo 1 : Daha önce var iken kendisine vakıf yapılan kurumlar.

No	Vakıfın Adı	Yeri	Vakfedilen Miktar Kuruş	Muamele Oranı %	İade edilen gelir	Vâkıfın şartı ve görevlilere verilen senelik miktar ve diğer			Tarih	GMAD No
						İmam ve Hatip	Mütevelli	Tamir ve aydınlatma		
	Melik oğlu Mehmet Efendi ibn İbrahim b. Abdullah	Torul Kazasına Kürtün Nahiyesi Durmuş Köyü	1,500	% 15	225	225			24.10.1315/ 18.3.1898	92
	Hâcı Ali b. Mehmet b. Süleyman, Salih b. Mustafa, Veysi b. Salih Ağa	Yağmurdere Nahiyesi Alçakdere Köyü	1,000	% 15	50				19.11.1308/ 26.6.1891	93
	Molla Hüseyin oğlu Yusuf Efendi İbn Hüseyin, Ateş Beyoğlu	Torul Kazasına Kürtün Nahiyesi Köstere Köyü	3,500	% 15	25	365	100	65	27.11.1318/ 18.3.1901	96
	Akçalı oğlu Osman Ağa b.Ali Ağa	Şiran Kazası Zarabot Köyü	1 Ev 2,000	% 15	300	300			1.1.1327/ 23.1.1909	04
	Mehmet Hamdi Efendi	Torul Kazası Çitikebir (Büyükçit) Köyü	1,500	% 15		180			2.1.1327/ 24.1.1909	05
	Kara Kollukçuoğlu Tahir Ağa	Torul Kazası İstavri (Uğurtaşı Köyü)	15,000	% 15		1000	300		29.8.1327/ 15.9.1909	01
	Hocaoğlu Hasan Fehmi Efendi b. Hacı Mehmet Efendi	Yağmurdere Nahiyesi İncesu Köyü	1,000	% 15		75 İmam 75 Hatip			28.10.1328/ 2.11.1910	05
	Kara Mehmet oğlu Hacı Arif Efendi İbn Mehmet b. Abdullah Seydi	Kelkit Kazası Hozbirik Köyü	500	Belirtilmemiş		% 8 İmam % 3 Hatip		10	5.2.1329/ 5.2.1911	03
	Hacı Mahmut oğlu Seyyid Efendi ibn Hacı Mehmet	Kelkit Kazasına Sıpanazed-i ülâ Köyü	800	% 15		120			25.11.1329/ 17.11.1911	02
0	Yanıkoğlu Tahîr Efendi ibn Ömer b. Hacı Ali	Kelkit Kazası Ağıl Köyü	500	% 15		75 İmam 75 Hatip			15.1.1330/ 5.1.1912	00
1	Ali Ağa oğlu İskender Efendi ibn Ali Yasin	Kelkit Kazası Havsu Köyü	500	% 15		75			11.2.1330/ 31.1.1912	06
2	Müderris İsmail Efendi ibn Ömer Ağa	Torul Kazası Kürtün Nahiyesi Begtarla Köyü	1,500	% 15	25	225			6.9.1329/ 31.8.1911	04
3	Cansız oğlu Salih Ağa b. Hüsyin Ağa	Şiran Kazasına Gersudu zir Köyü	1,500	% 15		200		25	5.4.1331/ 14.3.1913	07
4	Fındikçı oğlu Hafız Ali Efendi ibn Süleyman Efendi	Kelkit Kazası Morokom köyü	1,000	% 15	50	150			1.2.1332/ 27.4.1914	05

MUHTARLAR 1847 ÖNCESİ TIMAR SİSTEMİ

1847 ÖNCESİ OSMANLI'DA ZAINLIKLARIN VEYA GAYRİMÜSLİMLERİN OLDUĞU BU BÖLGELER TIMAR SİSTEMİ İLE YÖNETİLMEKTEYDİ. TIMAR SİSTEMNİNDE YÖNETİCİLER TÜRK VE MÜSLÜMANLAR ARASINDA SEÇİLEBİLİYORDU.

BAZI RUMCA KİTAPLARDA KÖYÜMÜZÜ YÖNETEN BEŞ TÜRK MÜSLÜMAN İSME ULAŞABİLDİM. BU DÖNEMLERDE YÖNETİM UZUN SÜRE AYNI KİŞİDE KALIRDI. ÜÇÜNÜN KİMLİĞİNE ULAŞABİLDİM. İKİSİNİN KİMLİK DETAYLARINA ULAŞAMADIM.

KAYNAK : D.K.PAPADOPULOS

1 - HÜSEYİN AĞA (KARAKULLUKÇU - 1790)
2 - HASBEDER OSMAN EFENDİ (KARAKULLUKÇU - 1793)
3 - MOLLA AHMET EFENDİ (1825) AYNI ZAMANA MAÇKADA KADILIK YAPMIŞTIR.
4 - HASAN EFENDİ ?
5 - MEHMET EFENDİ ?

MUHTARLAR (1847 -1924)

İhtiyarların ifadelerinden ve notlarından, 1847 yılından itibaren yani feodalite sisteminin yönetiminin (Tımar sistemi) sona ermesinden, 1924 yılındaki nüfus mübadelesine kadar olan zaman içerisinde cemaatin başkanları (muhtarları) olarak kişilerin isim olarak bir listesini oluşturduk. Belirtilen zaman süresinde, cemaatin yönetimini ihtiyarlar heyetiyle birlikte muhtar üstlenmişti. KAYNAK: RUMCA KİTAPLAR

1 -	Monovanton'dan Kostantinos oğlu Muhailç		1847-1850
2 -	Apanohori'den Rüzvan ağa (Müslüman)		1851-1854
3 -	Monovanton'dan Kostantinos oğlu Muhailç		1855-1861
4 -	Monovanton'dan Arafailiç oğlu Rafailidis		1862-1867
5 -	Apokatohoriden Filipponos oğlu Gorgoç		1868-1872
6 -	Monovanton'dan Arafailiç oğlu Rafailidis		1873-1877
7 -	Apanahori'den Musail oğlu Moisis		1878-1879

Stavri cemaati anlaşmazlıklar dolayısıyla dört yıl için (1880-1884) iki muhtar seçmişti. Monovanton ve Apokatohori cemaatleri için, Hasan (1845-1900) efendiyi (Uzunibrahimoğulları) ve Mahalle ile Apanohori için Mehmet(1850-?) efendiyi (Himmetoğulları). Ancak, o zamanki rahip Papakostantinu Papastefanos'un müdahalesiyle , ikamet edenler arasında birlik sağlanmış bundan böyle de tek muhtar seçiliyordu.

1 -	Apanahori'den Musail oğlu Moisis		1885-1887
2 -	Mahalle'den Papadimitri oğlu Yannis		1888-1889
3 -	Monovanton'dan Pandeli oğlu Dimitri		1890-1892
4 -	Apanohori'den Bekir efendi (1856-1904, Karakullukcu)	(Türk)	1893-1894
5 -	Aponohori'den Molla Hüsnü efendi (1869-1947, Karakullukcu)	(Türk)	1895-1896
6 -	Apokatohori'den Vasilios Felekidis		1897-1898
7 -	Apanohori'den Bekir efendi (1856-1904, Karakullukcu)	(Türk)	1899-1905
8 -	Mahalleden İoannis Çirkinidis		1906-1907
9 -	Monovanton'dan Panayis Papastefanu		1908-1910
10 -	Mahalleden Kostantinos Papadimitris		1911-1912
11 -	Aponohori'den Molla Hüsnü efendi (1856-1904, Karakullukcu)	(Türk)	1913-1914
12 -	Apanohori'den Ömeroğli Kâmil (1874-1916, Erol)	(Türk)	1915-1916
13 -	Apokatohori'den Filippos Filippidis (Rus işgali döneminde)		1915-1916
14 -	Apokatohori'den İoannis Çaluhidis (Sonon?)		1918-1919
15 -	Apanohori'den Ömeroğli Kâmil (1874-1916, Erol)	(Türk)	1920-1924

TORUL İLÇESİ UĞURTAŞI KÖYÜNDE 1923 - 2004 YILLARI ARASINDA MUHTARLIK GÖREVİ YÜRÜTENLERE AİT LİSTEDİR.

(1923 - 1946 Yılları arasında muhtarlık yapanların kaçar sene süre ile yaptıkları bilinmemektedir.)

Sıra No	*ADI SOYADI*	*Baba Adı*	*Doğum Tarihi*	*Muhtarlık Seçilme Tarihi*	*Açıklamalar*
1	**Hüsnü KARAKULLUKÇU**	Süleyman	1869	1895 , 1923	Kaç yıl yaptığı bilinmemektedir.
2	**Muharrem SÖNMEZ**	Baki	1879		Kaç yıl yaptığı bilinmemektedir.
3	**Cemal KARAKULLUKÇU**	Habib	1892		Kaç yıl yaptığı bilinmemektedir.
4	**Mahmut ÖZTÜRK**	Kadir	1910	1946	1 yıl
5	**A.Baki SÖNMEZ**	Muharrem	1915	1947	4 yıl
6	**Mehmet MOĞOL**	Aziz	1907	1951	3 yıl
7	**Cemal KARAKULLUKÇU**	Habib	1892	1954	9 yıl
8	**Mehmet MOĞOL**	Aziz	1907	20.11.1963	5 yıl
9	**Sebahattin SÖNMEZ**	A. Baki	1934	2.06.1968	1 yıl 21.07.1969 tarihinde istifa etmiştir.
	1 yıl Köy Muhtarlık görevi Vekilliği Ömer ELMAHTİ tarafından yürütülmüştür.				1 yıl
10	**Sebahattin SÖNMEZ**	A. Baki	1934	7.06.1970	3 yıl
11	**Sebahattin SÖNMEZ**	A. Baki	1934	9.12.1973	4 yıl
12	**Turgut MOĞOL**	-	1951	11.12.1977	09.02.1978 tarihinde istifa etmiştir.
13	**Sebahattin SÖNMEZ**	A. Baki	1934	4.06.1978	1 yıl
14	**Sebahattin SÖNMEZ**	A. Baki	1934	25.03.1984	6 yıl
15	**Sebahattin SÖNMEZ**	A. Baki	1934	26.03.1989	5 yıl
16	**Hasan ELMAHTİ**	Mevlüt	1951	27.03.1994	5 yıl
17	**Hasan ELMAHTİ**	Mevlüt	1951	18.04.1999	5 yıl
18	**Sebahattin SÖNMEZ**	A. Baki	1934	28.03.2004	5 yıl
19	**Osman SEVER**	Adil	1947	2009	5 yıl
20	**Erol MUTAF**	Süleyman	1974	2014	

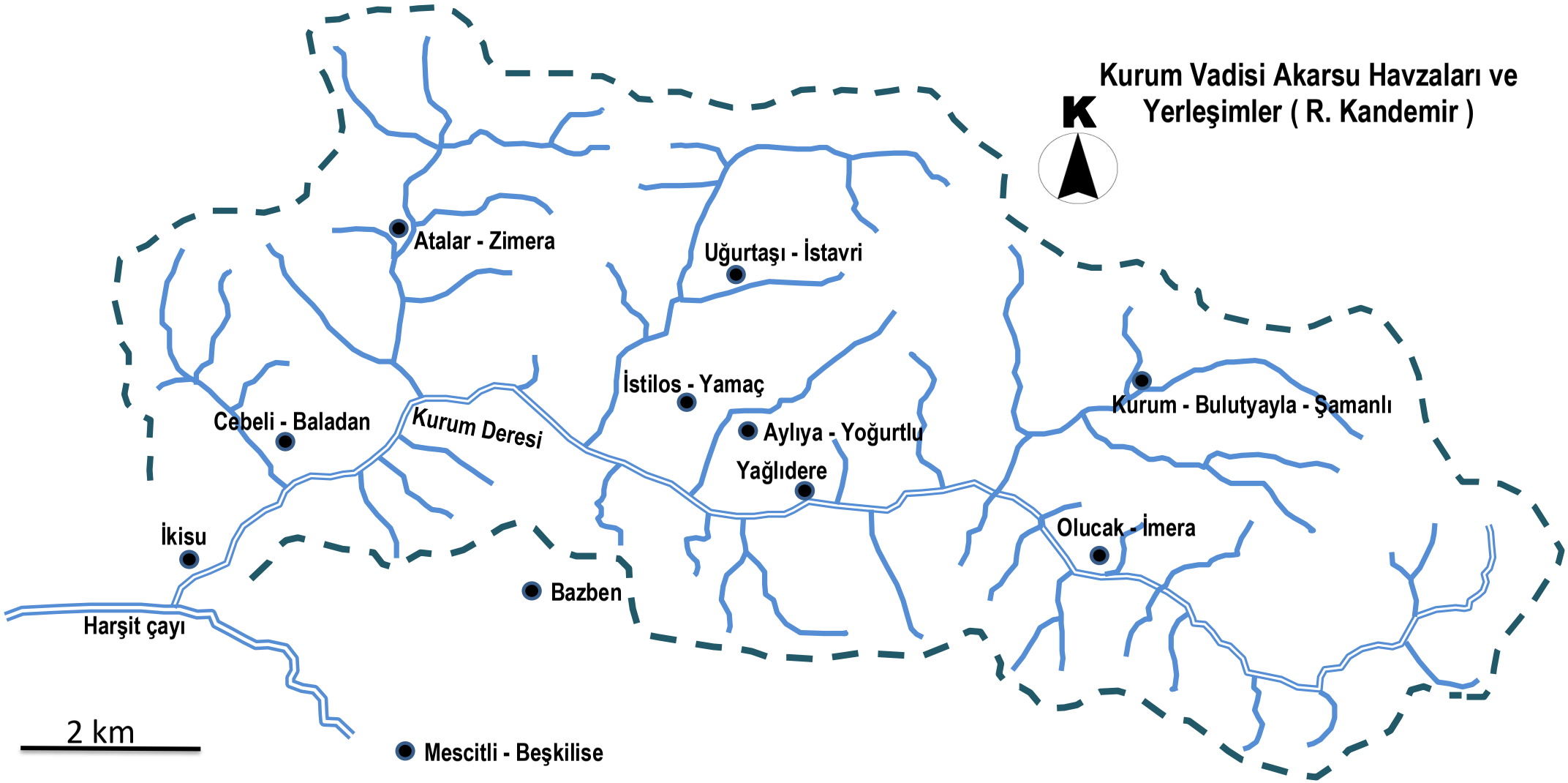
Kurum Vadisi Akarsu Havzaları ve
Yerleşimler (R. Kandemir)
K
Atalar - Zimera
Uğurtaşı - İstavri
İstilos - Yamaç
Kurum - Bulutyayla - Şamanlı
Cebeli - Baladan
Kurum Deresi
Aylıya - Yoğurtlu
Yağlıdere
İkisu
Olucak - İmera
Bazben
Harşit çayı
2 km
Mescitli - Beşkilise

Sadaret-i Uzma Mektûbî Kalemi
Dahiliye ve Maliye Nezaret-i Celilelerine
Fi 29 Şevval Sene (1)323 ve fi 14 Kanun-i-evvel Sene (1)321 (27 Aralık 1905)

Suretleri balada muharrer tezkere-i maruza ve şeref-sadır olan irade-i seniyye hazret-i hilafet-penahi meblağ-ı hamiş (notta, derkenarda yazılmış bedeli) maliye nezaret-i celilesine de tebliğ edilmiş olmağla dahiliye nezaret-i celilesinden dahi ifa-yı muktezasına himmet buyurulmuş...

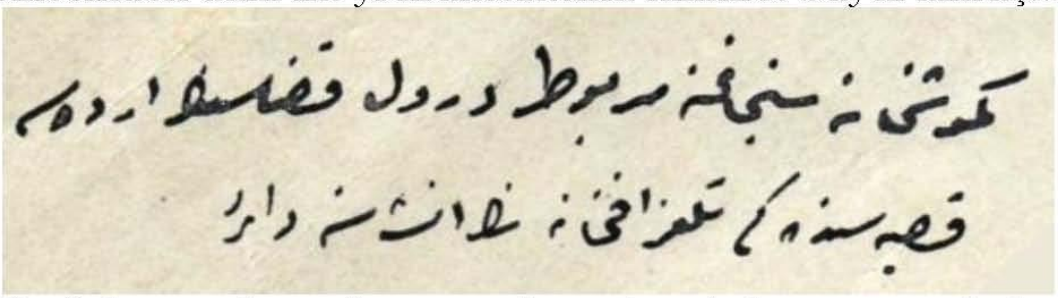

Gümüşhane Sancağına merbut Dorul kazasının Ardasa kasabasındaki telgrafhanenin inşasına dair...

BAZI KÖYLERİN TORUL'DAN AYRILMASI

Torul kazası köylerinden Santa, Kurum, İstavri, Muzane, İmera, Yağlıdere, Yazıt ve Varniyas köyleri ahalisinin ileri gelenleri merkez kazaya (Torul'a) uzak oldukları, işleri için merkez kazaya gitmeleri gerektiğinde çok zorluk çektiklerini belirterek bu köylerin Torul kazasından ayrılarak İstavri veya Kurum köyünde bir müdirlik kurularak Gümüşhane'ye bağlanmasını istemişlerdir.

Arşiv Fon Kodu: BEO. Dosya No: 3284, Gömlek No: 246268, Tarihi: 01 (Ra) Rebiü'l-evvel 1326 (3 Nisan 1908), Konusu: Gümüşhane Sancağı'nın Torul kazası mülhakatından bazı köylerin Torul kazasından fekk-i irtibatıyla merkez sancağına rabt ve ilhakı. (Dahiliye)

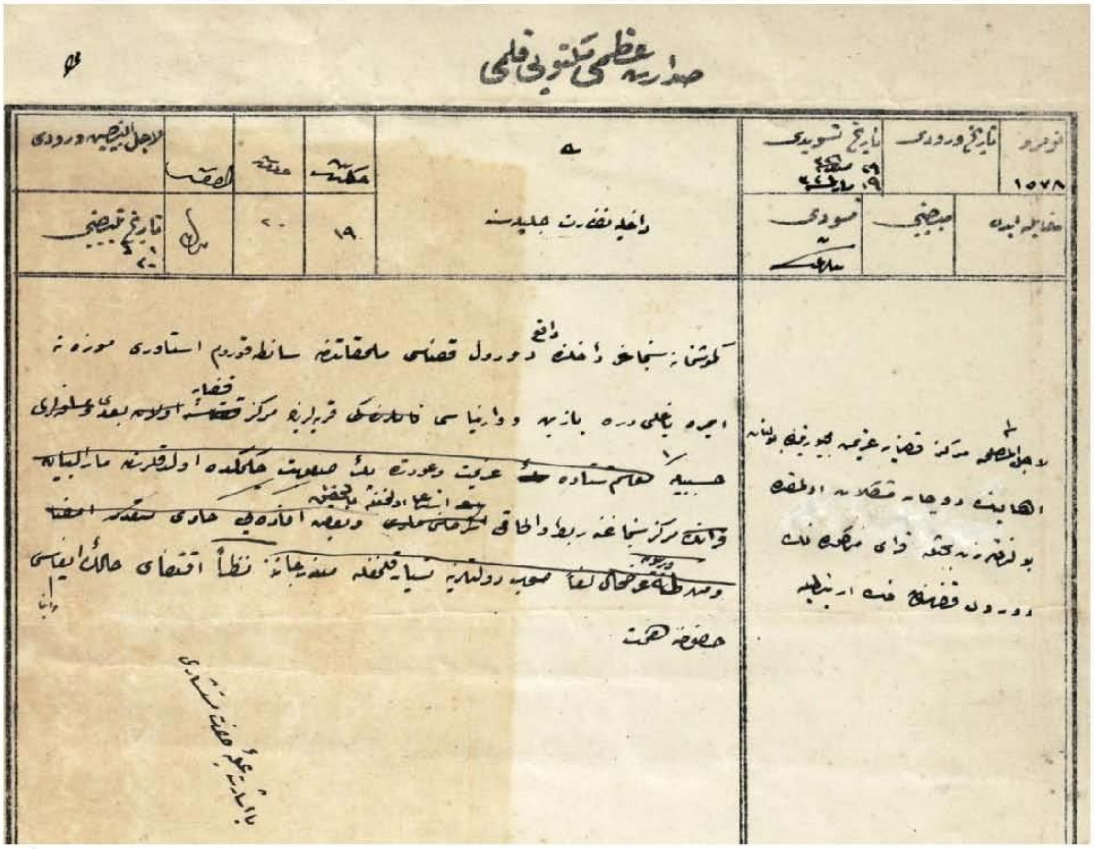

Hû
Sadâret-i Uzmâ Mektûbî Kalemi
Dahiliye Nezaret-i Celilesine
Fi 29 (S) Safer Sene 1326 ve fi 19 Mart 1324 (2 Nisan 1908)

Gümüşhane Sancağı dahilinde vaki Dorul (Torul) kazası mülhekatından Santa, Kurum, İstavri, Muzane, İmera, Yağlıdere, Yazıt ve Varniyas karyelerinin merkez kazaya bu'di (uzaklığı) hasebiyle li-eclil mesaliha (işleri için) merkez kazaya azimete (gitmeğe) mecburiyetinde bulunan düçar-ı müşkilat olmakda bulunduklarından bahisle kura-yı mezkûrenin Dorul (Torul) kazasından fekk-i irtibatıyla mündericatına nazaran iktiza-yı hallin ifa ve inbası hususuna himmet.

Ba-işaret-i aliyye-i hazret-i müsteşari.

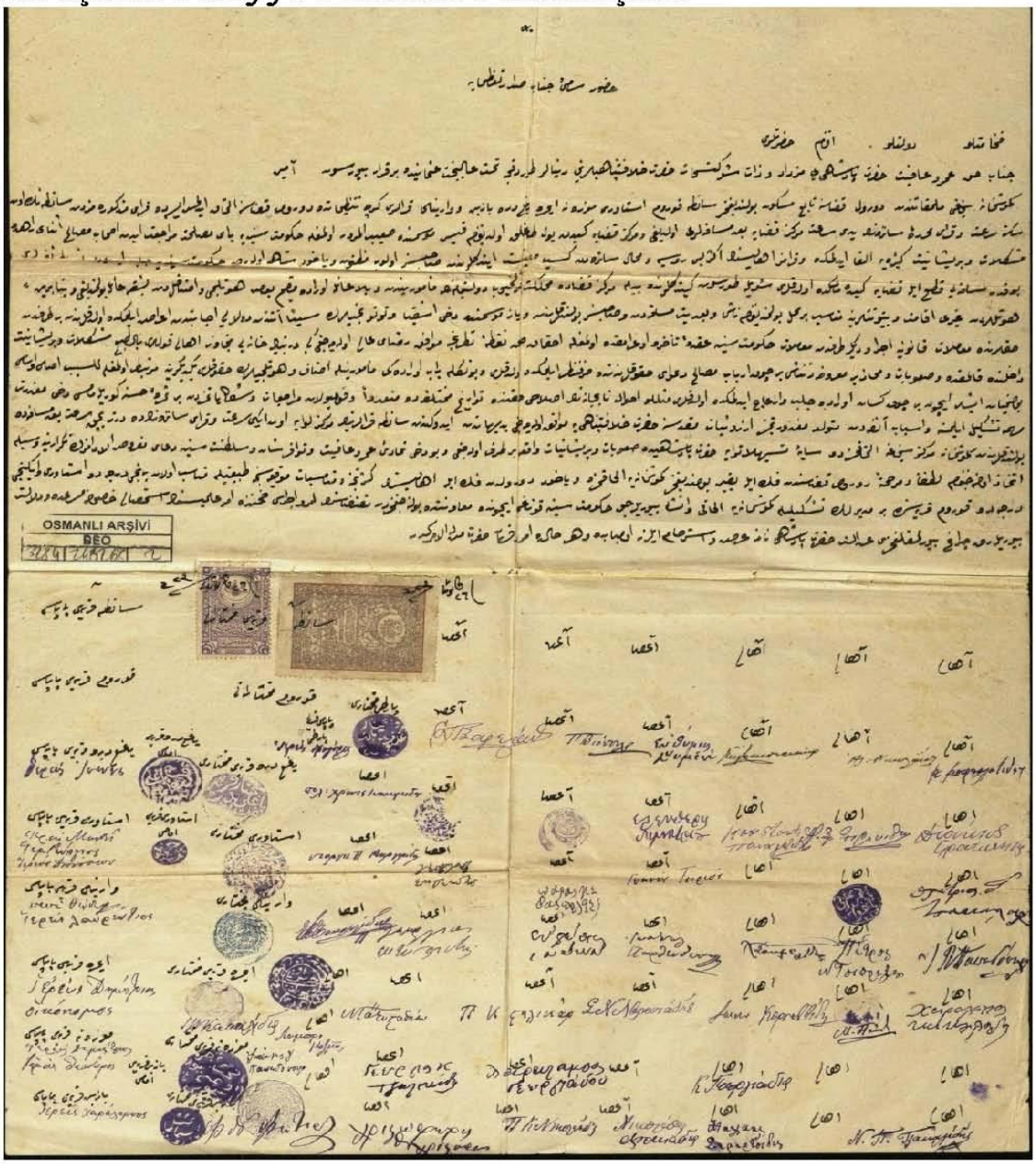

Hû

Huzur-ı Sami-i Cenâb-ı Sadâret-penâhiye

Fehametlü, devletlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hak ömr ü afiyet cenâb-ı padişahiyi müzdâd ve zât-ı şevket-simât hazret-i hilâfet-penâhilerini dünyalar durdukca taht-ı âli-i baht-ı Osmanide ber-karar buyursun amin.

Gümüşhane Sancağı mülhekatından Dorul kazasına meskün bulunduğumuz Santa, Kurum, İstavri, Muzena, İmera, Yağlıdere, Yazıt ve Varniyas kuraları gerçi tanzimatda Dorul (Torul) kazasına iltihak edilmiş ise de karye-i mezkûremizden Santa'nın on sekiz saat ve kura-yı muharrere-i sairinin yedi saat merkez kazaya bu'd mesafeleri olduğu ve merkez kazaya giden yol dağlık olduğundan kış mevsiminde savbu'l-mürur olmağla hükümet-i seniyyeye bera-yı maslahat müracaat iden ashab-ı mesalih esna-yı rahda müşkilat ve perişaniyet-i kesireye ilka edilmekde ve kuramız ahalisinin ekserisi Rusya ve mahal-i saireden kesb ü menfaat eylediklerinden sahibsiz olub maznun veyahud şahid olarak hükümet-i seniyyeye gitmek zorunda oldukları (tahminle) bu kadar mesafeyi kat ile kazaya gidememekde oldukları şöyle dursun gittiklerinde bile merkez kazada memleket bulunmayub devlet-i âliyyenin me'muriyetinden ve bila-aile orada mukim bazı hotelci ve esnaflardan başka aile bulunmadığı ve binaenaleyh hotellerden gayr-i ikâmet ve beytutetlerine münasib bir mahal bulunmadığından naşi ve bu'diyet-i mesafeden ve sahipsiz bulunduklarından ve yaz mevsiminde dahi eşkıya ve tütüncülerin seyyiatinden (kötülüğünden) dolayı icabetden i'raz eylemekde (yüz çevirmekde) olduklarından bir tarafdan haklarında muamelat-ı kanuniye icra ve diğer tarafdan muamelat-ı hükümet- seniyye ukde-i te'hire uğramakda olmağla ihkak-ı hak nokta-i nazarınca mevaki' rıza-yı âli olacağı gibi **dörtbin haneyi mütecaviz ahali kulları** bi't-tabi müşkilat ve perişaniyet dahilinde kalmakda ve suubet (zorluk) ve mahazir-i ma'ruzadan naşi (maruz kalınan engellerden dolayı) bir çok erbab-ı mesalih dava-yı hukuklarından da sarf-ı nazar eylemekde oldukları ve bununla beraber ve

oradaki me'murinle esnaf ve hotelcilerin hukukları yek-diğerine merbut (bağlı) olmağla li-sebeb (sebebsiz) aslı ve esası bulunmayan işler içün bir çok kesan (kimseler) orada celb ve iz'ac (rahatsız) edilmekde oldukları misillü ahval-i na-bi-canenin ıslahı hakkında tevarih muhtelifede (muhtelif tarihlerde) müteaddiden (çeşitli defalar) vuku'-bulan müracaat ve şikâyetimizden bir semere-i ihsane görülememesi dahi mazeret-i mühimme teşkil eylemesine ve esbab-ı arzu niyat-ı mukaddesine mütevellid mağduriyetimiz arzu niyat-ı mukaddesine hazret-i hilâfet-penâhiye muvafık olamayacağı bedihiyatdan idiğünden Santa kuralarının merkez livaya oniki saat ve kura-yı sairenin de dört buçuk saat bu'd mesafede bulunduklarından Gümüşhane merkez sancağına iltihakımız da saye-i teshilat-vaye-i hazret-i padişahide suubat ve perişaniyet-i vakıa ber taraf olayacağı ve bu dahi temâdî-i ömür ü afiyet ve tevâfür-i şan ve saltanat-ı seniyye dua-yı mefruzü'l-edamızın tekrar vesile ittihaz olunacağım lütfen ve merhameten Dorul kazasından fek ile yakın bulunduğumuz Gümüşhane'ye ilhakımıza veyahud Dorul'dan fek ile ahalisinin kesretini ve münasebet mevki'asınca tabiatıyla münasib olan **birinci derecede İstavri ve ikinci derecede Kurum karyesinde bir müdirlik teşkiliyle Gümüşhane'ye ilhakı** ve inşa buyurulacak hükümet-i seniyye konağı içinde muavenette bulunacağımızdan muktezasının emr u icrası zımnında emr u âlisinin istihasali hususuna müsaade ve delalet buyurularak cerağ buyurulmaklığı adalet-i hazreti padişahi namına arz ve istirham eyleriz. Ol-babda ve her halde emr u ferman hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fi 26 Kanun-i-sani Sene (1)323 (8 Şubat 1908)

Bende Santa Karyesi Muhtarı, Bende Santa Karyesi Papazı, Kurum Karyesi Papazı, Yağlıdere Karyesi Papazı, Yağlıdere Karyesi İmamı, Yağlıdere Karyesi Muhtarı, İstavri Karyesi Papazı, İstavri Karyesi İmamı, İstavri Karyesi Muhtarı, İmera Karyesi Muhtarı, Muzane Karyesi Papazı, Muzane Karyesi

Muhtarı, Yazıt Karyesi Papazı, Yazıt Karyesi Muhtarı ve diğer azalar ve ahali

SANTA, KURUM, İSTAVRİ, MUZANE, İMERA, YAĞLIDERE, PAZİN VE VARNASİ KÖYLERİNİN GÜMÜŞHANE'YE BAĞLANMASI

Bir önceki belgelerde Torul kazası köylerinden Santa, Kurum, İstavri, Muzane, İmera, Yağlıdere, Yazıt ve Varniyas köyleri ahalisinin ileri gelenlerinin merkez kazaya (Torul'a) uzak olduklarından işleri için merkez kazaya gitmeleri gerektiğinde çok zorluk çektiklerini belirterek bahse konu köylerin Torul kazasından ayrılarak İstavri veya Kurum köyünde bir müdirlik kurularak Gümüşhane'ye bağlanmasını istediklerini okumuştuk. Onların bu isteklerinin yerinde bulunarak adı geçen köylerin Gümüşhaneye bağlanması kararlaştırılmıştır.

BOA Fon Kodu: DH.TMIK.S.. Dosya No: 73, Gömlek No: 30, Tarihi: 29 Rebiül-evvel 1326 (30 Nisan 1908), Konusu: Torul mülhakatından Santa, Kurum, İstavri, Muzane, İmera, Yağlıdere, Pazin ve Varniyas karyeleri kaza-i mezkura uzak olduklarından ayrılarak Gümüşhane merkezine ilhakları.

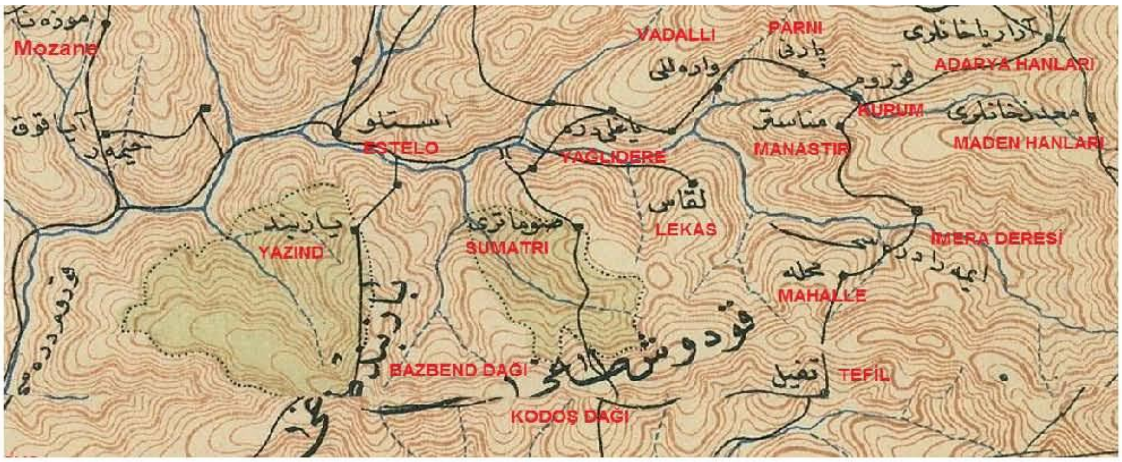

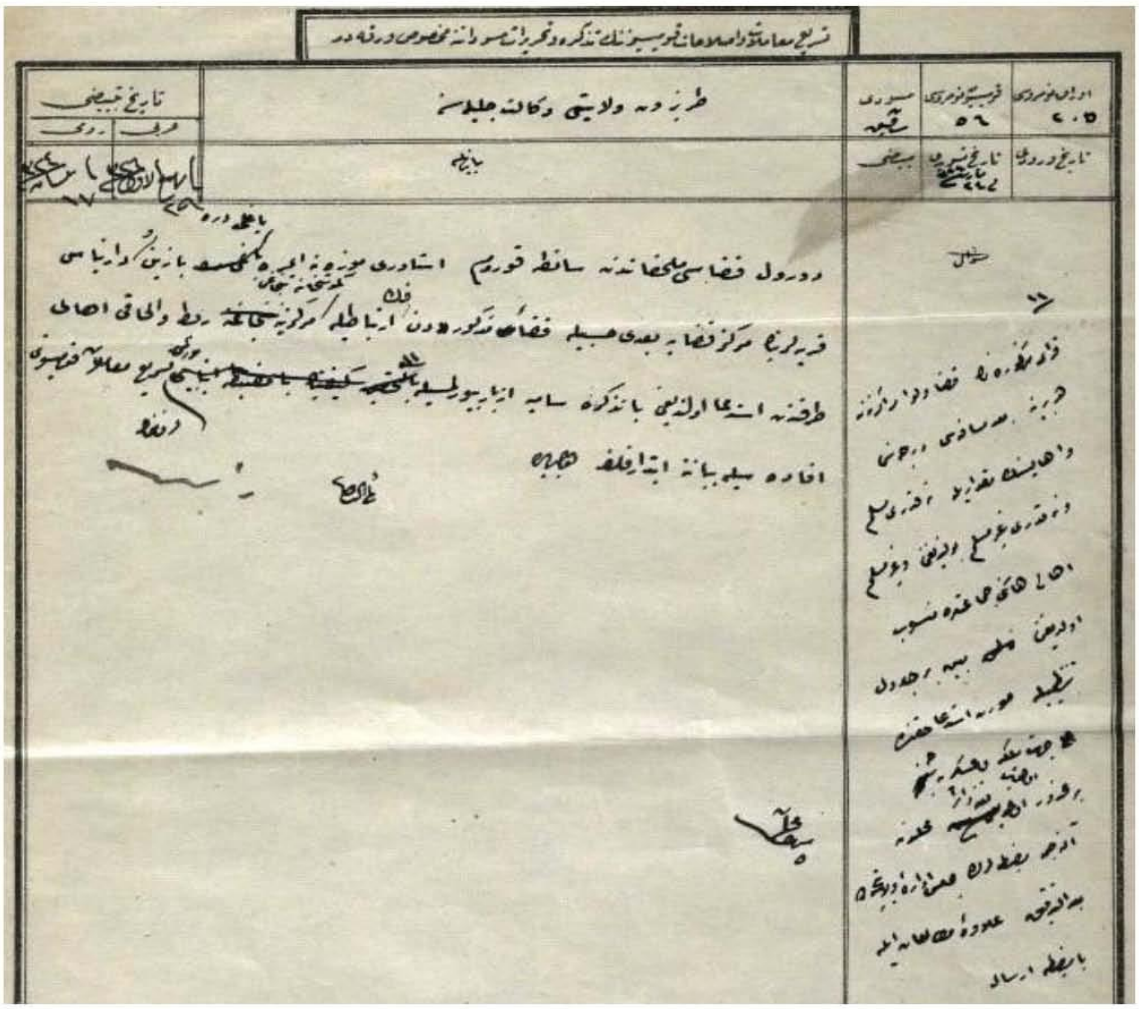

Trabzon Vilayet-i Vekâlet-i Celilesine
Fi 29 Rebiül-evvel Sene (1)326 ve fi 17 Nisan Sene (1)324
(30 Nisan 1908)

Dorul kazası mülhekatından Santa, Kurum, İstavri, Muzane, İmera, Yağlıdere, Pazin ve Varniyas karyelerinin merkez kazaya bu'd'i hasebiyle kaza-i mezkûrdan fekk-i irtibatıyla (irtibatı kesilerek) Gümüşhane Sancağı merkezine rabt ve ilhakı ahali tarafından istid'a olunduğu ba-tezkire-i samiye izbâr buyurulmasıyla kura-yı mezkûrenin kaza ve liva merakizine her birine bu'd (uzaklığı) mesafesi derecesini

ve ahalisinin mikdarıyla ne kadarı müslim ne kadarı gayr-ı müslim bulunduğu ve gayr-ı müslim ahali hangi cemaatlere mensup olduğunu mübeyyin (gösteren) bir cedvel tanzimiyle suret-i istid'a hakkında cihet-i mülkiye ve askeriyece bir mahzur olub olmadığına dair mahallinden alınacak mazbataların meclis idare-i vilayetçe de bade't-tedkik (incelenerek) olunacak ilave-i mütalaat ile ba-mazbata irsal buyrulması lüzumuna tesri'-i muamelat komisyonu ifadesiyle beyana ibtidar kılındı. Ol-babda.

1908'DE KELKİT VE TORUL KAYMAKAMLARININ KARŞILIKLI YER DEĞİŞTİRMELERİ (BECAYİŞLERİ)

İncelediğimiz belgeden 1908 tarihinde kelkit ve Torul kaymakamlarının kimler olduğunu öğrendiğimiz gibi Mülkiye Komisyonu kararıyla iki kaymakamın karşılıklı olarak görev yerlerinin değiştirildiğinden (becayiş yapıldığından) bilgi sahibi olmaktayız.

Arşiv Fon Kodu: BEO, Dosya No: 3352, Gömlek No: 251341, Tarihi: 9 C 1326 (9 Temmuz 1908), Konusu: Kelkit ve Torul kaymakamları Mahmud Celaleddin ve İbrahim Halil efendilerin icra-yı becayişi. (Dahiliye)

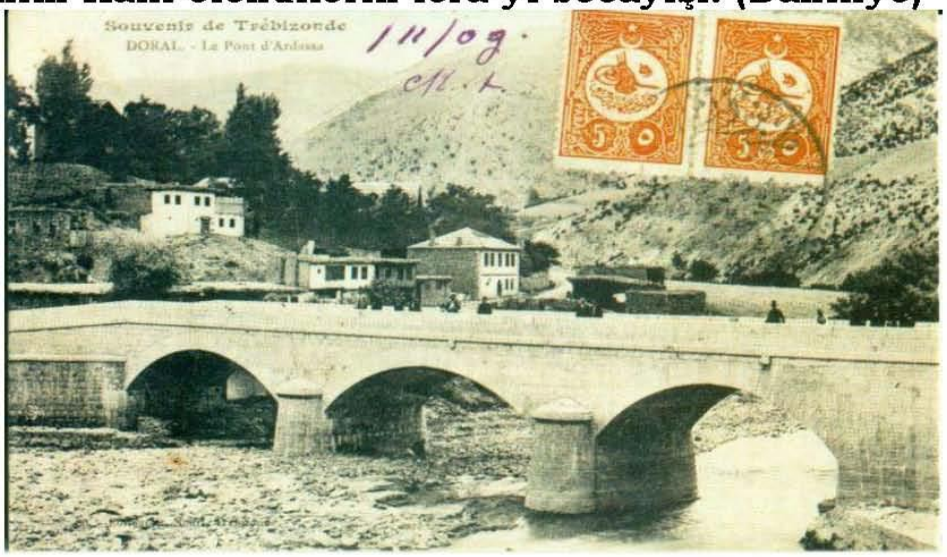

OSMANLIDA TANASSUR OLAYLARI

Osmanlı Devleti'nin gücünü yitirmeye başladığı 19. Yüzyılda birçok bölgede irtidat ve tanassur hadiseleri meydana geldi. Devletin zayıflamasıyla doğru orantılı olarak bu hadiseler daha da çok artmaya başladı. Özellikle (1877-1878) yılında yapılan Osmanlı Rus Savaşı'nın yenilgiyle sonuçlanması Balkanlar, ada şehirleri, Trabzon ve Anadolu'nun içleri gibi birçok bölgede bu hadiseler yaygınlaşmaya başladı. Artık din değiştirdiklerini gizlemeyerek devletin kendilerini yeni bir tanımla adlandırmasını istediler. Osmanlı devletinin tanassur olayları karşısında takındığı tavır bölgelere göre farklılık arz etmiştir. Bunda sebep olan unsur da o bölgedeki Müslüman oranının çokluğu ve o bölgenin yabancı unsurların müdahalesine ne kadar açık olup olmadığıydı. Osmanlı Devleti'nin bölgelere göre farklı tavırlar takınmasına rağmen bir ilkesini hemen hemen bütün bölgelerde göz önünde bulundurmuştu. O da tanassur hadiseleri İslam ve Siyaset nokta-i nazarından birçok sakıncalara yol açacağından engellenmesinin gerekliliği idi. Ancak devletin bu bakış açısı tanassur edenler tarafından kabul edilmedi. Onlar kendilerinin uzun zamandan beri gizli de olsa Hristiyan olduklarını, şimdi ise bunu aleni olarak ilan ettiklerini söylediler. Tabii ki bu söylemlerini destekleyen çeşitli unsurlar vardı. Bu unsurlar Balkanlarda genellikle Rusya, Papalık, Avusturya, Yunanistan, Rum Patrikhanesi'nden oluşurken Anadolu'da ise Rum Patrikhanesi ve Yunanistan'dan meydana gelmekteydi. Özellikle Anadolu'nun içlerinde yaygınlaşmış olan Yunanistan merkezli Sillogos okulları ve misyonerlerin açtığı okullar tanassur olaylarına ivedilik katan eğitim kurumlarından bir kaçıydı. Bu okullara karşılık Osmanlı Devleti tarafından yeterli olmasa da bazı eğitim kurumları açılmış ve irşat faaliyetleri için vaizler gönderilmişti. Ancak bu tedbirlerde bir sonuç vermemişti. Çünkü tanassur etti denilen bu insanlar çoğu halkın büyük bir kısmının bildiği devletin ise bilmediği veya görmezden geldiği gizli Hristiyanlardı. Bunlardan biri de Akdağmadeni'nde yaşayan İstavri denilen bir kabileydi.

Akdağmadeni'ndeki İstavrilerin tanassuru genel olarak birbirini takip eden değişik süreç içerisinde gelişti. İlk olarak, Torul'dan Akdağmadeni'ne geldiklerinde Müslüman göründüler. Bununla birlikte ne Müslüman mezarlığına ne de Rum mezarlığına ölülerini gömmediler. Kendilerine ait mezarlıkları olan ayrı bir grup olarak toplum içerisinde tanımlandılar. İkinci olarak, Tanzimat'tan sonraki dönemde hem Hristiyan hem de Müslümanlığın gerekliliklerini yerine getirdiler. Bu süreçte halkın bunların kimliğinden haberi olmasına rağmen devletin bir bilgisi yoktu. Ancak bunların geldiği yer olan Torul'daki tanassur hadiselerinden devletin çok önceden (1850'li yıllar) bilgisi vardı. Üçüncü olarak, 93 Harbi'nden sonra Hristiyanlık inancını gizlemeyerek açıkça biz Müslüman değiliz dediler. Ancak bunu İstavrililerin tümü söylemedi. Bu kabile içinde devletin rızasına karşı gelmekten çekinen kişiler Hristiyanlık inancını gizlemeye devam ettiler. Bu sefer de karşılarına Hristiyanlık inancının açıkça ortaya koymaları gerektiğini söyleyen kabilenin ileri gelenleri çıktı. İşte 1880 yılından itibaren otuz yılı aşkın hem İstavri kabilesinin arasında hem de Osmanlı Devleti ile olan ilişkilerinde tartışmaların meydana geldiği uzun bir süreç yaşandı.

Doç. Dr. AHMET TÜRKAN

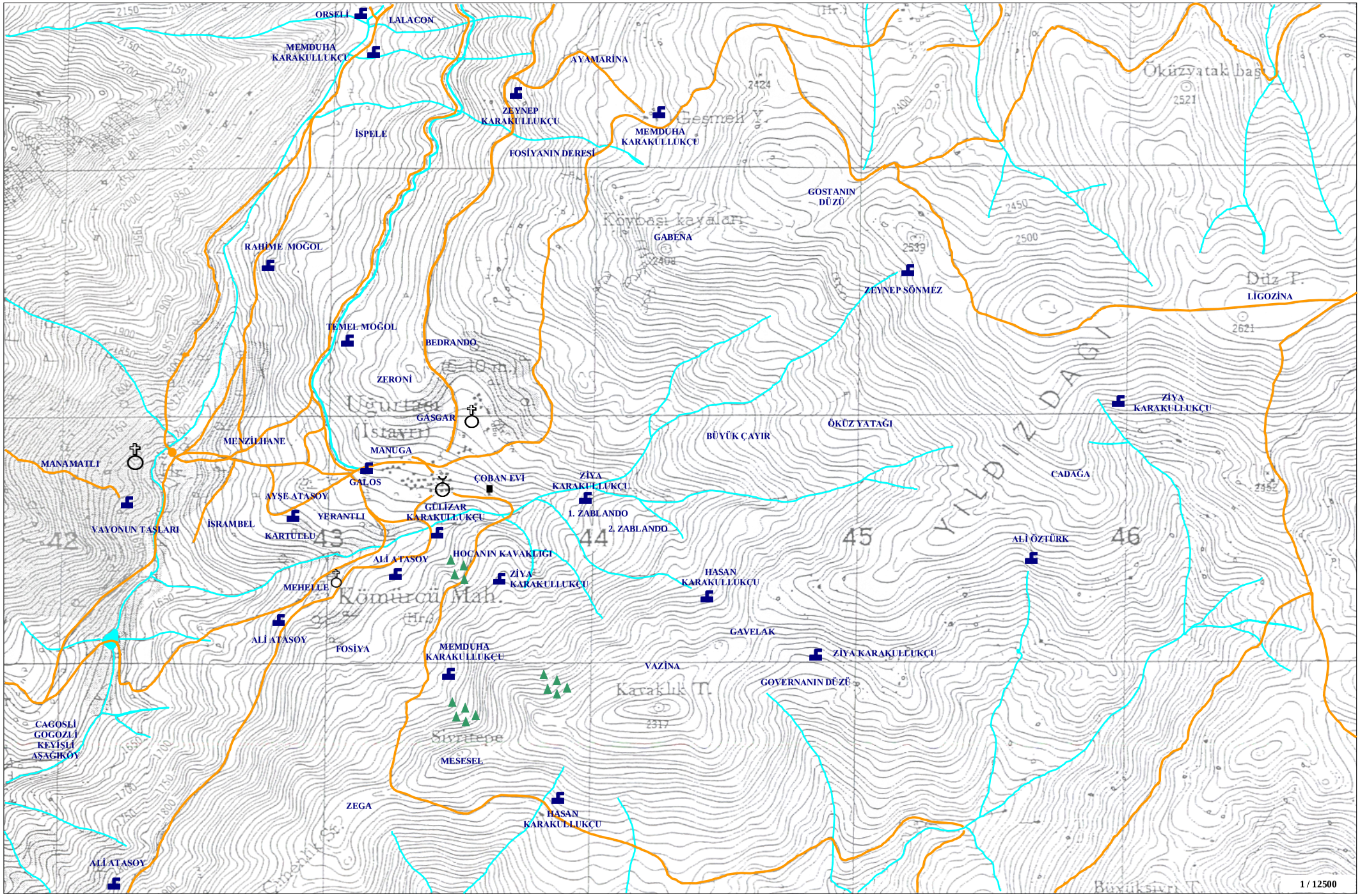

EK - 19

ÇEŞME KİLİSE CAMİ

UĞURTAŞI KÖYÜ YERLEŞİM PLANI

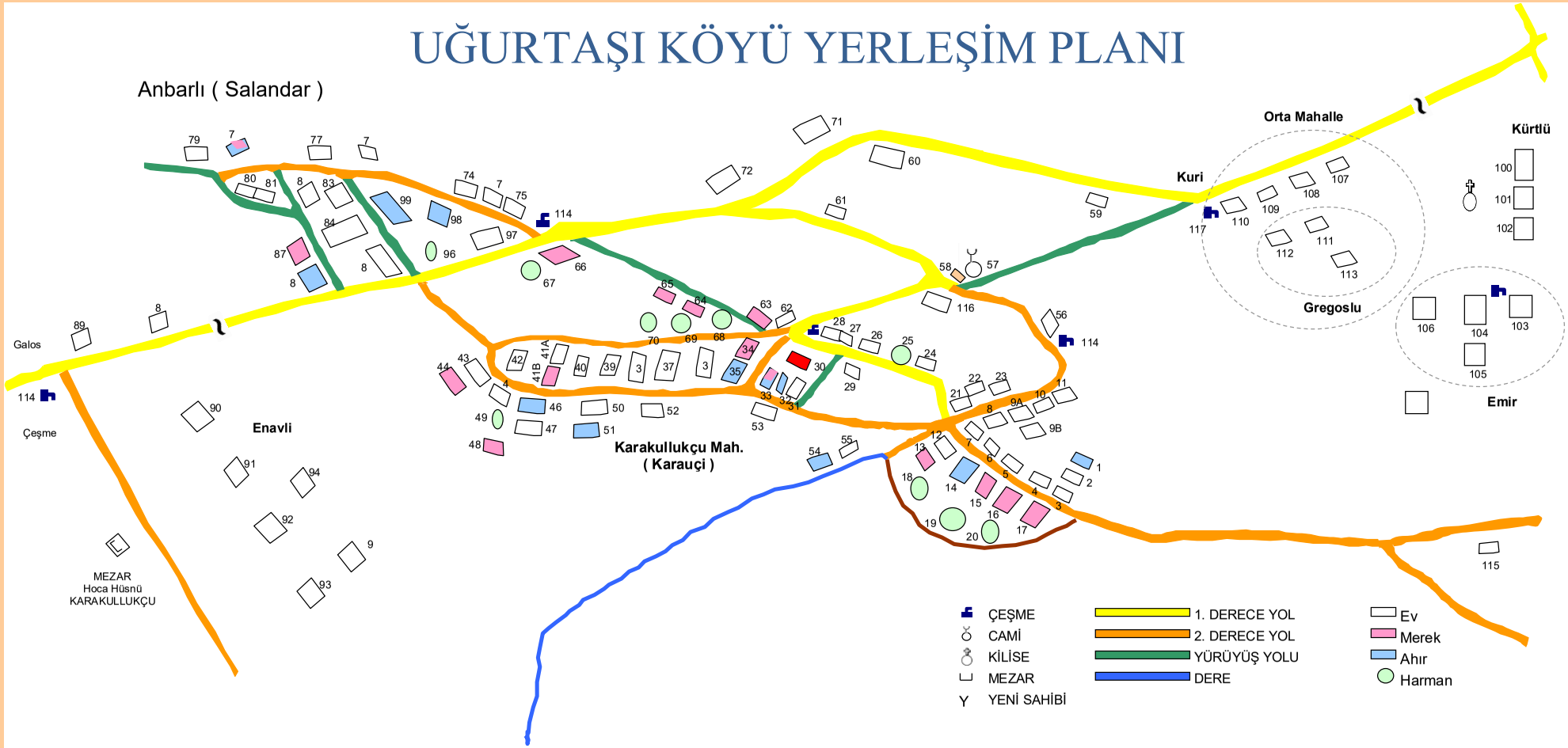

01 - Ahır	Yusuf - Pamuk	
02 - Ev	Yusuf - Pamuk (Recep-Ahmet-Zennure)	
03 - Ev	Recep - Zarife (İskender - Nazım - Ferit)	
04 - Ev	Hasan - Gelin Yenge (Nahide - Memnune)	
05 - Ev	Kaşif - Emine	
06 - Ev	Şaban - Mahbub	
07 - Ev	Mahmut - Münire (Dibeğin Kapısı)	
08 - Ev	Tahir - Hava , İsmail , Mahmut	
9A - Ev	Ziya (Postacı) - Nafiye	
9B - Ev	Ahmet , Muzaffer , Dilek	
10 - Ev	Davut - Nadire	
11 - Ev	Ömer - Ayşe , Kamil - Neriman	
12 - Ev	Hüseyin - Rabia (Ekrem)	
13 - Merek	Ziya - Nafiye	
14 - Ahır	İhsan - Gülizar , Hasan - Macide	
15 - Merek	Rasim - Huriye	
16 - Merek	İskender - Hayriye	
17 - Merek	Hasan - Zeynep + Ziya - Memduha	
18 - Harman	Hüseyin - Rabiye + Ziya - Nafiye	
19 - Harman	Kaşif - Hüseyin - Rasim	
20 - Harman	Hasan - Gelin Yenge	
21 - Ev	Habib - Gülahmer Naciye , Temel	
22 - Ev	Habib - Gülahmer Sabri , Rakibe	
23 - Ev	Habib - Gülahmer İhsan , Gülizar	
24 - Ev	Hüsnü - Zeliha	
25 - Harman	Hüsnü - Zeliha	
26 - Ev	Niyazi - Emine	
27 - Ev	Vahit - Necati Kasımoğlu	
28 - Ev	Temel - Ruhi Kasımoğlu	
29 - Ev	Vahit - Necati - Nihat Kasımoğlu	
30 - Ev	**Temel - Laika**	
31 - Ev	Ziya - Memduha	
32 - Ahır	Salih - Elif Yenge	(Y : Osman-Ayşe)
33 - Ahr.Mer	Mehmet - Gülyenge	(Y : Osman-Ayşe)
34 - Merek	Salih - Elif Yenge	(Y : Osman-Ayşe)
35 - Ahır	Salih - Elif Yenge	(Y : Osman-Ayşe)
36 - Ev	Hasan - Vecihe	(Y : Osman-Ayşe)
37 - Ev	Salih - Elif Yenge	(Y : Osman-Ayşe)
38 - Ev	Mehmet - Gül Yenge	(Y : Osman-Ayşe)
39 - Ev	Nuri - Sehere	
40 - Ev	Muharrem - Hava	
41A - Ev	Rıza Ural - Hayriye Öztürk	
41B - Merek	Rıza Ural - Hayriye Öztürk	
42 - Ev	Ali Genç - Burhan	
43 - Ev	Şerif - Ayşe , Kebire - Yusuf , Cengiz	
44 - Merek	Şerif - Ayşe , Ali - Sakibe	
45 - Ev	Ali - Sakibe	
46 - Ahır	Mehmet - Gül Yenge	
47 - Ev	Mehmet - Gül Yenge	
48 - Merek	Mehmet - Rahime	
49 - Harman	Mehmet - Rahime	
50 - Ev	İskender - Münevver (M : Osman-Ayşe) (Beşkiliseli)(Mollabakı)	
51 - Ahır	Mehmet - Gül	
52 - Ev	Gülizr - Ahmet Benlioğlu	
53 - Ev	Temel Moğol	
54 - Ahır	Mehmet - Rahime	
55 - Ev	Mehmet - Rahime	
56 - Ev	Rasim - Huriye	
57 -	Cami	
58 -	Cami Misafirhanesi	
59 -	Cami Lojman	
60 - Ev	Orhan - Ayseli	
61 - Ev	İsmet - Nezif	
62 -	Ayastratios	
63 - Merek	Temel - Vahit Kasımoğlu	
64 - Merek	Salih - Elif	
65 - Merek	Mehmet - Gül	(Y : Osman-Ayşe)
66 - Merek	Orhan - Ayseli	
67 - Harman	Orhan - Ayseli	
68 - Harman	Vahit - Temel Kasımoğlu	
69 - Harman	Rıza - Cemile - Sakibe	
70 - Harman	Salih - Mehmet	
71 - Ev	Selamet - Sema	
72 - Ev	Nuri - Yüksel	
73 - Ev	Baki - Hanife , Sabahattin - Zeynep	
74 - Ev	Habib - Binnaz	
75 - Fırın	Atölye - Sebahattin - Zeynep	
76 - Ev	Hasan - Cevahir (Yağlıdere)	
77 - Ev	Hüseyin - Zahide	
78 - Ahır - Merek		
79 - Ev	Yusuf - Pamuk , Hasan - Macide	
80 - Ev	Ömer - Ayşe	
81 - Ev	Ömer - Ayşe	
82 - Ev	Selahattin - Alahhattin	
83 - Ev	Umut - Osman Gençağa Mutaf	
84 - Ev	Davut - Nadire , İbrahim - Şükriye	
85 - Ev	Salim - Fadime , Abdullah	
86 - Ahır		
87 - Merek		
88 - Kahve	Ekrem Bıçakçı	
89 - Ev	Aydın - Şermin	
90 -	Lojman	
91 -	Okul	
92 -	Odunluk	
93 -	Misafirhane - Sağlık Ocağı	
94 - Ev	Sümer - Turan	
95 - Ev	Şevket - Belkıs	
96 - Harman	Davut - Nadire , Mehmet - Rahime , İsmet - Nezihe	
97 - Kom	Baki - Hanife , Sabahattin - Zeynep	
98 - Ahır	Cevahir - Hasan , Hami - Yurdanur	
99 - Ahır	Nimet - Osman Gençağa Mutaf	
100 - Ev	Kadir - Zaliha	
101 - Ev	Süleyman - Cemile	
102 - Ev	Mehmet - Hanife	
103 - Ev	Mahmut - Ayşe	
104 - Ev	İbrahim - Zeynep , Ali - Ayşe	
105 - Ev	Adil - Ayşe	
106 - Ev	Mehmet - Halide	
107 - Ev	Hayati - Zeliha	
108 - Ev	İrfan - Neşe	
109 - Ev	Sedat - Sevdiye	
110 - Ev	Tuncay - Nevin	
111 - Ev	Hasan - Makbule	
112 - Ev	Engin - Sultan	
113 - Ev	Cemal - Fadime	
114 -	Çeşme kalos	
115 -	Çoban Evi	
116 - Merek	Kaşif - Emine	
117 -	Çeşme Kuri	

UĞURTAŞI İSTAVRİ, CUMHURİYET ÖNCESİ İNSAN YERLEŞİM YERLERİ

MONOMATLI-MONOVANDON		YUKARIKÖY-APANOHOR-EPANOKHORİN		MEHELLE-KÖMÜRCÜ-MAHALA		AŞAĞIKÖY-AFKATHOR-KATAKHORİN	
						ALPULLU	
ANTREANTLAR		KOURTANTLAR-KRİFİ	KÜRTLÜ	(TS)ÇİRKİNANTLAR		ALEKSOPOULANTLAR	
AMANATANTLAR		KİRİAKANTLAR	KURİ	TOPALANTLAR		SALİHANTLAR-KRİFİ	
APOSTOLANTLAR		GARAOUTZANTLAR	KARAUÇİ	POPADANTLAR		PAYRİAMANTLAR-KRİFİ	
TSOMARANLAR-KRİFİ		LAGGONAR	LANGONLAR			DAVİTANTLAR	
SAYNANLAR		SARANTAR-KRİFİ	SARANDAR-ANBARLI			KOKOZANTLAR	
PAPADANTLAR		GERANTLAR	YANATLI			ÇAKALANTLAR	
BAYRMANTLAR-KRİFİ		KARTOULANTLAR-KRİFİ	KARTULLİ			POPADANTLAR	
		STAMBLANTLAR-KRİFİ	İSRAMBEL			ÇAKALANTLAR	
			EMİR				
			GREGOSLİ				

CUMHURİYET ÖNCESİ KULLANILAN BAZI COĞRAFİ YER İSİMLERİ

KARDES	KURİ	İSKAFİLE	ÖKÜZ YATAĞI	VAZINA-KAVAKLIK	ÖRMEZA	YERANTLI	SİMENES
AŞUNA	GREGOSLU	BEDRANDO	LİGOZİNA	MESESEL-SİVRİ TEPE	FARMAGEN	KARTULLU	TOPRAKLIK
KARAUÇİ	EMİR	FOSİYA	CADAĞA	ZEGA	ZİMBONLAR	İSRANBEL	ÇUKUR
SALANDAR(ANBARLI)	KÜRTLÜ	AYAMARİNA	GAVELAK	ÇİMEN	ZABLANDO	AYENE	GUDALİS
ENAVLİ	MANUGA	KROBOĞAR	YILDIZ DAĞI	GORFERA	ÇAYIRLAR	ZİLİYA	AYANİKOLA
GALOS	GASKAR	GABENA	BEYAZ TAŞLAR	FOSİYA		SİRİYOS	HANZARA
PERE	ZERONİ	GOSTANIN DÜZÜ	GOVERNA	MEHELLE-KÖMÜRCÜ		LEFTER	AYAGOSTANDİN

KÖYÜMÜZ ÇEVRESİ YERLEŞİM YERLERİ

BAŞKAPI-LORYA	OLUCAK İMERA	ÇAMLIK-SOMASLI	CEBELİ-BALADAN		GOGOZLİ	ACISU	İSPELE
EVLİYE-NONAK	SOĞUKPINAR-RUSİA	SON-BAZBEN	KARACA-MASURA		KEYİŞLİ	MENZİLHANE	FİLİBO
ŞAMANLI-BULUTYAYLA	YAĞLIDERE	BAŞMAHALLE-MUZANA	DEĞİRMENLER		AŞAĞIKÖY	MANAMATLI	LALACON
KROM-BULUTYAYLA	YOĞURTLU - AYLIYA	ATALAR-ZİMERA	ŞİŞE		İRİZMA	VEYO	SUVAK
DÜZCÜ-ALİKİNOS	YAMAÇ-İSTİLOS	ÇİÇEKLİ-LORİYA	HARAVA		GUDALİS	GREGOSLİ	ANALİPSİ
ÇATAK-MEKSİLA	COŞANDERE-KASPİDİYOS	ÇAMKONAK-MESAHOR	DURALİ-OKSA				
HAKSA-MATARA	YAZLIK-LİVERA	GÜZEL YAYLA-FERGANLI	ESİROĞLU-ANBELA				
AKARSU-LARHAN							

Trabzon, Akçaabat, Meyer 'den ÖZTÜRK ailesinin KARAKULLUKÇU Soyağacı hakkında anlattıkları :

Karakullukçu'ların Ortaasya'dan Anadolu üzerinden İstanbul'a geldikleri anlatılmaktadır.
Burada anlatılanlara göre İstavri'de Karakullukçu'ların yaşamı Hacı Mahmut Karakullukçu'nun 1700 lerde İstavri'ye yerleşmesiyle başlamıştır.

Kronolojik tablo :

Karakullukçu 'lar		Öztürk'lere göre Karakullukçu'lar			
		Hacı Mahmut Karakullukçu	D : ?	Ö : 1780 - 1800	İstavri
		(Feyzullah Efendi Hacı Mahmut K.'nun oğlu veya torunudur.)			
İsmail K.	Kardeşi	Feyzullah Karakullukçu (Daha sonra Trabzon'a göç ve Öztürk lakabı)	D : 1750 - 1780 İstavri	Ö : ?	Trabzon
Hüseyin K.		Mahmut Efendi (Öztürk) - Ahmet ve Cemile	D : 1800 - 1810		Trabzon
Süleyman K.		Ruşen Öztürk	D : 1830 - 1835		Trabzon
Hüsnü K.		Mustafa Öztürk			Trabzon
Temel K.		Ruşen Zeki Öztürk	D : 1900	Ö : 1985	Yalova
Yılmaz K.		Hakkı - Ali - Mustafa - Nazım - Hasan - Muzaffer Öztürk			İstanbul
		İlhan Öztürk			İstanbul

UĞURTAŞI KÖYÜ VE ÇEVRESİNDE KULLANILAN BAZI YEREL KELİMELER

Abrul	Nisan ayı
Afgurma	Köpek havlaması
Ağartı	Süt mamülleri (süt,yoğurt,peynir vb.)
Ağıl	Evcil küçükbaş hayvanların barındığı çit veya duvarla çevrili yer
Ağu	Zehir, çok soğuk (zehir gibi soğuk) Kötü söyleme eşine , ağu katar aşına.
Ahbun	Yıllanmış sığır gübresi
Ahırı	Sonuçta
Alma	Elma
Aluç	Yabani dağ meyvesi
Ark	İçinden su akıtmak için toprağı kazarak yapılan açık oluk, su yolu
Aşkar	Alnı beyaz öküz veya inek
Auz (Ağuz) Kolostrum	Ağiz sütü, ineklerde doğumdan sonra ilk 4-5 gün anne tarafından yavruya verilen ilk süttür.Bileşimi normalden farklıdır ve sarımsı renkte hafif tuzlu ve tatlıdır. Bileşiminde yüksek oranda protein ve bağışıklık kazandıran
Ayakkeseri	Uzun saplı keser
Ayakyolu	Tuvalet, hela
Ayam	Hava
Ayranmilo	Yabani elma
Baca	Düz toprak dam, Dumanı ocaktan çekip havaya vermeye yarayan yol, Çatı penceresi.
Badama	Mutfakta üstüne oturmak için yapılmış tahta set
Bakraç	Kesik koni biçiminde su kabı
Bardabaş	Boş gezen
Barhana	Kafile
Basma tezek	Koyun ve keçilerin yattığı yerde biriken tezek
Beşgiden	Yayıktan çıkan ayranın süzülüp katılaşmış hali
Bıldır, buldır	Geçen yıl
Biz	Çuvaldız
Boğa	Damızlık erkek sığır
Boyunduruk	Çıft süren veya arabaya koşulan hayvanların beraber yürümelerini sağlamak için boyunlarına geçirilen bir tür düz ahşap, kiriş
Burun tenefi	Burun deliği
Cablama	Bahçe kenarlarındaki ahşap parmaklık. Yapılarda, kiremitlerin üzerlerine döşendiği uzun, ensiz tahtalar. Çatılarda kiremitlerin altına konulan tahta.
Camadan	Çapraz düğmeli, ipek veya sırma işlemeli bir tür kısa yelek
Cecim, cicim	Ensiz olarak dokunmuş parçaların yan yana eklenmesiyle oluşan perde ya da örtü olarak kullanılan nakışlı ince
Cicim ayı	Balayı, Evliliğin ilk ayları
Cepçi	Ufak tefek hırsızlık yapan, aşıran
Cıbıl	Yoksul
Cıhız, Cıvız	Oyunbozan
Civit, cigit	Meyvelerin çekirdeği
Cücük	Yoğurtun ekşimsi, sarı renkli suyu, civciv
Çalpara	Karadeniz'de orta büyüklükte tencere, genelde ise parmaklara takılıp çalınan zil
Çapula	Kaba deriden yapılmış ucu sivri ve kıvrık ayakkabı, yemeni. Başörtüsü.
Çarık	İşlenmemiş sığır derisinden yapılan ve deliklerine geçirilen şeritle sıkıca bağlanan ayakkabı
Çebiç	Doğuma hazır genç keçi,bir yaşında
Çemçük suratlı	Çok çirkin, zayıf yüzlü
Çeper	Çalılardan yapılmış çevre çiti
Çepni	Oğuz Türklerinin yirmi dört boyundan biri, Oğuz, Türkmen Çepni boyu, Üçoklar kolundan (sol kolundan) Oğuz Kağan'ın oğlu Gök Han'ın soyundan geldikleri kabul edilir
Çevirme	Hayvanların konulduğu etrafı çitle çevrili yer
Çetik	Mes, yünden örülmüş terlik, Çarık
Çıkrık	Evlerde kullanılan çul, çuval,halı,kilim gibi araçların dokunmadan önce iplerinin oluşturulduğu bir alettir. Kuyudan kovayı çekmeye yarayan ve el ile çevrilen araç
Çığit	Çekirdek
Çilki	Çorap
Çivit	Eskiden çivit otundan, bugün yapay yollarla elde edilen, mavi rankli ve çamaşırın sarılığını gidermek için durulama suyuna katılan toz boya

Çorlan	Ye, patlayıncaya kadar ye!
Dağar	Ağzı yayvan, dibi dar toprak kap
Damızlık	Döl vermeye devam eden, cinsel olgunluktaki erkek veya dişi çiftlik hayvanı
Debbe	Kulplu ve ağzı kapaklı bakırdan su kabı, güğüm
Dengüre	Uyumsuz, aksi, dengesiz
Dibabi	Düzgün, tertipli
Didmek	Parçalamak
Dirima	Bir nevi topaklı, yoğurtlu un çorbası
Dırnah	Tırnak
Döven, düven	Harmanda ekinlerin sapı ve tanelerini ayırmak için kullanılan, önüne koşulan hayvanlarla çekilen, alt yüzünde keskin çakmak taşları dikine çakılı bulunan, kızak biçiminde tarım aracı
Düve, düğe	12 aylık yaştan ilk doğumu yapana kadarki, dişi sığıra (danaya) düğe denir.
Efsele	Yarım akılı
Ehirida	Yenebilen bir ot
Enik	Köpek yavrusu
Emice	Amca
Epek, peğ	Terkedilmiş, yıkılmış bir nevi bina kalıntısı
Essah	Sahi, sahici
Esseh kete	Tam buğday unu ve tereyağ ile yapılmış, katlı ve katmerli kete
Eşik	Kapı sövelerinin dayandığı ağaç veya taş basamak. Kapı ağzında basamağın konulabileceği yer
Evetlemek	Acele etmek
Evlek	Tarlanın, tohum ekmek için saban iziyle bölünen bölümlerinden herbiri
Evza	Kibrit
Eyer, eğer	Binek hayvanlarının sırtına konulan, oturmaya yarayan nesne
Ferik	Küçük tavuk
Fışkı	Atgillerin taze dışkısı
Fuderi	Küçük, sıkışık mekan. Genellikle küçümsenerek söylenir.
Fufuza	Vesveseli, endişeli, aşırı hassas, uyuşuk, tırsak, hastalık hastası
Fuzanlamak	Kar serpintisi
Gabis	Doğuma hazır genç düğe(düve)
Gada	Ağabey
Gadamide	Yenebilen bir ot
Gaful	Çalılık, küçük ağaç topluluğu
Gag	Elma Kurusu
Ganduruk kayışı	Zanı boyunduruğa bağlayan kayış
Gangel	Dik yokuşları tırmanmak için yapılmış zikzaklı yol, özellikle patika yollar için kullanılır
Garfiza	Kilitli iğne
Gasgara	Saksağan
Gargış, kargış	Beddua, ah
Gastan keçi	Kahverengi keçi
Gatma	Bağ, kırnap
Gavut	Kavrulmuş arpa unundan yapılan yemek, Lapa. Yağ veya şerbetle yenir
Gaybana, Kaybana	Lanet olası
Gebiç	Değirmencinin öğüttüğü şeylerden aldığı hak, değirmen hakkı
Gelberi	Fırında közleri çekmeye yarayan alet
Gendime çorbası	Gendime, fasulye ve mısır yarması bir gün önceden suya konulur. Yoğurt hariç malzemenin hepsi üzerine çıkacak kadar su konulup pişirilir. Piştikten sonra soğumuş haline yoğurt katılarak dereotu ile süslenerek servis yapılır.
Gem	Atı yönlendirmek için ağzına takılan demir
Gıdık	Oğlak, keçi yavrusu
Gırnap, kırnap	Küçük ip, bağ
Gıyılı, kıyılı	Tepsi
Gobal	Ucu kalın sopa
Golot	Taş fırınlarda ekmek yaparken daha çok çocukları sevindirmek için yapılan, içerisine kabuklu yani pişmemiş yumurta ve bazende bozuk para konan küçük ekmek
Gorbagor	Zavallı, aciz, kimsesiz, yalnız, huysuz ihtiyar
Gorona	Zavallı, aciz, kimsesiz
Got, kot	12 kg lık silindirik, tahıl için tahtadan yapılmış bir ölçek
Goveksilo	Bir ağaç türü
Göze	Su kaynağı

Gucura oturmak	Çömelerek oturmak
Guduk	Köpek yavrusu, Ekmeğin ucu
Gugul	Başlık, bere
Guguvak, Kukuvak	Bir çeşit mantar
Gurut, kurut	Yoğurt kurusu
Gücük (ayı)	Şubat ayı
Güğüm	Yandan kulplu, boynu uzun, genellikle bakırdan su kabı.
Halastar	Ağzı geniş bir nevi bakır güğüm
Hale	Hela (Gagavuz Türk'lerinde de "hale")
Hancıra	Yün veya yünlü kumaşın yanınca çıkardığı koku
Hapen	Düz toprak damdaki takriben 60*70 cm ebadinda boşluk, bazen aydınlık
Hark	Su yolu
Hartama	Geleneksel mimaride, özellikle Karadeniz Bölgesinde ince, ahşap plakalardan oluşan eğimli çatı örtüsü. Kiremit yerine kullanılır
Haşil	Tereyağ, soğan ve kıyma kavrulur. Dört bardak su ve tuz ilavesi ile buğday ve mısır yarması ile birlikte pişirilir.
Hayat	Günlük hayatın yoğun olarak geçtiği, evin en geniş bölümü
Hayle	Öyle
Hayle kal	Öyle kal
Hazmalek	Uzun boylu, kaba saba adam
Helke	Bakraç
Herk	Nadas, Sürüldükten sonra bir, ya da birkaç yıl dinlendirilen tarla.
Herle	Un çorbası, pestil şırası
Hers	Öfke (Hırs farklıdır.)
Hızan	Evlenmemiş kız veya erkek evlatlar özellikle erkek çocuk, Fakir, bazen Cimri diye de kullanılır
Holes	Baklagillerden mor çiçekli bir ot
Hozan	Dinlenmeye bırakılmış, bırkaçyıl işlenmemiş tarla, otluk
Hurç	Genellikle yelken bezinden veya meşinden yapılmış büyük heybe, Çuval
İçerki ev	Ağartı, yani mamullerin bulunduğu, yapıldığı bölüm, kısmen kiler
İğ	Pamuk, yün vb nden iplik eğirmekte kullanılan, ortası şişkin, iki uç sivri ve çengelli olan, ağaçtan yapılmış araç
İsbori	Yaklaşık 3 mt genişliğinde tarla şeridi
İskelog	Solucan, zizil
İskobel	Yüksek tepelere yapılmış sivri taş yıgınları
İspendam	Akçaağaç
İşmar	İşaret
Kalandar	Rumi Takvim'in ilk ayıdır. Kalandar'ın birinci günü Miladi Takvim'e göre Ocak ayının 14'üne tekabül eder. Karadeniz Bölgesinde, özellikle Trabzon ve Gümüşhane illerimizde bu gecenin ayrı bir önemi vardır. Geleneksel olarak bu gecede çocuklar dışarı çıkar ve evleri dolaşmaya başlarlar. Ellerindeki torbaları evlerin kapısına koyup zile bastıktan sonra ev ahalisinin torbanın içine koyacakları hediyeleri beklerler. Bu sırada da bazı maniler
Kalbur	Tahıl ve başka iri taneli maddeleri elemek için kullanılan büyük delikli veya seylek telli elek
Kalik, kaluk	Eski ayakkabı, terlik
Kalimas	Küçük hediye, (Daha çok yiyecek bazlı)
Kantarma	Atları zapt etmek için dillerini bastıracak biçimde yapılmış demir araç
Kantaron otu	Kırmızı ve sarı olarak iki çeşidi vardır. Kırmızı kantaron otu mide sindirim sisstemi rahatsızlıklarına iyi gelir
Karakış (ayı)	Aralık
Kartol	Patates
Kelek	Tekelerin boynuna takılan büyük zil
Kelem	Lahana
Kelif	Yazları rüzgar ve yağmur gibi doğa olaylarından korunmak amacıyla taşları üst üste dizerek yapılan yayla evi
Kemre	Gübre
Kenef	Tuvalet, hela
Kendir yular kalmak	Çırılçıplak, herşeyini kaybetmek
Keran	Büyük, yuvarlak kesitli taşıyıcı kereste
Kerende	Tırpan
Kerhiz	Su yolu
Kersen kelle	Aptal, salak, duyarsız
Keşan	Peştemal, bir çeşit başörtüsü.
Kete	Yağlı, mayalı veya mayasız hamurdan yapılan bir hamur işi . Yağlı kete : yufkalar açılır, her katın arası bol miktarda yağlanarak tekrar karıştırıp tekrar açırılır ve öyle pişirilerek yenen bol kalorili ve biraz da sağlık düşmanı
Keyveni	Çok becerikli, hazım, otoriter ev kadını

Kıtlamak	Isırmak
Kıyılı	Tatlı, Börek tepsisi
Kiraz (ayı)	Haziran
Kirman, kerman, kirmen	Koyun ve keçilerden kesilen yün ve kılları elde eğirmeye yarayan ve ağaçtan yapılan basit ve ilkel bir aletir.
Koç	Damızlık erkek koyun
Kolon	Atın semeri veya eğerini gövdesine bağlamada kullanılan örme kemer
Kom	Ağıl, küçükbaş hayvanlar için etrafı çevrili, üstü açık barınak, yayla evi
Korit	Bir iki yaşında erkek keçi, Teke
Krobi	Nacak, küçük balta
Kufa	Ahşaptan yapılmış su kabı
Kulaklı	İçerisinde kuymakta yapılabilen yanlarında tutamakları olan bakır tabak, sahan
Kuliya keçi	Boynuzsuz keçi
Kurebi	Diken ve çalı kesmeye yarayan, ucu kıvrık, küçük balta.
Kurik	At yavrusu, tay
Kurtağzı	Düz toprak damlarda tercihen güneye bakan, çıkıntılı aydınlık
Kurna	Hamam ve banyolarda musluk altında bulunan,içinde su biriktirilen,yuvarlak,mermer,taş veya plastik tekne.
Kurun	Yalak, genellikle yaylalarda hayvanların su içmesine yarayan yatay taş veya ahsap tekne şeklindeki yapı
Kuşk	Biriktirilmiş ve eskimiş koyon ve keçi gübresi
Kuymak	Mısır unu, tereyağı ve genellikle minci adı verilen telli peynir kullanılarak yapılan mısır yemeğidir
Külek	Bal, yağ, yoğut vb. şeyler koymaya yarar tahta kova
Lapaza	Yaprakları uzun ve enli bir bitki
Latiriza	Yenebilen bir ot
Lavaş	Mayalı hamurdan tandırda pişirilerek yapılan ve yapıldığı yöreye göre büyüklüğü değişen ince ekmek. Yufka inceliğinde açılmış uzun sade pide
Lazut	Mısır
Lender	Acaip uzun insan (birazda çirkin)
Lezgi	Boşu boşuna gezen, avare, Aslında bir Kafkas kabilesinin adı
Lobiya	Kuru fasülye
Loğ	Yollarda, toprak damlarda yeri sıkıştırmak veya tarlalarda toprağı ezmek için gezdirilen silindirik taş
Öreke	Eğrilmekte olan yün, keten vb. şeylerin tutturulduğu, bir ucu çatal değnek.
Mal	Büyükbaş hayvanlar için kullanılır
Maranda	Hoş kokulu, saplı,sarı yabani çuha çiçeği, baharda dağlarımızda açar
Masat	Tırpan, bıçak bileme taşı
Maşrapa, Meşrepe	Metal, toprak, plastik vb. nden yapılmış, ağzı açık, kulplu, bardağa benzeyen, küçük su kabı
Mehelle	Mahalle
Merek	Ot koyulan yer, samanlık
Meremetçi	Uyduruk, kalitesiz, baştan savma iş yapan kimse
Merkep, kep	Eşek
Mertek	Aslında çekmeye çalışan ahşap yapı elemanı, eski yapılarda ağaç kirişler arasını örmeye yarayan ağaç parçası
Mıh	Çivi
Mintan	Yakasız, uzun kollu erkek gömleği
Minzi	Çökelek, yağı alınmış sütü kaynatarak yapılan bir çeşit peynir, lor
Mozika inek	Doğurmadığı halde az da olsa süt veren inek
Mucurum	Beceriksiz, yeteneksiz
Nacak	Sapı kısa, küçük odun baltası
Nalpara	Karın kristal formda yağması
Nat	Tırpan sapı
Orak (ayı)	Temmuz ayı
Oğlak	Keçi yavrusu
Ovarmak	Tamir etmek
Peştamal	Çalışırken elbiselerin kirlenmemesi için belden itibaren sarılan dokuma bezi. Hamamda belden aşağısını örtmek
Pırtı	Elbise vb.
Pırtık	Parça
Potur	Arka tarafında kırmaları çok, bacakları dar bir tür pantolon
Pileki	2-4 cm kalınlığında plaka taş
Poğol	Taze, sütlü mısır
Pöhrenk	Kilden yapılmış su borusu

Pörük	Baca
Rugan	Kar ve saman küremek için kullanılan saplı genişliği 60-70 cm olan ahşap, sıyırıcı alet
Saban, karasaban	Çiftçilerin tarlalarını sürmek için kullandıkları ağaç ve demirden yapılmış alettir
Sabi	Küçük çocuk
Sahan	İçinde yemek ısıtılan veya yumurta gibi şeyler pişirilen, derinliği az metal özellikle bakır kap
Salname	Yıllık, yılda bir defa çıkan ve o yılın olaylarını anlatan kitap, bülten, dergi vb eser
Sam(i)	Boyunduruğu koşu hayvanının boynuna bağlayan ağaç çubuklar
Sambak	Samı bağlamak için kullanılan kayış ip, Sam bağı
Sap	Biçilmiş ekin
Sarıbaş	Yarı buğday, yarısı çardar olan tohumdan alınan ekin,tahıl
Sayvan	Gece yatak serilen, gündüz oturulan, yerden 60-70 cm yükseklikte ahşap sedir
Sedir	Kol koyacak yeri olmayan, aralıksız, üstü minderli ve yastıklı olabilen divan, Kerevet
Seftel	Akıl yoksulu
Seğirtmek	Koşmak
Sehil	Ilık, rüzgarı olmayan yer
Semer	At, eşek, katır vb. hayvanların sırtına yerleştırilen, üzerine yük bağlananveya binilen, iskeleti ağaçtan araç
Semerleme	Düz toprak damların üzerine yapılan çamurlu, plekili çıkıntı, yağmurluk
Serender	Meyve, sebze, tarhana vb. kurutmaya yarayan genişçe, üstü açık balkon.
Seyis	Ata bakan, tımar eden kimse, at bakıcısı. iki üç yaşlarında enenmiş erkek keçi.
Sırık	Düz ve uzun ağaç dalı
Sığır	Geviş getiren, boynuzlu büyükbaş evcil hayvanların genel adı
Sille	Tokat
Sini	Üzerinde yemek de yenebilen yuvarlak, bakır veya pirinçten büyük tepsi
Siraca, siracalı	Verem, veremli
Siron	Yufkalar rulo halinde sarılır ve küçük küçük kesilir. sonra kesilen bu yufkalar kurutulur ve bir tabağa dizilir sonra da üstüne sarmısaklı yoğurt, nane, kırmızı pul biber falan dökülüp afiyetle yenir.
Sirpoş	Kenarları tırtıllı, kapağı sivri konik bakır kalaylı sahan
Söve	Kapı çerçevesi
Suluk, suluh	Eski evlerde yıkanılan veya bir şey yıkanan yer
Süzek	Süt süzgeci, çok kere keçi kılından örülür
Şelek	Arkada, sırtta taşınan ot yükü
Şişek	Doğuma hazır bir yaşında koyun
Şoru kanmak	Öfkesi geçmek, kısmen tatmin olmak, rahatlamak. Örnek : Oh hiç değilse şorum kandı.
Tanahor	Kıskanç doyumsuz insan
Tapan	Tarlaya ekilen tohumu örtmek için gezdirilen, ağaçtan geniş araç, sürgü
Taslama	5 * 10 veya 10 * 10 ların üzerine çakılan rendelenmemiş biraz da kalın tahta
Teke	Erkek keçi
Tekne	Hamur yoğurulan kap
Tembelit	Yüklü atın (semerli) ortasına insanın oturması (yük+insan)
Temhelit yatmak	Yüksek ateşli ve halsiz yatmak (Hasta hali)
Ten	Sabahları yere, otlara düşen nem
Tengri	Tanrı
Tepir, tepür	Ahşap,dairevi, hafif iç bükey tepsi, tahılın taşının ayıklanmasında kullanılır
Terek	Ot kümesi veya mutfaklarda kap kaçak konulan açık ahşap çıkıntı
Tezek	Yakıt olarakta kullanılabilen kurutulmuş sığır dışkısıdır. Genelde büyük başhayvanların dışkısı henüz sıcakken, yani hayvan dışkıyı bırakır bırakmaz kolay tutuşsun diye içine biraz ot, saman karıştırılarak iki el kullanılarak hamur açar gibi düzleştirilip yuvarlaklaştırılır ve daha sonra kuruyunca kolayca kaldırılabilsin diye düz bir zemine çoğunlukla da bina duvarlarına yapıştırılırlar. Basma tezek : Koyun ve keçilerin yattığı yerde biriken tezek
Tırpan	Uzun bir sapın ucuna tutturulan ot, ekin vb. biçmeye yarayan, hafifçe kıvrık, uzun çelik bıçak
Toklu, toğlu	Bir yaşında koyun
Tuman	Pantolonun altına giyilen paçalı don, kadınlarda daha uzun olur
Tunp, tump	İki tarlayı boyunca birbirinden ayıran yükseklik farklı set
Tünemek	Tavukların uyuması
Urup	Takriben 3 kg lık tahıl ölçü birimi, Arşının sekizde biri uzunluğundaki ölçü
Uşak	Çocuk
Vardabaş	Müsrif, vara yoğa harcayan
Vedra	Ağzı geniş bakraç (konik)
Yaba	Harman savurmakta kullanılan, çatal biçiminde, tahtadan tarım aracı

Yalak	Hayvanların su içtikleri taş veya ağaçtan kap, Akan suyun çevreye sıçramaması veya akıp gitmesini onlemek için çeşme, musluk vb nin altına konan delikli taş tekne
Yapağı	İlkbaharda kırpılan koyunun tüyü, yünü
Yel yepelek	Alel acele, heyecanla
Yenlik	Hafif
Yeri yeri	Yürü yürü
Yerlen yuf olmak	Yok olmak, kaybolmak
Yularını üstüne bağlamak	Serbest bırakmak (Yüklü atlar kuvvet alsın diye semer kayışına bağlamak
Yunmak	Yıkanmak
Zagel	Kısa saplı bir taraftaki ağzı çatallı çapa
Zağar	Köpek, Türk izci köpeği
Zağfel	Güçlü çalı süpürgesi
Zahire	Gereğinde kullanılmak için saklanan tahıl, aşlık
Zahra	Zahire, Buğday, Buğdaygiller
Zan	Harman tahtasını boyunduruğa bağlayan takriben 10 cm çapında 2.0-2.5 mt boyunda ahşap
Zanga	Kapı kancası,kargaburnu
Zarlama	Toprak damlı (Baca) binada merteklerin üzerine çakıl taşı serilmesi (Daha sonra çamur ve toprak örtülür)
Zavluk	Ot bağı; Bağ yapılan uzun saplı bir bitki
Zemheri (ayı)	Ocak ayı
Zınak	Kıvılcım
Zırıkta	Lokma
Zibil	Çöp
Zimles	Göz çapağı
Zırnık	Çok küçük parça
Zizil	Solucan
Zoğ	Çarık yapmak için kesilen gön parçaları
Zulduk	Gece yatağına işeyen
Zun zuna	Yenilebilir bir bitki
Zülbiye	İçi boş yuvarlak pide çarşıdan alınır, içine zeytinyağı konulanarak yenir. Eskiler yaşlılarımız karnı tok olduklarında zülbiye olsa yemem derlerdi.
Zumur	Bayat ekmek, tereyağı ve genellikle minzi adı verilen telli peynir kullanılarak yapılan bir yemektir

UĞURTAŞI VE YÖRESİNE AİT BAZI BİLMECE, DEYİŞ VE MANİLER

A-BİLMECELER

1 - *Bizde bize biz derler, sizde bize ne derler.* *Kaynak : Ziya Karakullukcu, Osman oğlu*
2 - *O yanı yurtlar, bu yanı yurtlar*
Yusuf'umu yedi kara kurtlar
Dibinden su içer tepesinden yumurtlar. *Kaynak : Ziya Karakullukcu, Osman oğlu*
3 - *Hilidi hilidi, dış kapının kilidi, yatsıdan sonra bize gelen kim idi.*
4 - *Fır fır eker, ak ak döker.*
5 - *Sekiz ayak iki baş, Üstü tahta altı taş.*
6 - *Yarı ak yarı sarı, bunu bilmeyen koca karı.*
7 - *Dal üstünde kilitli sandık.*

Cevaplar : Çuvaldız, Buğday, Uyku, Değirmen, Döven, Yumurta, Ceviz

B-DEYİŞLER

1 - *Dert bir tane değil ki sıraca diyesin* *Adam çok dertli imiş*
2 - *Kuvvetin yoksa s… yim hersine.*
3 - *Ağırmaz başa çaput sarmak.*
4 - *Gelinlik tutmak.*
5 - *Gördüğünden göz, işittiğinden kulak kirası istemek.*
6 - *Gözünün yağını yemek.*
7 - *Nal mıh kesmek.*
8 - *Ölüm ölüm hırlamaya ne hacet.*
9 - *Teneşire uzanmak.*
10 - *Ananın alkışı başına olsun.*
11 - *Cırım cırım etmek* *Parça parça etmek*
12 - *Ya herk et ya terk et* *Nadasa bırakmasan verim alamazsın*
13 - *El atına binen tez iner*
14 - *Horona giren kıçını sallar*
15 - *Ortak atın beli kırık olur*

C-MANİLER

Kadırga yok diyorlar, nedir bu donanma
Öyle bir zamana geldik ki babana da inanma *MKG, LK*

Atmacayı vurdular bir avuç kanı için
Gel edelim sevdalık babanın canı için *MKG, LK*

Oy yaylalar yaylalar çimen bağladınız mı?
Ben askere giderken kızlar ağladınız mı? *MKG, LK*

Çıktım taşın üstüne astım bacaklarımı
Türkü bilmeyen kızlar yesin t…..larımı *MKG, LK*

Yaylanın çimeninde kuzu kestim yediler
Çağırdım Eminem'i nişanlıdır dediler *MKG, LK*

Ah Ayaser Ayaser güz gelir dağlar eser
Kız seni alacağım senin aklın ne keser — *MKG, LK*

Haburadan aşağı ben inmezdim inmezdim
Kucağında can versem ben Kuran istemezdim — *MKG, LK*

Evim kireç tutmuyor kumunu karmayınca
Gönlüm rahat etmiyor sarılıp yatmayınca — *MKG, LK*

Atma türkü atarım seni candan yakarım
Eski çarıklarımı boğazına asarım — *MKG, LK*

Oku ah yârim oku hocamı olacaksın
Bu yılki talebeyi sen mi okutacaksın — *MKG, LK*

Attım san bir türkü
Vurdum seni göt üstü — *MKG, LK*

Horon oynamayla horon yeri düz olmaz
Giyinip kuşanmayla kocakarı kız olmaz — *MKG, LK*

Ekin ektim hozana
Kamış gibi uzana
Ana gözün kör olsun
Verdin beni hızana — *Anonim*

Oğlan var git işine
Düşme benim peşime
Pırlantalı taç olsan
Takmam seni başıma — *Anonim*

Kuşburnu kuruttun mu
Yar beni unuttun mu
Ben bu evden gideli
Gözyaşı kuruttun mu — *Anonim*

Derede urganım var
Kadife yorganım var
Deseler yarim geldi
Bir öküz kubanım var — *Anonim*

Dağ başında kuzuyum
Ak gerdana yazıyım
Verin bana yârimi
Dilenmeye razıyım — *Anonim*

Koyun zili cıngır cıngır öter
Kırıldık çıktık kırıldık çıktık der
Keçinin keleği durgur dungur öter
Hanlar nerde hanlar nerde der
Tekenin keleği güm güm öter
Borç bin oldu borç bin oldu der. — *Çetin S.*

KALANDAR
Kalandar gecesi devlet bacası,
Tasımı dolduran cennet hocası.
Doldurtmayan cehennem hocası,
Üstte erkeği altta dişi.

Gece geldim kapınıza
Selam verdim yapınıza
Selamımı almazsanız
Daha gelmem yapınıza

Galandariya Farfariya
Get kilere Gel gapiya
Ver deviye
Pestilden, tutdan
Almadan, armuttan
Şekerden, çaydan
Külekteki yağdan
Bulgurdan, yarmadan
Gavurmadan, gıymadan
Dahasını saymadan
Ver babam (ağam, Bacım, Nenem) Ver! (Gümüşhane)

MOLLABAKILAR (SÖNMEZ ' LER)

İLHAN
ERHAN
AYHAN FAHRİYE
CENK
SAFİYE
BÜLENT TÜLİN
SAFİYE HÜSEYİN ÖZKARA

D : 1899
EMİNE ONBAŞI
(Yağlıdere)
D : 1897

D : 1866
NURİ SEHERE NİNE
1880 - 1966

(Rusya'ya gitti ve dönmedi)

D : 1986
BURCU
D : 1993
CANSU
D : 1961
HALİME ÇOŞKUN
D : 1959

1930 - 1972
CEMİL GANİMET

ŞÜKRİYE İBRAHİM K.

D : 1992
SABAHATTİN
D : 2001
SİNEM
D : 1963
TEKİN BİRSEN
D : 1963
ÇETİN

NADİRE DAVUT

D : 1933
SABAHATTİN ZEYNEP
1934 - 1998

D : 1995
BUSE
D : 1995
EZGİ
D : 1968
HAVA SELÇUK
D : 1967

1915 - 1989
BAKİ HANİFE
1915 - 1994

~ 1845
BAKİ HALİME K.
Tahir'lerden
D : 1841

~ 1820
HABİB

D : 1970
SARUHAN
D : 2003
SEZER ÖZLEM
D : 1977
D : 1973
LARA
D : 2009
SERDAR BURCU
D : 1973

D : 1935
SELAMETTİN SEMA

D : 1950
TEMEL RUKİYE

D : 1956
EMEL YAŞAR

D : 1919
HABİB BİNNAZ
D : 1927
(İstilos)

1879 - 1945
MUHARREM-HAVVA K.
(HAVVA NİNE)
Tahir'lerden
1879 - 1966

TUNCAY

D : 1990
MELİKE
D : 1995
NURİ METE
D : 1960
MUHARREM NALAN
D : 1961

~ 1800
BAKİ

D : 1991
NAGEHAN
D : 2001
BATUHAN
D : 1962
MUSTAFA MİNE
D : 1966

D : 1927
NURİ YÜKSEL

ZEYNEP AZİZ
Yağlıdere

D : 1989
MEHMET
D : 1999
ALTUĞ
D : 1965
N.FÜSUN

TEMEL

FİKRİ AĞA HÜSNİYE
İstilos

ZELİHA
İstilos

HANİFE

NAZİFE

Beşkilise
UĞUR
ABDUL FETHİYE

D : 1888
MÜNEVVER İSKENDER

D : 1850
MAHMUT ESMA - ZELİHA
D : 1869

~ 1825
ÖMER HANİFE

D : 1891
FADİME

RAHİME

D : 1899
GÜLYENGE MEHMET K.

HATİCE

D : 1906
D : 1901
ESMA

D : 1904
ÖMER

ÖZTÜRKLER

D : 1998
CEYDANUR

D : 2001
SELİN

D : 1971
KADİR
TÜLAY

D : 1992
SİNEM

D : 1993
DENİZ

D : 1999
HALİT

D : 1972
FİGEN
ŞENOL

D : 1999
H.METE

D : 1975
SEMA
MEHMET

D : 1977
KAMİL

D : 1952
HÜSEYİN
MÜZEYYEN

D : 2007
DİLAYDA

ONUR
UĞUR

AYŞEGÜL

ŞEMA

D : 1955
MUSTAFA
AYŞE

D : 1989
ZELİHA
(GAMZE)

D : 1993
KEREM

D : 1960
RESUL
ÜLKÜ

D : 1968
MAHMUT
ARZU

D : 2000
CEM

D : 1992
CANSU

D : 1968
AYŞE
MUSTAFA

D : 1997
KÜBRA

D : 2000
KÜRŞAT

D : 1966
TÜLAY
ATİLLA

D : 1925
KADİR
ZALHE

D : 1926
FADİME
SALİH

D : 1929
NADİME
KEMAL
D : 1921

D : 1942
YURDANUR
HAMİ

D : 1947
NEBİYE

D : 1952
ZELİHA

D : 1953
NAHAR

D : 1944
MELAHAT

D : 1946
SEBAHAT

KEREM

AYŞEGÜL

D : 1950
MEHMET
HALİDE

ALİ

ZEYNEP

D : 1955
İBRAHİM
FATMA

D : 1960
NEBAHAT

D : 1978
MUSTAFA

D : 1978
FIRAT

D : 1976
NİL

YASİN

AYŞE

D : 1991
ELİF

D : 1995
PINAR
ŞÜKRÜ

D : 1999
ADİL

D : 1902
CEMİLE
SÜLEYMAN

D : 1899
ZEYNEP
KÖR SALİH
Yağlıdere

TEMEL

MOĞOL

D : 1874
MEHMET
ELMAS
D : 1879

D : 1910
MAHMUT
AYŞE
D : 1909

D : 1914
HAMDİ
ZEKİYE
D : 1928

D : 1903
HAVVA

1913 - 1994
ALİ
AYŞE K.
D : 1913
Tahirin kızı

D : 1928
KAMİL

D : 1929
EMİNE

D : 1947
OSMAN
MELEHAT

D : 1953
NURİ

D : 1954
MUAZZEZ

D : 1957
FAHRİ
EMİNE

1959 - 2013
MUKADDES

D : 1879
KADİR
FATMA
D : 1883

D : 1903
KAMİL (**)

D : 1886
İBRAHİM
ZEYNEP K.
D : 1888
(Tufanlar)

D : 1902
HAYRİYE (**)
RIZA URAL
(Molla Abdullah)

D : 1908
EMİNE (**)
KAŞİF K.

1916 - 2013
GÜLAYŞE
ADİL
1926 - 1993

(*) Babası : HACI Osman (Trabzon'dan)
(**) 2. Eşi : GÜLNAME (ŞAKİR K. KIZI)
Annesi : GÜLNAME K.

~ 1850
FADİME
HÜSEYİN (*)
D : 1844

D : 1892
ASLI
CEMAL K.

D : 1832
MUSTAFA
AYŞE
D : 1859

~ 1805
MAHMUT
FADİME

1889 - 1916
OSMAN
AYŞE

D : 1892
(Tufanlar)

SEVER

EMİROĞULLARI

EK - 26

MOLLA ABDULLAHLAR

1 - Trabzon'a yerleşiyor ve yerlerine kardeşi Ali'ye satıyor.
2 - Anakara' da Çiçek Sineması sahibi. Mobilyacı

GENÇ

ORHAN
KIZ
ZAHİDE KENAN
ALİ GENÇ
HAMDİ
LİMAN
YUSUF
PAMUK
HAVVA PİR
(Moğol)
ELİF
VAHİDE
GÜLÜŞAN
RUŞEN
Kaharaman Kızı (K)
SÜLEYMAN
ALİ
NAZLI
BURHAN SAMİYE
NAHİDE
MELEK
NECLA
MÜFİT
ADNAN
K
K
MURAT
D : 1968
TARHAN
BELKIS
Çini Kız
D : 1918
EKREM
Tarih Öğretmeni
KEMAL
ŞAHAP
ASİYE ŞABAN AVAR
ZAHİDE
HÜSEYİN
ABDULLAH ÜÇYİĞİT
Subay
ÇAKIRALİ
NURİYE
D : 1863
KERİM SÜRMELİ K.
D : 1860
YUSUF (1)
~ 1820
ABDULLAH ELMAS

D : 1968
UFUK
D : 1972
ALİHAN
D : 1936
YILMAZ İLHAN
1914 - 1938
FADİME MEHMET M.
ELMAS
FEHMİYE
AHMET HANİFE
D : 1849
D : 1974
AYŞE
D : 1973
ZEYNEP
1940 - 1994
YALÇIN SABAHAT
D : 1915
KEBİRE YUSUF ÇİFTCİOĞLU
D : 1974
GÖKHAN
D : 1977
YUSUF ERHAN
D : 1947
ÇOŞKUN NESKİN
D : 1977
ELİF
D : 1982
ÖMERCAN
D : 1949
CENGİZ SELMA
D : 2011
ETHEM
D : 1972
AYŞEGÜL
D : 1974
AYSEL
D : 1941
AYDIN ŞERMİN
1923 - 1999
ALİ SAKIBE
D : 1923
D : 1888
RIZA URAL (2)
HAYRİYE ÖZTÜRK
D : 1902
D : 1974
MURAT
D : 1977
RAHŞAN
D : 1983
ALİ
D : 1942
HASAN MELAHAT
1870 - 1944
ŞERİF
ZELİHA AYŞE K.
(ŞERİFİNA)
D : 1874 1895-1958
1925 - 2012
RAHİME MEHMET
D : 2017
ETHEM
D : 1988
ALİRIZA KÜBRA
D : 1951
ŞEREF SEMA
D : 1988
BURAK NEŞE
D : 1994
BERK
D : 1956
EŞREF LEYLA
D : 1962
GÜLAHMER HABİB K.
ALİ RAHİME
D : 1840
PAKİZE
HÜSAMETTİN
MİNE
MUHAMMET
D : 1932
NİMET OSMAN
D : 1928
ZELİHA
D : 1898
EMİNE
1. CEMAL K.
2. HAMDİ RIZA
(Yağlıdere)
D : 1901
ELMAS
D : 1884
HASAN MÜNEVVER
D : 1880

ATASOY

EK - 27

MOLLAMEHMET ' LER
(UZUN İBRAHİMOĞULLARI)

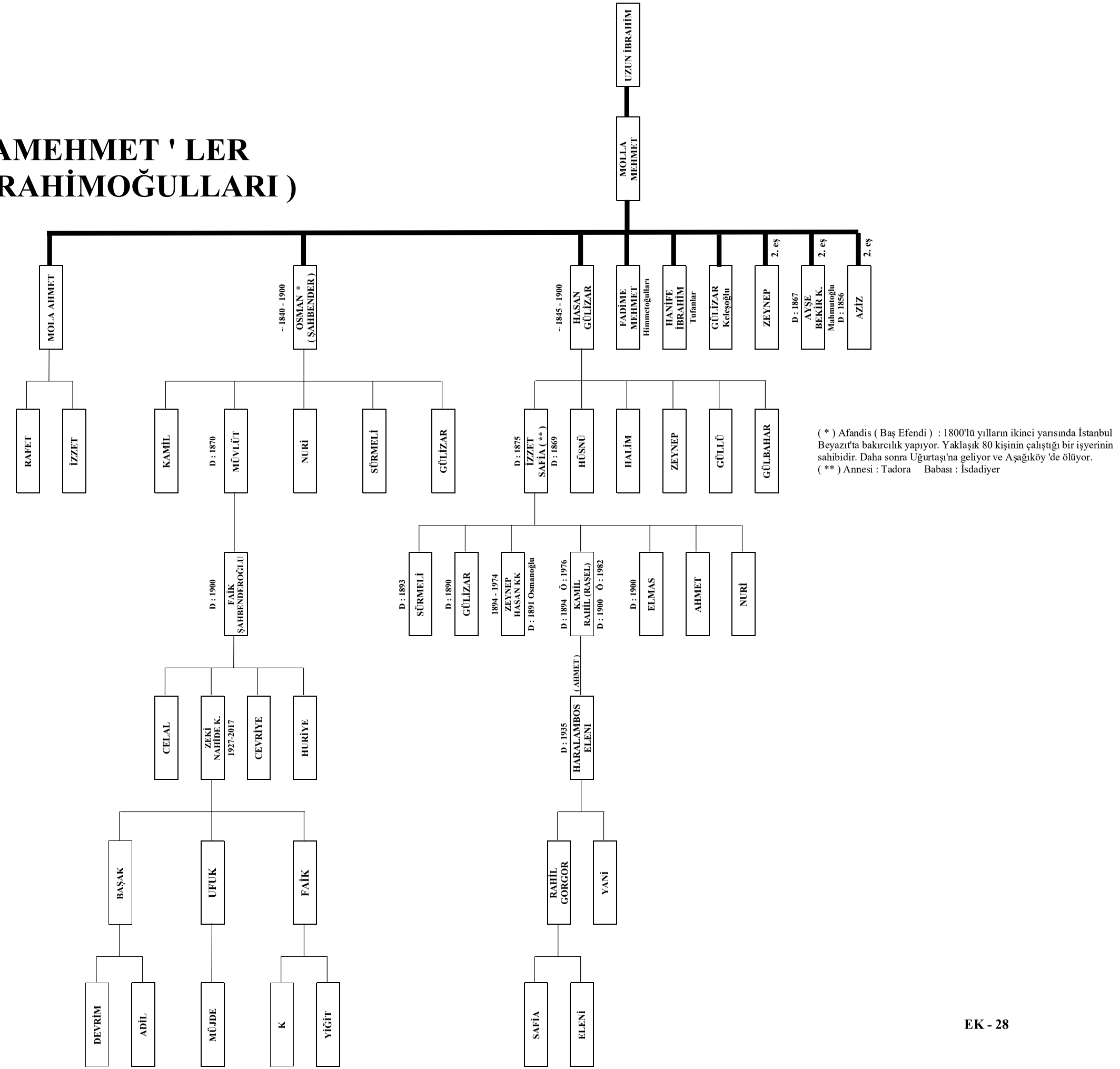

(*) Afandis (Baş Efendi) : 1800'lü yılların ikinci yarısında İstanbul Beyazıt'ta bakırcılık yapıyor. Yaklaşık 80 kişinin çalıştığı bir işyerinin sahibidir. Daha sonra Uğurtaşı'na geliyor ve Aşağıköy 'de ölüyor.
(**) Annesi : Tadora Babası : İsdadiyer

EK - 28

KASIMOĞULLARI

MAHMUT

~1830 SÜLEYMAN HANİFE

D : 1854 EYÜP GÜLİZAR K. Osman oğlu Hasan kızı

D : 1867 BEHÇET (3) HÜSNİYE D : 1872

D : 1876 KÂMİL (4)

D : 1889 TEMEL EMİNE K. Mahmut oğlu Bekir kızı

D : 1897 ŞÜKRÜ SAFİNAZ D : 1894

D : 1898 KASIM ZAHİRE

D : 1900 VAHİT GÜLİZAR (Himmetoğlu) D : 1905

D : 1893 GÜLİZAR KÜPÇÜOĞLU YUSUF Akdağmadeni ne gelin gitti

D : 1890 GÜLİZAR

D : 1897 HANİFE MEHMET (Himmetoğulları)

D : 1900 KAMİLE

D : 1905 SABRİ

D : 1908 NURİ

D : 1914 AHMET

D : 1918 SAFİNAZ

D : 1898 NAFİA

D : 1903 HANİFE

D : 1907 KASIM

D : 1914 ŞÜKRİYE

D : 1916 SÜLEYMAN

D : 1918 ŞÜKRÜ

D : 1920 İSA

D : 1925 AHMET

RUHİ

KEBİRE

HİCRET

SABİHA NECATİ

HAYRUNNİSA (1)

SALİHA

D : 1911 RAİF (2)

ORHAN

D : 1917 EYÜP

D : 1920 NECATİ SABİHA

D : 1918 NEZİHA

D : 1923 NİHAT NİNER

FİKRİYE

D : 1938 GIORGES PAULTIDES

EMİNE KAYA

ZEYNEP

ERDOĞAN

CANDAN

PERİHAN

EMİNE

FATMA

AYŞE

K

K

KASIM

BERNA

AYŞEN

VAHİT

EBRU

D : 1955 PANAGIOTIS STAYRETES

İPEK

RUHİ

YAPRAK OSMAN

1 - Emekli Büyükelçi Tugay ÖZÇERİ 'nin annesi
2 - Hariciyeci
3 - Cumhuriyet sonrası oğulları Yunanistan'a gitti.Kendisi Trabzon'da öldü. Garipler mezarlığına defnedildi.
4 - Cumhuriyet sonrası Yunanistan 'a yerleşti.

HİMMETOĞULLARI

* - Profesör - Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü yapmıştır.

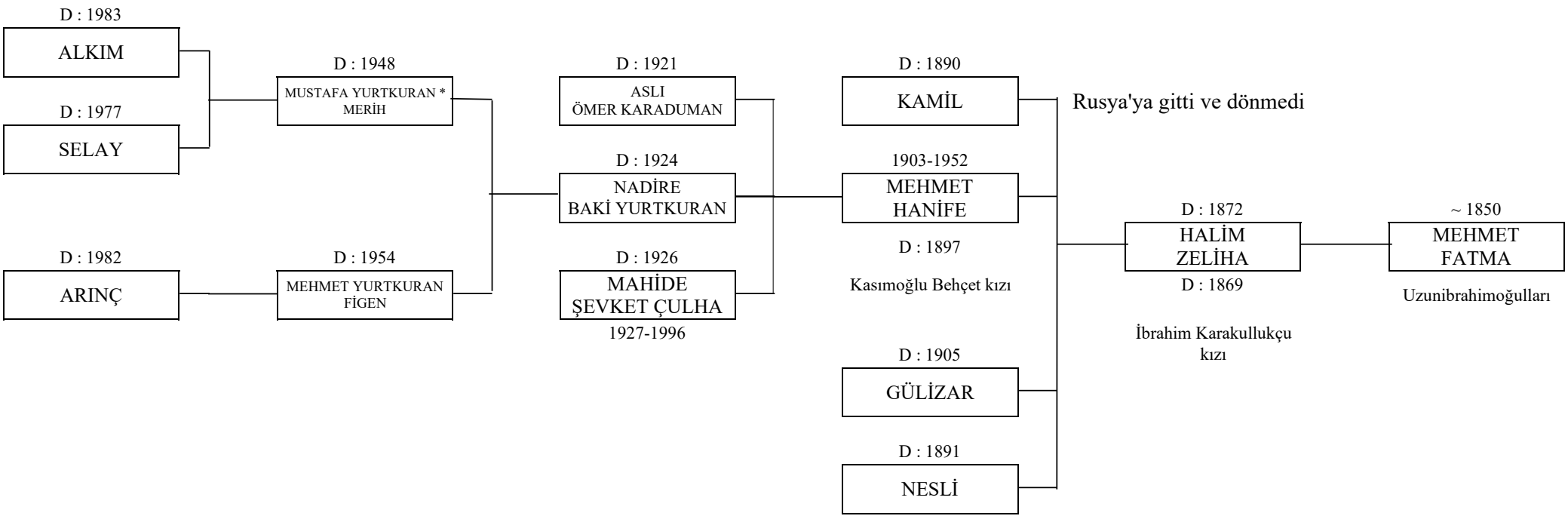

EK - 30

MOLLAAHMETOĞULLARI
(MOĞOL , EROL , ŞANVAR' LAR)

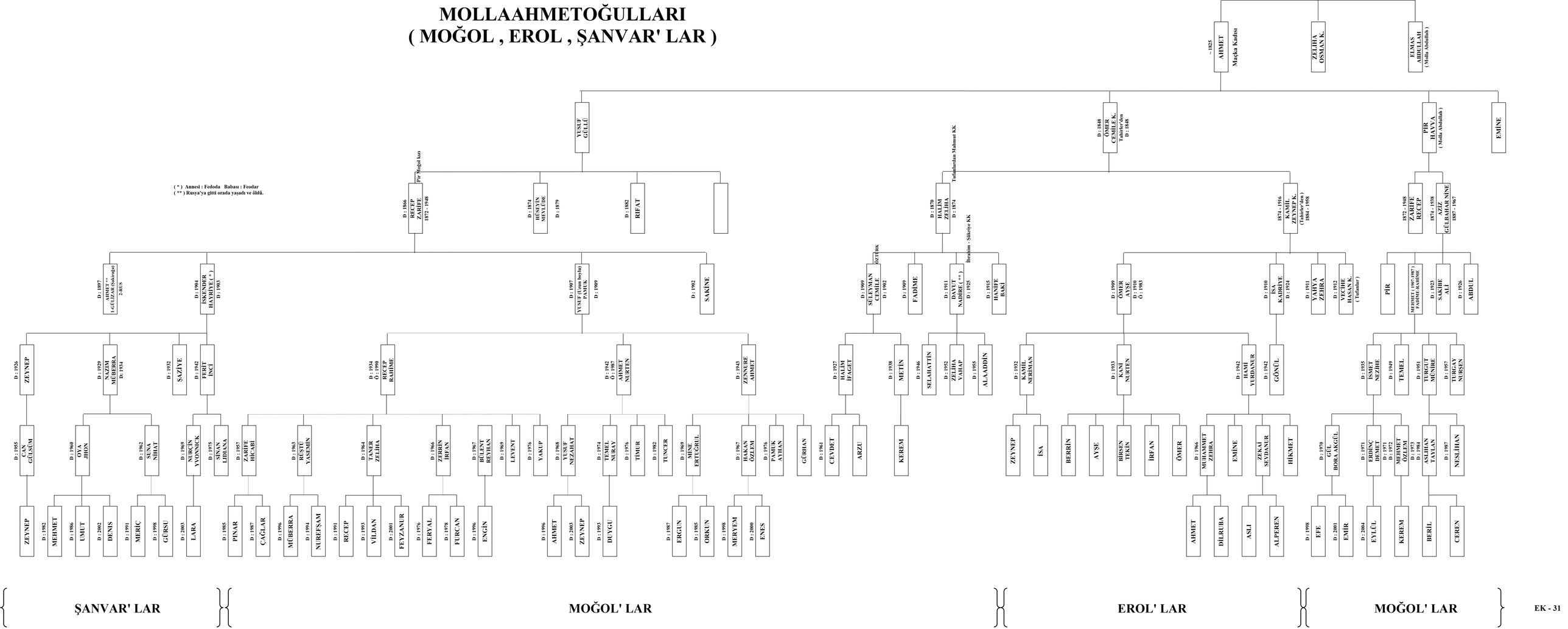

ŞANVAR' LAR | MOĞOL' LAR | EROL' LAR | MOĞOL' LAR

KARAKULLUKÇU'LAR SOYAĞACI

MAHMUT

İSMAİL
Doğumu Takriben 1750 – 1840

(I. KOL)

(II. KOL)

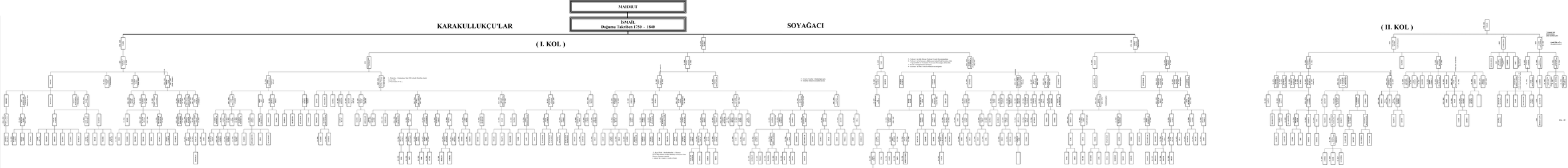

EK - 33

UÇAR'LAR

* Şalpazarı - Ağasar (Kasımağzı) Hamsiköy

CANFER UÇAR *
D : ~ 1896

HASAN UÇAR
MAKBULE K.K.
D : 1919

OSMAN UÇAR
D : 1925

MUSTAFA UÇAR

ALİ UÇAR

GÜLÜMSER UÇAR

HANIM UÇAR

MACİDE HASAN

MAKBULE YAVUZ
D : 1972

GÜLHAN TEVFİK
D : 1971

ÖNDER ZEYNEP
D : 1969

GÖKHAN
D : 1999

SULTAN
D : 2014

GÜRKAN
D : 2002

ENGİN SULTAN
D : 1950

FATMA AZİMET
D : 1974

SONGÜL ALİ KEMAL
D : 1974

EBRU ALİ
D : 1976

ELİF FATİH
D : 1976

REYHAN ALİ

SEDAT SEVGİYE

SEYHAN CEVDET

ÖZLEM

ARZU

SAMET

ASLAN'LAR
(KAVAZ)

* Şalpazarı - Ağasar (Kasımağzı)
~ 1925 yılında İstavri'ye geldi.
* Tufanların yerlerini satın aldı.

HELİM ASLAN
HAVA
*
1886 - 1994

İRFAN ASLAN
NEŞE K.K.

TURAN

DURU

YİĞİT

FUNDA

EMEL

KAĞAN

ALİ ASLAN
FATMA

OSMAN
SERPİL
D : 1984

İSMET
SADUMAN
D : 1982

DİLARA
D : 2010

HELİM
BÜŞRA
D : 1979

OSMAN ASLAN
AYŞE-HAVA

ALTAN
FATMA
D : 1975

GÜLSÜM
D : 2010

AYŞENUR
D : 2008

GÖKHAN
RABİA
D : 1972

HAKAN
SERPİL
D : 1974

GÜRKAN
D : 2003

YUSUF
D : 2011

ÇOBAN'LAR

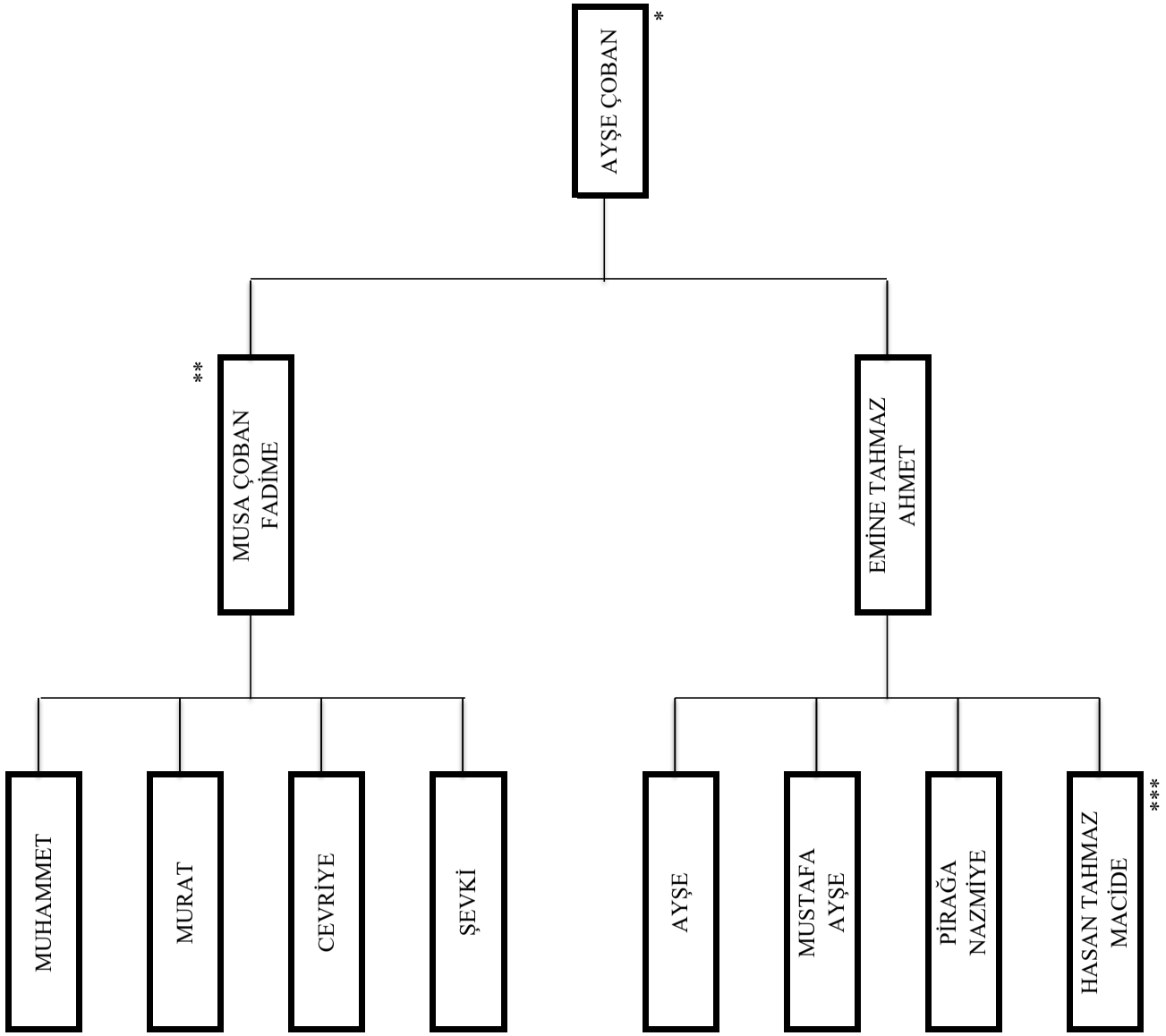

* Şalpazarı - Ağasar (Kasımağzı)
** Cemal Karakullukçu'nun evini satın aldı.
*** Yusuf - Pamuk Moğol'un evini satın aldı

TAŞKAN'LAR
(TAHMAZ)

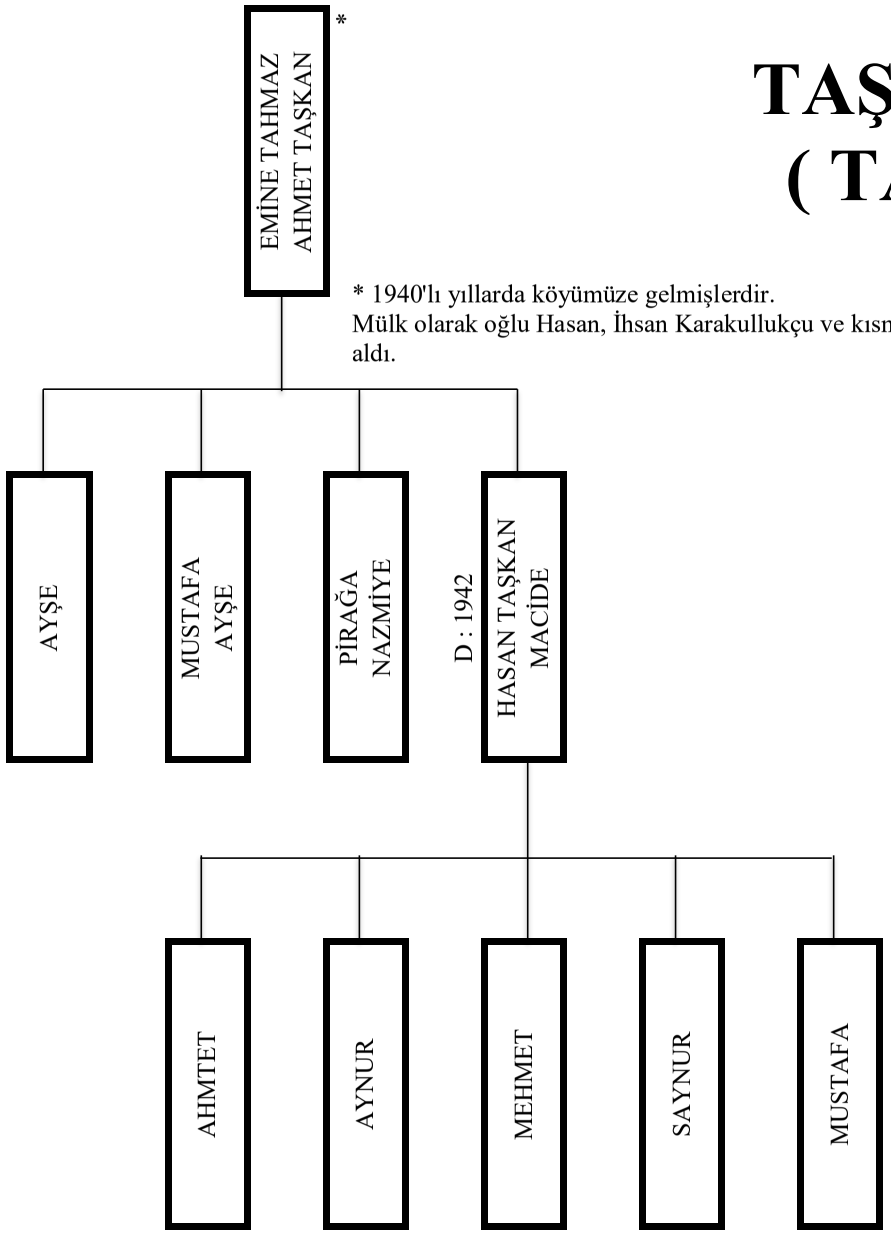

* 1940'lı yıllarda köyümüze gelmişlerdir.
Mülk olarak oğlu Hasan, İhsan Karakullukçu ve kısmen Yusuf Moğol'un (Ev) yerlerini aldı.

AYDEMİR
(Zurnacı)

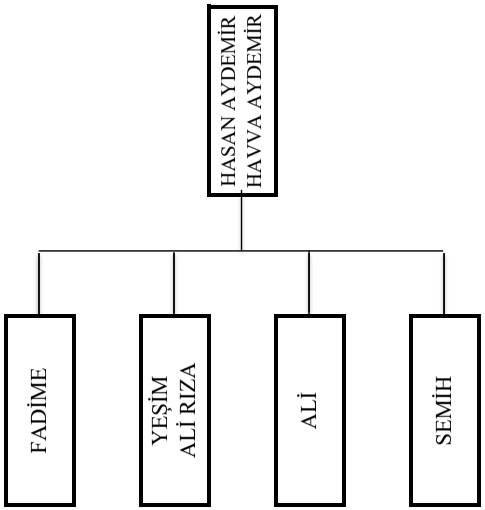

TORUL UĞURTAŞI KÖYÜ
ALPULLU MAHALLESİ
MUTAF'LAR

Lakap : TABUTLAR

- MAHMUT AYŞE
  - MUSTAFA AYŞE-ELMAS
  - TEVFİK HACER
  - KADİN ALİOSMAN
  - FADİME MUHAMMET
  - TUĞBA MEHMET
  - AYŞE İSMET
  - FAZLI FATMA
    - REMZİ
    - MUSTAFA
    - TURHAN
    - TUĞCÜT
    - MELAHAT
  - MAHMUT EMİNE
    - TEMEL
    - PINAR
    - AYSE
    - DUYGU
  - AYŞE
  - HASAN AYŞE
    - İLTER
    - ALPER
    - MUSTİ
    - ORHAN
    - BAHAR
  - GENCAĞA TUĞBA

Lakap : AYI BOĞAN

- MUSTAFA AYŞE
  - MEHMET VEYİS
    - MUSTAFA ZEYNEP
      - TEMEL ZEYNEP
        - ELMAS
        - KADER
        - FİRAİ
        - ÖZLEM
      - AYŞE MURAT
      - FATMA RIDVAN
      - MAHMUT ŞENGÜL
      - MUSTAFA ELMAS
    - KARA AHMET YETER
    - FADİME
    - SCULEYMAN EMİNE
      - D : 1954
      - SİNAN
        - D : 1978
        - HASAN
        - AZRA
      - ŞENOL SERPİL
        - D : 1980
        - BETÜL
        - ÖMER
      - SİBEL
        - D : 1989
      - FATMA YUNUS
        - D : 1970
      - AYŞE ŞEFİK
        - D : 1972
      - EROL KADİRİYE
        - D : 1974
        - FURKAN
          - D : 2000
        - BURAK
          - D : 2003
        - BÜŞRA
          - D : 2006

TORUL UĞURTAŞI KÖYÜ
ALPULLU MAHALLESİ
MUTAF'LAR

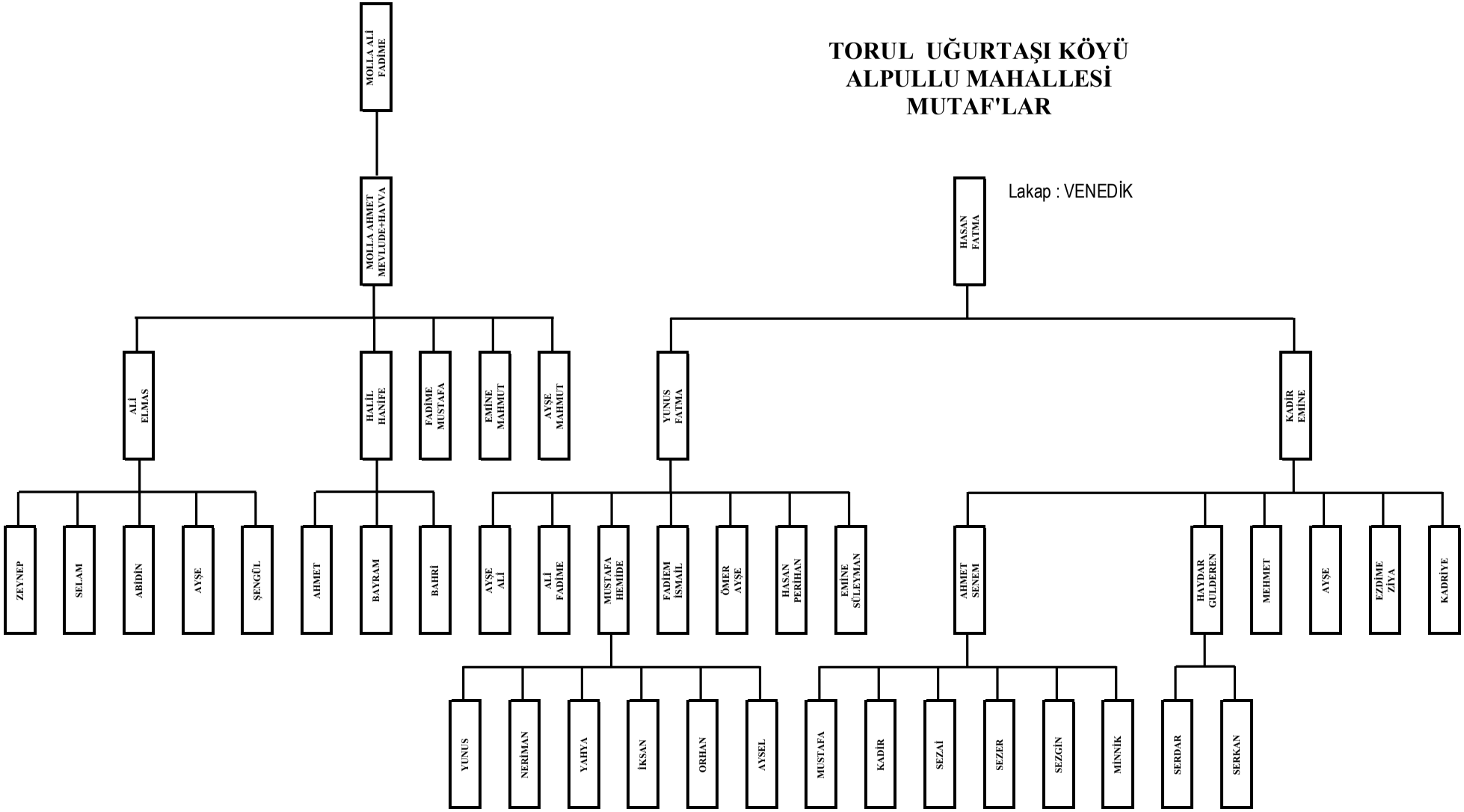

TORUL UĞURTAŞI KÖYÜ
ALPULLU MAHALLESİ
BICAKCILAR

Lakap : OTUZAĞAN

EK - 40
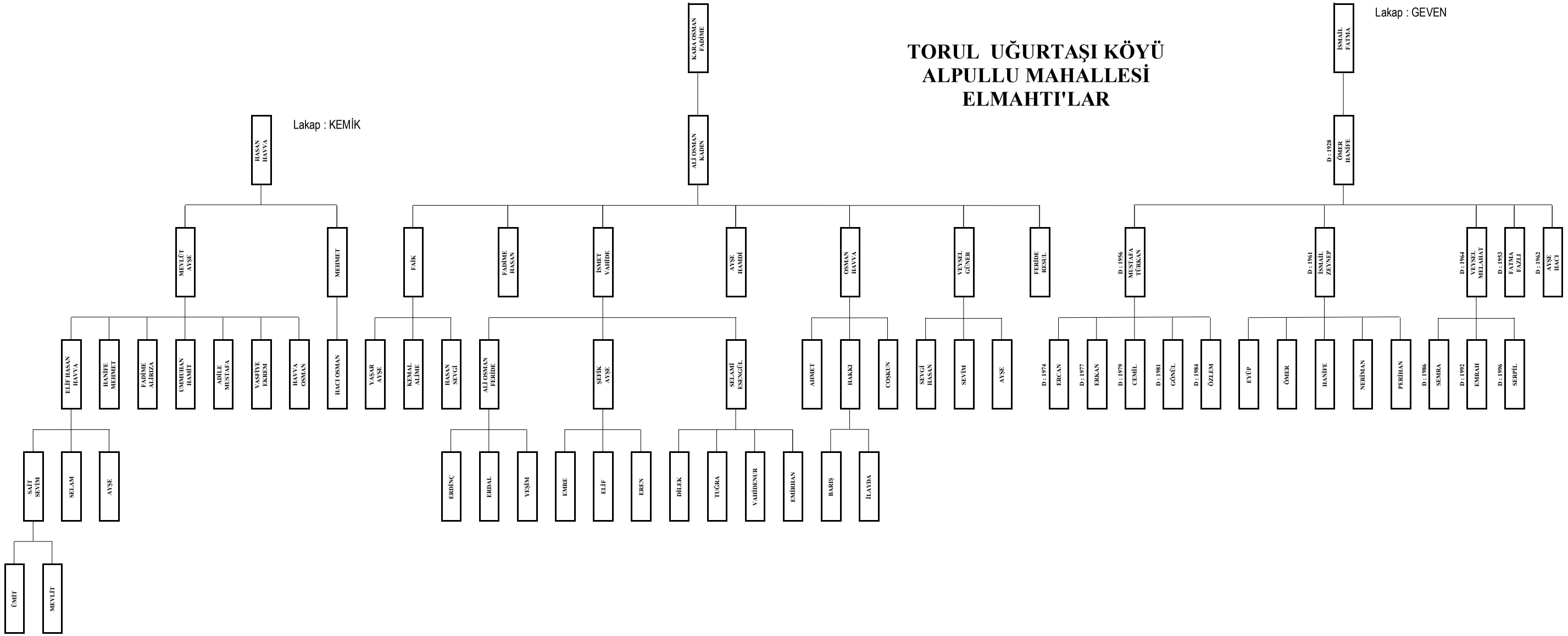
TORUL UĞURTAŞI KÖYÜ
ALPULLU MAHALLESİ
ELMAHTI'LAR